

KAROL MAY

Lúpežná karavána

(Gum)

Preložil: Pavol Illéš

1948

BOHUMIL BUOCIK — BRATISLAVA

I.

Djezzar — bej — postrach púšte.

Afrika!

Buď pozdravená, ty zem tisícich tajomstiev! Chcel by som opäť uháňať na plnokrvnom tátoši tvojimi pustými stepami a nechať sa unášať rýchlym dromedárom cez tvoje horúce hammada. Želal by som si opäť blúdiť pod tvojimi palmami a v niektorej z tvojich zelených oáz premýšľať o tvojej minulosti, pozorovať tvoju prítomnosť a snívať o tvojej budúcnosti.

Buď pozdravená, ty zem slnečnej páľavy, tropického pulzovania a fyzického gigantizmu! I v končinách Iadového Severu pocítoval som v podvedomí tvoju páľčivú horúčosť, načúval som tvojim rozprávkam a žalmom, ktoré šepká tvoja rozvášnená príroda za tropických nocí nebesiam. I tam vídal som zrkadlové hladiny tvojich morí, rozhorúčený piesok púšte — vodný kôň prevaľoval sa v teplej vode, prales praštal pod kročajami slona a rinocera; v bahne povaloval sa krokodil a pod pichľavými mimózami bručal v spánku lev. Moje nohy boly spútané, ale moja duša pospiechala k tebe. Čul som zahrmieť pušku Búra, tu zasa zacvenďanie kopije Kaifrov alebo Hotentotov. Predstavovaly sa mi pred oči čierne postavy; refaze cvendžaly, otroci bedákali a ťažko naložené karavány uberaly sa svojimi

cestami. V osamelom duare zaznel jasavý chór hariri; muezín svolával s výšky minaretu veriacích k modlitbe. Na pokraji púšte spieval vetrom nesený piesok svoju šušľavú pieseň a v ďalekej oáze ohýbaly favy svoje kolená. Synovia púšte obracali tváre k východu a džel-lab zanôtil pobožne „Lubbekka Allah hümeħ“ — tu som, ó môj Bože!

Buď pozdravená, ty zem mojich túžob! Teraz napokon vidím opäť tvoje pobrežie, vdychujem omamný vzduch tvojej čistej atmosféry a vpíjam do pľúc dúšky tvojich korenistých vôní. Vidím kolíšúce sa palmové ratolesti, ktoré mi kývajú na pozdrav a privolávajú mi svoje „habakek“ — buď nám vítaný, cudzinec!

Lovil som kedysi v Austrálii klokanov, v Bengálsku tigrov a v prériách Spojených štátov grizzlych a bizónov. Tam vo „far weste“ stretol som sa svojho času s mužom, ktorý sa práve tak ako ja, len z túžby po dobrodružstve, odvážil samotný do „temných a krvavých“ krajov, obývaných Indiánmi. Stal sa mi napokon verným druhom a maatom. Sir Emery bol Angličan z najrýdzejšieho kryštalu. Hrdý, ušľachtilý, chladný, málovravný, smelý až do nerozvážnosti, silný zápasník, skúsený bojovník a istý strelec. Pritom však pohotový priniesť akúkoľvek obeť pre toho, komu bolo naklonené jeho srdce.

Pri týchto jeho početných prednostiach mal však dobrý sir Emery tiež niekoľko vlastností, ktoré ho obzvlášť charakterizovali ako Angličana, a na cudzinca mohli na prvý pohľad urobiť i nepriaznivý dojem. Mne však tieto jeho vlastnosti neboly nijako na závalu, ba naopak, boly pre mňa neustálym zdrojom skrytého rozveselenia. Tak sme sa napokon v New Orleans rozlúčili ako najlepší priatelia a prisľúbili sme si, že sa čoskoro zasa stretneme. Naše stretnutie bolo predom určené — v Alžír.

To, že sme sa rozhodli práve pre Alžír, pre Afriku, nebolo, pravda, bez opodstatnenia. Môj druh, sir Emery Bothwell, bol práve tak ako ja tým, koho nazývajú „svetobežníkom“. Pookúňal sa už taktiež takmer po všetkých kútoch matičky Zeme. Z Afriky videl však doteraz len na juhu ležiace Kapské Mesto a „Gharb“ — tak totiž nazývajú Arabi pruh pobrežia, tiahúci sa od Maroka po Tripolis. Prirodzene, prial si z celého srdca spoznať i vnútrozemie — Saharu, Sudan. Zamýšľal vrátiť sa potom po Níle nazpät. V Alžíri býval istý jeho známy, u ktorého už predtým strávil návštevou dlhší čas, chcúc sa oboznámiť s arabským prostredím. Spomenutý známy bol mu dokonca po matke ujcom. Bol to Francúz, inak šéf obchodného domu, ktorý pestoval čulé obchodné styky so Sudanom. U tohto — istého mr. Latréaumonta, chceli sme sa stretnúť.

Pokiaľ ide o mňa, zaoberal som sa ešte počas svojich štúdií s nevšedným záujmom arabštinou. Za dlhšieho pobytu v Egypte podarilo sa mi reč, pravda, nie perfektne zvládnuť, ale aspoň obstojne sa v nej zdokonaľiť. Naše spolužitie v préríi poskytovalo nám hodne príležitostí k obojstrannému cvičeniu. A tak som sa plavil z Marseille na palube parníka menom „Vulkán“, patriacemu „messagerie impériale“, s uspokojujúcim presvedčením, že mi nebude ťažko dohovoriť sa s deťmi Sahary v ich materinskom jazyku.

Afrika platila pre nás, ako i pre každého iného, za nerozriešiteľnú hádanku, ktorá nám poskytne mnoho zaujímavého i — nebezpečného. Boli sme naplnení vzrušením a nadšením. Tak ako sme skolili kedysi jaguárov a sivých medveďov, chceli sme vyskúšať svoje pušky i na levoch a čiernych pantheroch. Emery Bothwell zmienil sa mi s istou dávkou žiarlivosti o istom Gérardovi — odvážnom lovcovi levov, a bol pevne rozhodnutý priniesť si na pamiatku peknú leviu kožušinu. Vedel som veľmi dobre, že hoci od nášho posledného

svídania uplynul už rok, on predsa nezabudne na presné dátum našej schôdzky. Bol som teda čiastočne prekvapený, keď som ho neuzrel medzi zástupom, ktorý čakal na móle na vystúpenie pasažierov.

Alžír leží na západnej strane zátoky podobnej kosáku polmesiaca a mólo ležalo pred loďou svojou frontálnou časťou. Mesto poskytovalo divákovi zvláštny, veľkolepý pohľad. Zo zeleného pozadia pohoria vystupujúce kriedovobiele a ako by sliate masy obydlí bez striech a oblokov vyzeraly ako kvádre vytesané zo sádry, alebo sta ľadovec, plne osvetlený slnečným svetlom. Hore na vrcholcoch pohoria týčily sa bašty Cisárskej brány a na úpäť tiahol sa okrem pevnosti Mersa rad menších opevnení.

Na prístavnej hrádzi pohybovaly sa sem i tam skupiny bielych burnusov, černosi a černošky v najpestrejších odevoch, ženy, zaodeté od hlavy po päty v bielych závojoch, Maurovia a Židia, miešanci všetkých farieb, dámy a pání v európskych šatách a francúzski vojaci všetkých brandží a hodností.

Nechal som dopraviť svoju batožinu do Hotel de Paris v ulici Bab-el-Qued a sám som sa odobral tamtiež. Po občerstvení vydal som sa do ulice Bab-Azoun, v ktorej bol dom mr. Latréaumonta.

Odovzdal som svoju vizitku a za okamih zjavil sa šéf vo dverách svojej pracovne.

— Bienvenu, bienvenu, monseigneur — ale nie sem, nie sem! Prosím, poďte so mnou, aby som vás mohol predstaviť madame a mademoiselle. Očakávame vás už dlho s bolestným pocitom.

Toto neočakávané privítanie ma prekvapilo. S bolestným pocitom očakávali mňa, neznámeho? Z akého dôvodu?

Latréaumont bol malý, veľmi pohyblivý muž. Vybehol po širokom mramorovom schodišti skôr, než som ja došiel do polovice. Tento dom bol predtým palácom bo-

hatého moslema. Slúčenie arabskej architektúry s francúzskym zariadením vyvolávalo príjemný dojem.

Z prepychove zariadeného salónu uviedli ma do obývacej izby — vyznačenie, ktoré muselo mať súvis s boľestným očakávaním.

Madame, listujúc v akomsi románe, sedela na taburete. Bola oblečená europky v čiernych hodvábných šatách. Mademoiselle ležala na zamatovom diváne. Na sebe mala pohodlný orientálny odev. Široké, biele hodvábné nohavice siahaly jej od pásu až k členkom. Bosé nohy väzely v modrých, zlatom vyšívaných papučkách. Na bielej blúzke mala ešte zamatovú tureckú vestu, ozdobenú krásnymi arabeskami. Tmavé vlasy, prepletené šnúrou jemných perál, spadaly jej na plecia.

Obidve dámy pri našom vstupe povstaly a bolo na nich badať, že vedľa len fažko skryť svoje prekvapenie nad spoločenským „faux pas“, ktoré pán domu prejavil tým, že uviedol cudzinca bez predbežného ohlásenia. Sotva však začuly moje meno, prekvapenie v ich tvárach vystriedal výraz neskrývanej radosti.

Madame vybehla mi v ústrety a chopila sa mojej ruky.

— Aké šťastie, monseigneur, že ste konečne prišli! Naša túžba po vašej prítomnosti už nemala hraníc. Teraz však sa už môžeme uspokojiť, lebo vy sa iste vydáte za naším statočným Bothwellom a pomôžete mu vyhľadať Rénalda!

— Určite to urobím, ak je to vaše želanie, madame, len vás prosím, aby ste mi povedali, kto je ten Rénald a v akom vzťahu je k nemu Emery, ktorého som mal tuhá stretnúť!

— Vy to ešte neviete, naozaj nie? Mon dieu, celé mesto o tom rozpráva už dlhší čas!

— Ale, Blanche, vpadol jej do reči Latréaumont, nevieš si domyslieť, že monseigneur len teraz dorazil z Messagerie?

— Vraiment, to je pravda! Vy ešte nemôžete nič vedieť! Prosím, zaujmite miesto, a ty, Clairon, pozdrav predsa nášho hosťa!

Mladá dáma uklonila sa veľmi zdvorile, zatiaľ čo matka ma doprevadila k sedadlu. Moje prijatie bolo tajomné a vyzeral som teda nastávajúcemu v ústrety s naozajstným očakávaním.

— Nachádzate nás v situácii, — začal Latréacumont — ktorá nás núti upustiť od vžitých zvyklostí. Emery nám o vás rozprával veľmi, veľmi mnoho, čo je pri jeho uzavretosti dostatočným dôkazom, že vám môžeme venovať celú svoju dôveru.

— Hej, celú našu neochvejnú dôveru, monseigneur — zdôraznila madame. — Zažili ste toľko s naším neveu, že azda neodmietnete ani vyplnenie našej úpenlivej prosby.

— Mes dames a monseigneur, dovoľte mi, aby som sa vám smel dať k dispozícii pre všetko, čo si odo mňa želáte — odvetil som.

— Eh, bien! Po tom všetkom, čo sme sa o vás do počuli, nemohli sme iné ani od vás očakávať, hoci vám musím na naše ospravedlnenie oznámiť, že naša prosba vlastne nevzišla od nás, ale bola nám odkázaná Bothwellom.

— Ak je to v mojej moci, bude splnená — odpovedal som jednoducho.

— Ďakujem vám, monseigneur — riekol Latréacumont. — Postihla nás veľká strata — hrozné nešťastie...

— Áno, strašlivé nešťastie, monseigneur — vpadla mu do reči madame, pričom sa jej zjavily v očiach slzy.

Tiež dcéra Clairon vyňala vonnú vreckovku, aby zabránila vzlykotu.

— Hovorte, prosím, madame!

— Nie, nemôžem vám to rozpovedať. Bolesť mi uberá sily k tomu.

Malá, jemná dáma bola naozaj tak otrasená, že jej rozochvenie ma takmer dojalo.

— Prosím, hovorte teda vy, monseigneur! — požiadal som Latréaumonta.

— Poznáte Imošarhov? — spýtal sa. Hneď však svojím živým spôsobom rýchlo dodal: — Iste nie — nemôžete ich poznať; veď ste len dnes prišli. Ale vravím vám, títo Imošarhovia, alebo Tauregovia sú hrozným národom. A cesty karaván z Ain Salah do Ahiru, Džennehu a Sakkatu, po ktorých posielam tiež svoj tovar do Sudanu, idú práve cez ich územie. Môj dom je jediný v Alžíri, ktorý udržuje priame spojenie do Timbaktu a Vadaí. Keďže doprava je neistá a nebezpečná, utrpíme často značné škody a straty. Najťažšia nás však postihla pri poslednej „kaffile“.*)

— Prepadli ju azda Tauregovia?

— Uhádli ste, monseigneur. Prepadla ju gum**) a všetko živé vyvraždila. Len jednému sa podarilo zachrániť si život. Robil sa hneď od počiatku boja mŕtvym a doniesol mi potom zprávu o hroznom nešťastí, ktoré postihlo našu rodinu.

— Dúfam, že mi vzniklú škodu zasa nahradíte, monseigneur!

— Môj dom áno, ale moja rodina nikdy! Materiálne straty sa dajú ľahko oželiť, ale Rénald, môj syn, môj jediný syn! Išiel spoločne s kaffilou a nevrátil sa!

Tu nemohly už dámy potlačiť hlasný plač a tiež Latréaumont oddal sa bez ohľadu na moju prítomnosť svojej bolesti. Chvíľku som bol ticho, potom som sa spýtal:

— A nedostali ste nejakú spoľahlivú zprávu o jeho osude? Zbojníci púšte nemajú vo zvyku niekoho omlisť.

— On však ešte žije!

— Ach! To je takmer zázrak. Ak, pravda, nejde o omyl!

*) kaffila — obchodná karavána; **) gum — lúpežná karavána.

- Iste žije — dostali sme od neho zprávu.
- Po kom?
- Po Tauregovi, ktorého poslal aguid.*) Žiadal výkupné.
- Ktoré ste vy zaplatili?
- Musel som. Nemohol som inak.
- Z čoho pozostávalo?
- Z tovaru, ktorý som odoslal do oázy Melrir.
- A váš syn?
- Jednako sa nevrátil. Vierolomní lúpežníci prišli s novou požiadavkou.
- Ktorú ste tiež splnili?
- Áno.
- A s tým istým výsledkom?
- To ešte nemôžem povedať. Keď prišiel druhý posol, prišiel práve i Bothwell. To bolo asi pred desiatimi mesiacmi a...
- Sir Emery je už tak dávno v Afrike? — prerušil som ho. — Veď zamýšľal prísť do Alžíra len v predošlom mesiaci!
- Odpočinul si len niekoľko týždňov v starom Anglicku. Nemohol dlhšie odolať volaniu svojej tuláckej krvi. Helas, prišiel práve včas!
- Ostatné si viem domyslieť, monseigneur! Guvernér vám v danom prípade nemohol ničím prospieť. Spolahli ste sa výlučne naňho a on sa rozhodol vziať vec do vlastných rúk.
- Práve tak.
- Aké opatrenia spravil?
- Odoslal žiadaný tovar, ale v tajnosti ho sledoval.
- Odvážne podujatie! S akým sprievodom odišiel?
- Len s jedným sprievodcom a jedným arabským sluhom.
- Ktorou cestou bol tovar odvezený?

*) vodca lúpežnej karavány.

— Tentoraz bola ako cieľ cesty určená oáza Lotr.
— Aké predmety žiadali?
— Hotové burnusy a šatky na hlavu, dlhé pušky, nože, pokrývky, krpce, aké nosia Arabi, a istý počet pre nás takmer bezcenných stanových potrieb.

— Zdá sa mi, že gum chce od vás vylákať celý výstroj. a napokon predsa neprepustí vášho syna zo zajatia. Arab nepokladá za nečestný skutok oklamať neveriaceho. Ale, dúfam, že Emery dal poznačiť niektoré z odoslaných predmetov?

— Ako to viete? — spýtal sa prekvapene?

— Nepočul som to dosiaľ. — On si však určite počína, ako sa na amerického stopára sluší a patrí. S tejto stránky sa poznáme navzájom veľmi dobre. Kto žil dlhý čas v stálom nebezpečenstve života medzi divými indiánskymi kmeňmi na Divom západe, určite si tam nadobudol istý ostrovtip, ktorý mu môže byť prospešný i na Sahare. Aké bolo znamenie?

— Pozostávalo z počiatočných písmen môjho mena. Teda A. L. — André Latrécaumont. Nechal som tieto dve písmená vypáliť do pažieb pušiek a rukoväti nožov a dal som ich tiež vyšiť v nenápadnej arabeske do lemu burnusov a šatiek.

— Emery podľa toho rozpoznať zbojníkov. Nemáte dosiaľ o ňom nijakú zprávu?

— Ba, hej. Dostal som ju pred dvoma týždňami a odvtedy očakávam netrpezlivo váš príchod, monseigneur — lebo zpráva sa týka poväčšine vás.

— Mám ísť za ním, však?

— Bezpochyby. Tu je lístok, ktorý nám poslal.

Lístok ležal na stole. Táto okolnosť prejavovala, ako často počas štrnást dní spočívaly na ňom zraky týchto troch ľudí. Bothwell napísal len niekoľko slov. Nedošiel doteraz obzvlášť pozoruhodných výsledkov, ale jednako sa nevzdával nádeje. Lístok ukončil prosbou, aby som sa hneď po svojom príchode vydal za ním.

Papier však neobsahoval nijaké údaje miesta, ani času.

— Kto priniesol tento list? — spýtal som sa.

— Akýsi Arab z kmeňa Kubaši. Dostal rozkaz vyčkať váš príchod a slúžiť vám potom ako sprievodca.

— Kde je ten Arab?

— Tu v dome. Rozkážete priviesť ho?

— Prosím.

Musel som sa nazvať v duchu šťastným dieťaťom, lebo len čo som vkročil na pôdu Afriky, už som bol zatiahnutý do záležitosti, ktorá sa zdala byť mnohosľubná na silné zážitky a dojmy. Latrécaumont zazvonil na Araba a dámy zdaly sa v očakávaní na chvíľku zabudnúť na skrušujúcu bolesť.

Počas svojho pobytu v Egypte podnikol som niekoľko výletov do Sintu, Dakhelu a Solebu až k oáze Selimeh a pri tejto príležitosti stretol som sa niekoľko ráz s príslušníkmi kmeňa Kubabišov. Boli známi ako udatní bojovníci a smelí sprievodcovia. Preto očakával som príchod svojho Kubabišiho s dávkou zvedavosti.

Konečne vstúpil. Arabi sú len zriedkakedy nadprostrednej postavy a sú chudí a štíhli. Tento muž bol však takmer obrom. Bol taký vysoký a mocný, že mi takmer unikol výkrik obdivu. Jeho dlhá a hustá brada dávala tušiť, že pod ňou skrýva iste všetky možné druhy zbraní a prepožičiavala mu hrdinský vzhľad. Bol to nepochybne taký sprievodca, že lepšieho som si ani nemohol želať. Už len obyčajný jeho pohľad musel nahnať nepriateľovi strach.

Uklonil sa so skríženými rukami takmer až na zem a hlbokým, hrozivým hlasom ozvalo sa jeho „Sallam aleikum“ — pokoj s vami!

— Marhaba, buď vítaný! — odpovedal som. — Ty si synom udatných Kubašov?

Zasiahol ma pyšný blesk jeho tmavých očí.

— Kubabišovia sú najslávnejšími deťmi veľkého Abu

Setta, sidi;*) Ich kmeň počíta viac než dvadsať ferkahov a najudatnejší z nich je En Nurab, ku ktorému náležim i ja.

— En Nurab? Poznám ho. Jeho šejkom je múdry Fadhara-Ualad-Salem. Videl som jeho kobyľu.

— Bismillah — to je v poriadku, sidi, lebo len tak smiem slúchať tvoj hlas, hoci si neveriaci z chudobnej zeme Frankistanu.

— Ako sa menuješ?

— Moje meno je ťažké pre jazyk Inglesiho. Menujem sa Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli.

Musel som sa usmiať. Predo mnou stál jeden z Arabov, ktorí k svojmu menu pripojujú celý rodokmeň, jednak aby uctili tým svojich predkov a jednak aby na cudzinca zapôsobili zvýšeným dojmom. Odvetil som:

— Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli. Jazyk Inglesiho dokáže vysloviť každé meno, hoc by ono napísané siahalo od Bengasi až ku Kašenahu. Jednako ťa však budem nazývať len Hassanom, lebo Mohamed vraví: Nehovor desať slov tam, kde stačí jedno jediné!

— Moje uši zostanú uzavreté tvojimi slovami, sidi, ak ma budeš nazývať len Hassanom. Lebo tí, ktorí ma poznajú, nazývajú ma Hassan el Kebir — Veľký Hassan. Musíš zvedieť, že ja som Djezzar bej — postrach púšte!

— Allah akbar, Boh je veľký — pozná ho každé stvorenie, ale o Djezzar bejovi, postrachu púšte, nepočul som ešte ani slova! Kto ťa nazval týmto menom?

— Každý, kto ma spoznal, sidi!

Sklopil v rozpakoch oči k podlahe.

— Step sa chveje, keď sa zjaví Djezzar bej, sidi. Jeho srdce však je plné milosti a zľutovania, lebo „tvoja ruka je mocná sťa dlaba panthera a predsa jemná sťa

*) pane.

steblo kvietku v poli" — tak učí pobožný Abu Hanífa, ktorého hlas slúcha každý veriaci.

— Tvoje meno je teda makaš*) a ja ťa budem ním oslovovať až keď sa presvedčím, že si toho zasluhuješ.

Začal som chápať, že tento znamenitý Hassan el Kebir je napriek svojej obrovitej postave a celému arzenálu, ktorým bol ovešaný, celkom neškodným človekom. Púšť má svojich chvastúňov práve tak ako putika, alebo salón.

— Zaslúžil som si ho, lebo inak by som ho nemal, sidi — odvetil pyšne. — Pohliadni na túto pušku, pištole, muzru,¹⁾ kuss²⁾ a na túto Abu-thum,³⁾ pred ktorou sa dáva na útek i odvážny Ualad-Sliman! A ty mi chceš odoprieť moje meno? Sám sidi Emir mi ho dal!

— Sidi Emir? Zamenil azda anglické Emery za orientálne Emir?

— Kto je ten sidi Emir? — spýtal som sa.

— Rabbena chaliek — Boh uchovaj teba i tvoj rod, sidi. Či nepoznáš meno toho, ktorý ma poslal za tebou?

Pravdaže! Urobil z nášho Emeryho Emira! Jeho urazený tón, ktorým vyslovil svoje podivenie, ma takmer rozosmial. No nedal som svoje rozveselenie najavo a riekol som vážnym hlasom:

— Rozprávaj mi niečo o sidi Emirovi!

— Zdržoval som sa v Bilme, odkiaľ som tiež viedol istú kaffilu do Zinderu. Iste ti je známe, sidi, že Hassan el Kebir je presláveným vodcom karaván, že pozná všetky chodníčky Sahary a má oko, ktorému neujde ani najmenší darub⁴⁾ a ethar!⁵⁾

Ak sa toto zakladalo na pravde, mohol mi byť môj sprievodca naozaj na úžitok. Rozhodol som sa hneď, že ho podrobím skúške, aby som vedel správne ohodnotiť jeho schopnosti.

*) nič.

1) nôž; 2) dvojsečný meč; 3) oštep; 4) stopa; 5) šlapaj.

— Hovoríš čistú pravdu, Hassan?

Vzal na seba najpyžnejší výzor, akého len bol schopný.

— Vieš čo je to hafiz, sidi?

— To je ten, kto vie korán nazpamäť.

— Si múdry, hoci pochádzaš z Frankistanu. Dobre teda, sidi! Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli je hafizom. On vie z pamäti všetkých stoštrnásť súr a všetkých šesťtisíc šesťsto šesťdesiatšesť ayat, ktoré obsahuje korán; ty však si ďaurom. Chceš azda pochybovať o slovách pravoverného moslema?

— Daj si pozor na jazyk, Hassan, lebo ja nie som zvyknutý dať sa urážať od niekoho, hoci by bol i sto ráz hafizom a tisíc ráz moslemom! Napni svoju pamäť a uveď si, že kresťania nie sú neveriacimi, lebo majú tiež „sväté knihy“. Tak hovoria všetci múdri mužovia od Emira el Mumiacin až k tvojmu pobožnému Abu Haniferovi, ktorého poslúcha každý veriaci, ako si vravel. Učil si sa korán — poznáš teda i Ilm teffir el Koran?¹⁾ Tam stojí, že len parzi a modloslužobník je ďaurom!

— Ty si múdry ako softha,²⁾ sidi. Bol by si však múdrejší, keby si uveril tomu, čo ti hovorím.

— Uverím ti, ak mi povieš, ktoré oázy tvoria kľúč k Rifu?

— Ain es Salah, Ghadames, Ghat, Murzule a Sint.

— A k Sudanu?

— Aghades a Ahir, Bilma, Dongola a Berber.

— Ako dlho trvá cesta zo Soaken do Berberu?

— Cesta vedie cez známe pramene Ruay a cez územie Amaverov, Hadendov a Omramov, ktorí sú zväčša nubickými pastiermi. Môžeš ju zdolať za dvanásť dní, sidi.

¹⁾ Dodatok ku koránu; ²⁾ Študent teologie.

Odpovedal rýchlo, pohotove a správne. Prijal som jeho odpovede so zadosfučením.

— Verím ti, Hassan — povedal som teraz jednoducho. — Rozprávaj teraz ďalej. Viedol si teda kaffilu do Zinderu.

— Z Bilny do Zinderu. Tam som sa stretol so sidi Emirom. Dal mi všetko, čo som potreboval a poslal ma sem, kde som mal počkať na nebojazlivého sidiho z Frankistanu, ktorého som mal priviesť k nemu.

— Kde sa mám s ním stretnúť?

— Pri Bal-el-Ghud, kde blúdiace pieskové dúny prechodia v skaliská. Počul si už niečo o džinoch, zlých duchoch púšte, sidi?

— Počul. Bojíš sa ich, Hassan?

— Báť sa? Veľký Hassan sa nebojí ani šajtana (diabla), ani zlých džinov. Dobre vie, že ujdú, keď sa pomodlí súru en nas alebo súru el falak. Ty však si kresťanom a nemôžeš sa modliť súry. Preto ťa pohltia, ak prídeš do ich moci.

— Prečo si nechal teda sidiho Emira odísť k Bab-el-Ghud? Veď ho džinovia pohltia prv, než sa s ním budeme môcť stretnúť!

Táto neočakávaná otázka priviedla ho trochu do rozpakov. Vedel si však hneď pomôcť:

— Budem sa za neho modliť!

— Za neveriaceho? Dobre, Hassan; vidím, že si zbožným synom Proroka. Modli sa teda i za mňa. Za neho súru en nas a za mňa súru el falak. Potom sa už nemusíme obávať džinov. Vyrazíme zajtra, keď sa začne slnko dvíhať nad obzor.

— Allah akbar, Boh je veľký, sidi! On môže a smie všetko; človek ho však musí poslúchať a nesmie sa podujat cesty pri východe slnka. Čas vydat sa na cestu je o tretej hodine popoludňajšej, alebo svätý Assr, dve hodiny pred zmrákaním.

— Zabúdaš, Hassan, že tento čas platí len pre kara-

vány. Ojedinelý cestujúci však môže vyraziť kedy sa mu zapáči.

— Sidi, ty si naozaj fakih¹⁾ a ja preklínam hodinu, ktorá ti dala za otca a matku Frankov. Vidím, že si ozajstným hafizom, ktorý nielen, že pozná korán, ale vie z pamäti aj Ilm teffir el Koran. Budem ti verne a poslušne slúžiť a zavediem ťa, kam len chceš!

— Aké máš zvieratá?

— Nijaké, sidi. Zo Zinderu som odišiel s dvoma djemelmi (ľavami). Jedna mi uhynula v Teheme (plochá púšť) a druhá, keď som dorazil, bola tak vyčerpaná, že som ju musel predať.

— V tom prípade odídeme odtiaľto do Batny stepnou poštou a odtiaľ sa pripojíme k nejakej karaváne až po osemnásť oáz Sibanu, kde si v Biskare zaopatríme dobrých hejdinov (jazdecké ľavy). Priprav sa teda na svitaní na odchod a ak ma presvedčíš po Bab-el-Ghud svojou statočnosťou, nebudem váhať nazývať ťa potom Djezzar-bejom a el Kebirom.

— Nazdávaš sa azda, sidi, že som tušan?²⁾ Nebojím sa ani levov, ani samumu; chytám assalehov³⁾ a pštrosov. Lovím gazely a zabíjam pantherov a škorpiónov. Kde zaznie môj hlas, trasie sa všetko stvorenie. Sallam aleikum, pokoj s vami!

Potom s hlbokým úklonom odišiel.

Madame Latréaumont pristúpila ku mne a uchopila ma za ruku.

— Teda skutočne splníte moju prosbu, monseigneur, hoci táto je tak náročná a smelá? A chcete odísť už zajtra, nevyužívajúc ani nášho pohostinstva?

— Madame, sme v položení, ktoré vyžaduje rýchleho konania, a ak mi dovoľíte, využijem vášho pohostinstva po našom návrate. Dovoľte mi azda, aby som dovedy

¹⁾ vykladač koránu a zákonov; ²⁾ zbabelec; ³⁾ nebezpečné hady.

smel uložiť vo vašom dome niektoré veci, ktoré nemôžem vziať so sebou.

— Sur assurément, monseigneur! Ihneď pošlem niekoho na loď, aby všetko...

— Pardon, madame — moje veci sú už v hoteli de Paris.

— Skutočne ste nám to urobili? Viete, že ste nás tým vlastne urazili?

Musel som vypočuť priateľské výčitky, potom však bola záležitosť sverená na vybavenie jednému zo sluhov. Chcel som sa práve odobrať do mne určenej izby, keď bol ohlásený príchod nejakého Araba, ktorý chcel hovoriť s monseigneurom. Ohláseného priviedli v mojej prítomnosti do salónu.

Bol vysokej, štíhlejšej postavy. Mal na sebe biely burnus, z ktorého visely šnúry z ľavej srsti. Jeho zjav predstavoval skutočného syna púšte, ktorý necúvne pred nijakým nebezpečenstvom a vie sa skutočnosti vždy pozrieť zpriama do očí.

— Sal-aleik — zaznel krátko a pyšne jeho pozdrav. V jeho opálenej tvári nehla sa ani brva a pažba jeho dlhej pušky zadunela bezohľadne na mramorovej podlahe. Prenikavý pohľad jeho tmavých očí blúdil s istou povýšenosťou pravoverného s jedného na druhého.

— Prehovorte s ním, monseigneur — prosil ma Latréaumont. — Je to Taureg, ktorý už bol u mňa v Réncaldovej záležitosti.

Táto zvesť ma príjemne prekvapila. Nič mi nemohlo prísť lepšie vhod.

— Sal-aal! — odvetil som ešte úsečnejšie. Beduini týmto spôsobom obvykle prejavujú stupeň svojej úctivosti. — Čo si praješ?

— Ty nie si ten, s ktorým chcem hovoriť!

— Môžeš hovoriť jedine so mnou.

— Neprichádzam za tebou!

— Môžeš teda ihneď odísť!

Otočil som sa. I ostatní sa obrátili k východu.

— Sidi! — zvolal Taureg.

Odchádzal som bez odpovede.

— Sidi! — zvolal naliehavo.

Otočil som k nemu obličaj.

— Čo ešte?

— Budem hovoriť s tebou.

— Usiluj sa teda byť zdvorilým, lebo ja dám vyvieť na ulicu. Aké je tvoje meno?

— Menujem sa Mahmud Ben Mustafa Abd Ibrahim Jakub Ibn Basar.

— Tvoje meno je dlhšie než tvoj pozdrav. Váš prorok, veľký Mohamed Ibn Abdullah el Hašem vraví: Buď zdvorilý i voči neveriacim a nepriateľom svojim, aby sa naučili ctíť si tvoje vyznanie a kabul! Zapamätaj si to! Ty si Taureg?

— Taureg a Imošarh.

— Z ktorého kmeňa?

— Hedjan bej — postrach karaván — nedovoľuje svojim bojovníkom prezrádzať svoj pôvod.

Pri týchto slovách zmocnil sa ma takmer pocit úzkosti. Rénald bol teda zajatcom obávaného Hedjan beja! To bolo najhoršie, čo som sa mohol dozvedieť. Počul som ešte, než som zavítal na tento horúci kontinent, o ukrutnosti a bezohľadnosti tohto zbojníka, ktorý bol ozajstným postrachom karaván. Nik nevedel povedať, ku ktorému kmeňu vlastne patril. Jeho revírom bola celá nekonečná púšť. Jeho meno bolo s obavou vyslovované od alžírskych stepí až po Sudan a od egyptských oáz až po najzápadnejší kút Sahary. Zaútočil hneď tu, hneď tam a zmizol vždy práve tak rýchlo. Vždy však jeho zjavenie sa znamenalo straty na majetkoch a ľudských životoch. Musel mať roztrúsené tajné skrýše po celej Sahare a musel mať tiež agentov, ktorí mu podávali zprávy o rôznych kafilách a pomáhali mu ukryť ulúpený tovar. Avšak jeho osoba a jeho skutky zostávaly

zahalené tajomným rúškom, ktoré sa nepodarilo doteraz nikomu odhaliť. — Rozhodol som sa správať sa pred jeho poslom tak, ako by som o ňom nebol ešte počul.

— Hedjan bej? Kto je to?

— Nepoznáš azda postrach karaván? Či sú tvoje uši hluché, že si ešte o ňom nepočul? On je pánom púšte, obávaný vo svojom hneve, ukrutný vo svojej zlosti, hrozný vo svojej nenávisti a neprekonateľný v boji. Mladý neveriaci je jeho zajatcom.

Zasmial som sa.

— Neprekonateľný v boji? Bojuje azda s bojazlivým šakalom a zbabelou hyenou? Ani jeden Frank nepociťuje strach pred ním a jeho gum. Prečo neprepustí zajatca? Či nedostal už dva razy výkupné?

— Púšť je nesmierna a Hedjan bej má množstvo mužov, ktorí potrebujú odevy, zbrane a stany.

— Postrach karaván je klamár a podvodník. Jeho srdce nepozná pravdy a jeho jazyk je falošný; je rozpoltený ako jazyk hada, ktorému treba rozšliapať hlavu. S akým posolstvom ňu poveril?

— Daj nám burnusy a obuv, zbrane a prach, hroty na naše oštepý a látky na naše stany!

— Dostali ste už dva razy to, čo žiadaš. Nedostanete viac ani zrnka prachu, ani zdrapu látky!

— Zajatec teda zomrel!

— Hedjan bej ho nevydá, ani keď dostane to, čo žiada.

— Dá mu potom slobodu. Môj pán je milostivý, keď obdrží odmenu.

— Koľko žiada?

— Toľko, koľko dostal minulý raz.

— To je mnoho. Ty to chceš prevziať?

— Nie. Máš to odoslať ako minule.

— Kam?

— Do Bab-el-Ghud.

To bolo miesto, na ktoré ma Emery vyzval dostaviť

sa. Bola to náhoda, alebo vedel azda, že sa tam zbojník bude zdržovať?

— Nájdem tam zajatca a bude nám vydaný pri zaplacení výkupného?

— Áno.

— Hovoríš pravdu?

— Neluhám nikdy!

— Prisľúbil si už dva razy a luhal si zakaždým. Prisahaj!

— Prisahám.

— Pri duši tvojho otca?

— Pri — duši môjho — otca! — vyrazil zdráhavo.

— A pri brade Proroka?

Teraz prišiel už naozaj do rozpakov.

— Prisahal som už — to stačí!

— Prisahal si pri duši tvojho otca, ktorá však nie je o nič viac hodna než tvoja vlastná. Za obe spoločne nedám ani bla halef.¹⁾ Tvoja prísaha nie je hodna ani zrnko piesku, ktorých je plná púšť. Chceš prisahať pri brade Proroka?

Jeho oči zaiskrily.

— Nie.

— Tak sú tvoje slová opäť lžou a ty neuvidíš viac hviezd púšte.

— Vez, neveriaci, že duša zajatca pôjde do čehenah,²⁾ ak sa nevrátim do stanovenej lehoty pred Hedjan beja. — Toto prisahám i pri brade Proroka, ktorý ochraňuje svojich veriacich!

— V tom prípade tvoja čierna duša bude tam skorej a hnáty tvojho strakapúda karaván a jeho gum budú sa sušiť na slnku — to ti zasa ja prisahám pri Ježišovi, synu Márie, ktorého vy nazývate Isa ben Marryam a ktorý je mocnejší než váš Mohamed, lebo vy sami ho-

¹⁾ datľová kôstka; ²⁾ peklo.

voríte, že raz sostúpi na Omarovu mešitu v Damašku, aby súdil všetko stvorenie sveta!

Taureg pohodil hlavou a vnoril si prsty pravice pod bradu, čo značí u Beduinov výraz najväčšieho opovrhnutia.

— Prinesiete všetko, čo budeme žiadať! Bol som u vás už dva razy a neodvážili ste sa vztiahnuť ruku na posla Hedjan bejovho. Nespravíte to ani teraz. Ani sto mužov ako ty by ho nepremohlo a ani tisíc mužov tvojho druhu by nepremohlo jeho gum — lebo ty si ďaur!

Prikročil som ihneď k nemu s pozdvihnutou päšťou.

— Je tvoja hlava prázdna a tvoj duch pomätený, že sa odvážiš vyrieť takéto slová; ty, ktorý si obyčajný kelb,¹⁾ ktorého treba spráskat palicou?!

Taureg upustil bleskorýchlo pušku a sodvihol ramedná. Na každom zápästí mal pripevnený dlhý ostrý nôž. Obyčajní Beduini nosia len jeden takýto nôž, ktorý svojmu nepriateľovi pri objatí vrazia do chrbta. Môj Taureg hodlal previesť podobný žart.

— Chceš odvolať tie slová? — zvolal som.

— Hovorím opäť: ďaur!

— Padni teda pred ďaurom!

Prv než bol schopný pohybu, zasiahla ho moja päšť do čela. Trhlo celým jeho telom a zrútil sa v bezvedomí na podlahu. Bola to rana, pre ktorú ma nazývali v prérii Old Shatterhandom.

— Ó mon Dieu! — zvolala úzkostlivo madame. — Veď ste ho zabili — je mŕtvy, úplne mŕtvy!

Mademoiselle ležala takmer v bezvedomí na diváni a Latréaumont nebol schopný ani slova. Tváril sa, ako by vedľa neho bol udrel blesk.

— Buďte bez starosti, madame — utešoval som. — Tento chasník ešte žije, hoci i na čas stratil povedomie. Poznám svoju päšť dokonale. Keby bolo bývalo v mo-

¹⁾ pes.

jom úmysle pozbavíť ho života, bol by som udrel na iné miesto.

Tieto slová vrátili preľaknutému Francúzovi reč.

— Ale veď vy ste naozajstný Gigant, celý Goliát, monseigneur! Ani sto mojich úderov by nebolo stačilo, složiť tohto chlapa „par terre“.

Ten malý muž mal pravdu. On mohol svojimi päťami mlátiť do lebky Taurega po celé mesiace, bez toho, že by mu bol ublížil.

— Postarajte sa, prosím, — prerušil som ho — aby bol tento chlapík pekne sviazaný a odovzdaný polícii. Jej moc síce siahá len po okraj púšte — tu však vám iste vypomôžu svojimi službami.

Pohliadol na mňa s veľkým prekvapením.

— Myslíte to vážne, monseigneur?

— Pravdaže.

— Mon ciel — to predsa nemôžete urobiť! Veď v tom prípade hrozný Hedjan bej zavraždí nášho Rénalda. Domnievam sa i tak, že váš úder bude mať veľmi zlé následky!

— Vysvetlím vám svoje dôvody neskoršie; teraz vás však veľmi dôrazne prosím robíť všetko tak, ako som vás požiadal. Či ste nevraveli už predtým, že sa chcete vo všetkom na mňa spoľahnúť?

— Pravdaže, monseigneur. Ihneď zavolám služobníctvo.

Pritisol niekoľko ráz tlačidlo zvonca, načo vpadlo do miestnosti niekoľko sluhov.

— Sviažte dôkladne tohto chlapa a uzamknite ho na isté miesto, zakiaľ si príde po neho polícia! — rozkázal domáci pán s takým výrazom, ako by on bol býval zasadil „strašlivý úder“.

Sluhovia vrhli sa na bezvedomého s príkladnou horlivosťou a v niekoľkých sekundách bol sviazaný rôznymi šnúrami tak dôkladne, že iste po prebratí z bez-

vedomia nebol schopný ani pohybu. Potom ho ich ochotné ruky ulapily, aby ho odvliekly.

Jediný zo sluhov zostal stáť v predsieni, bez toho, že by sa bol zúčastnil na úsilí ostatných. Bol rozložitej, širokoplecej postavy a mal obličaj, ktorý sa akosi nehodil k jeho orientálnemu odevu. Keď videl úsilie, s ktorým sa ostatní štyria snažili pozdvihnúť bezvládne telo Taurega, vstúpil a odtisol ich stranou.

— Mašallah, sto paromov — to je ale zábava! Pankujte sa, pancharti, prasce ušaté; usporiadam to sám!

Jedným mocným trhnutím prehodil si Taurega cez plece.

Spozoroval som s prekvapením, že jeho nie priam lichotivé slová boli povedané v čistej poľštine.

— Stáť — zvolal som, keď bol už takmer von z dverí.

— Ty si Poliak? — spýtal som sa ho poľsky.

V okamihu sa zvrtol i so svojím ťažkým bremenom. Jeho široký, poctivý obličaj sa roztiahol do širokého úsmevu.

— To si myslím, pane. Vy azda tiež?

— Nie, ale bol som dlho v Poľsku. Odkiaľ pochádzaš?

— Z Katowíc.

— Katowice? Bol som tam niekoľko rás.

— To ma teší, pane. Človek je rád, keď počuje svoju materštinu.

— A ako sa ti tu páči? Máš tu i viac krajanov?

— Nie je to ako doma, ale ujde. Stretol som tu príležitostne niekoľko Poliakov, ale tu v blízkosti nemám krajana.

— A ako sa menuješ?

— Jozef Kabelawski, pane. A keď sa vás smiem spýtať, ako dlho sa tu hodláte zdržať?

— Zajtra ráno vyrazím.

— Pekné. A kam, ak sa nenahneváte?

— Do Sahary.

— Do piesku, medzi zlodejov? Bol som tam tiež trochu

a nedbal by som zasa nahliť sa piesku. Mašallah, pane
— nemohol by som ísť s vami?

Táto otázka mi nebola nepríjemná. Sluhu som potreboval a European mi bol milší než domorodec.

— Chcel by si naozaj?

— ... sa rozumie. V celej veľkosti, ako ma vidíte!

— Vieš jazdiť na koni?

— Jazdiť? Ako sám čert. Veď som bol v cudzineckej légii u chasseurs d'Afrique.

— Rozumieš arabsky?

— Práve toľko, koľko potrebujem.

— Čím si bol predtým?

— Stolárom. Ale mlátiť som sa naučil i bez kladiva. Odišiel som kedysi z rodného kraja a dal som sa do cudzineckej légie, čert aby ju vzal! Pracoval som potom v Del Ibrahim, až som sa dostal na toto miesto. Spýtajte sa pána, ako je so mnou spokojný!

— Pôjdeš so mnou. Vyžiadam ti jeho svolenie.

— Mašallah — sto paromov! Mám dnes šťastie ako na Mikuláša! Pôjde s nami i ten veľký Hassam s dlhým menom?

— Hej. Bude naším sprievodcom.

— Juch! To sa mi páči. Odvtedy ako je tuná, je s ním veľká „švanda“. Idem s vami — môžete sa na mňa spoľahnúť! Juch! Mašallah!

S tým zapískol môj nový sluha na prstoch, vyskočil naradovane do vzduchu a vybehol z dverí.

II.

Assad bej, postrach stád.

Šíra step!

Rozprestiera sa južne od pohoria atlaského, pod pohorím Derna. Básnik o nej hovorí:

„Rozprestiera sa od mora k moru,
hrozivá — pútnika neláka,
podobná je práchnivému rovu
sťa otvorená dlaň žobráka.
Zbesilé víchry ženú sa jej krajom
a zohyzďujú nenávistnú tvár,
ktorú jej sám Boh v údel smutný dal...”

Od stredomorského pobrežia až k okraju Sahary rozprestiera sa rad náhorných výšin a holých horských hrebeňov. Je to pustý horský kraj, kde nevidno na široko ľudského obydliá, ba ani stôp vegetácie. Ľudské oko môže spočinúť nanajvýš na opustenom útulku karaván a len v lete vidno tiahnuť do hôr niekoľko arabských kmeňov, aby poskytli svojim stádam skrovnú potravu. V zime však leží step opustená a mŕtva, pokrytá napriek blízkosti horúcej Sahary tenkou snehovou pokrývkou.

Naokolo nevidno nič, len piesok, kamenie a holé skaly. Len potulné dúny vandrujú týmto krajom; krok za krokom zasypajú tento smutný kraj a keď na svojej púti narazia na pramienok, odnímu mu zakrátko jeho životnosť a kde bola predtým občerstvujúca tóna, nachodí sa len špinavá, zamúlená mláka.

Kedysi aj tu boly lesy. A teraz chýba tomuto kraju prírodná regulácia vlhky.

Ako bolo deň predtým dohodnuté, vyrazil som nasledujúceho rána z Alžíra. Môj sprievod tvorili Hassan a Jozef Kabelawski. Až po Batnu šli sme stepnou poštou. Tu však sa naskytila nášmu cestovaniu neočakávaná prekážka.

Mal som ešte v čerstvej pamäti svoju cestu z Álp do Talianska. Cestoval som vtedy v roztrasenej carette s talianskym betturinom, ktorý na moje požiadanie o opatnejšiu jazdu odpovedal vždy len vlasy trhajúcim „allegro, allegrissimo!” A keď sme preleteli na rozheganej koleske cez strže a zmrasky, mal som vždy

pocit, že som unikol nešťastiu, proti ktorému som nemal ani ochrany, ani som sa mu nemohol brániť.

Čím však bola táto „cesta allegrissimo“ proti stepnej pošte! Cestovný voz ťahalo osem koní, z ktorých dva boli vpredu a za nimi po dve trojice spriahnuté spolu. Po nejakej ceste tu nebolo ani stopy. Cesta viedla cez najnemožnejšie výmole, hrbolce, rozsadliny a strže. Neraz sme boli prinútení vystúpiť a pomôcť vlastnými silami vymôcť zapadnuté kolesá voza z priehlbne. Táto cesta bola neschodná i pre peších chodcov, nie to pre povoz. Ja sám som sa cítil už po prvých hodinách cesty ako by ma bol prešiel parný valec; Jozef len mrmľal odovzdane svoje „Mašallah“ a Hassan prejavoval všetky príznaky morskej nemoci. Udatný ten Arab zo slávneho kmeňa Kubaši a ešte slávnejšieho ferkahu en Nurab ešte nikdy dovtedy nesedel v nejakom vozidle. Musel som myslieť neprestajne na jeho výrok: „Step sa chveje a všetko sa trasie, keď sa zjaví Djezzar bej!“ Teraz sa však triasol a chvel on v širšej stepi.

Svoju zlosť nad touto okolnosťou uvoľnil však až v Batne:

— Allah kerim — Boh je milosrdný a jemu buď večná vďaka za to, že moja koža vedela až potiaľto udržať moje kosti pohromade! Je azda Veľký Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abdul-Foslan-Ben-Ishak al Duli dákou pijavicou, že musí zo seba vydať to, čo už raz strávil? Prisahám pri brade Prorokovej, že nik viac neprinúti Veľkého Hassana, aby vstúpil do domu na kolieskach, v ktorom sa cíti tak, ako by bol hašašom (fajčiarom hašišu). Djezzar bej — postrach púšte sa cíti doma len v sedle; a ty, sídi, uvidíš ma len tak v Bab-el-Ghud, ak mi dovoľíš prekonať túto cestu v sedle.

— Hassan má pravdu — prisvedčil Kabelawski. — Mašallah, sto paromov, bol to za hrmot v tej starej búdel Cestovať s ôsmimi koňmi a narobiť sa pritom

za desať koní? Bol som u chasseurs d'Afrique a budem sedieť radšej na čertovej svokre ako v tej zatratenej búde!

Musel som dať obom za pravdu, lebo som sa už sám rozhodol vzdať sa ďalšej cesty v diligencii. Nemohol som si dovoliť dlhšie zdržanie v Batne, a preto najal som si jedného Beduina, ktorý mal k dispozícii potrebné kone na cestu do Biscary, kde som si hodlal zakúpiť favy. Tento mi však radil, aby som radšej odišiel s ním do niektorého duaru v aureskom pohorí, kde dostanem lepšie a lacnejšie favy než v Biscare.

Pristal som na jeho návrh s podmienkou, že sa budeme pridriavať pohoria, smerujúceho k Fuhm-es-Sahar (ústie púšte), aby sme príliš neodbočovali od určenej cesty. Predpokladal som sám, že v niektorom duare nájdeme čerstvejšie a silnejšie zvieratá, než v meste. Okrem toho mal som ešte iný dôvod, aby som tak spravil. V divých planinách aureského pohoria neboly levy zriedkavosťou a hoci som i nemal veľkú nádej, že mi časové omedzenie dovolí stretnúť sa s kráľom púšte, predsa som sa domnieval, že nájdem aspoň jeho stopu, alebo začujem jeho hlas. Napokon uplynula takmer už malá večnosť odvtedy, ako som naposledy čul hlas svojej pušky a hnala ma neodolateľná túžba, vyhľadať si vhodný cieľ, ktorý by bolo možno vziať na mušku. Medzi vrchmi skytala sa mi na to vhodná príležitosť a nevdojak pohladel som svoju opakovačku.

Vystúpili sme teda z diligencie v pevnom rozhodnutí viac do nej nevstúpiť. Naše kone patrily k malej berberskej rase. Ich výkonnosť naozaj nebola úmerná k ich proporciám. Sedeli sme už dvanásť hodín v sedle a mali sme pred sebou ešte dobré štyri hodiny cesty. No naše koníky ešte nejavily únavu a dokonca i malá kobylka, s ktorej nekonečne dlhé nohy Hassana dosahovaly takmer zem, nezaostávala za ostatnými.

Pred nami a za nami ležala step v žltkastom svetle. Kam len oko dohliadlo, bola step holá a pustá. Dnes však poskytovala neobyčajne oživený pohľad. Fuhmes-Sahar, ústie púšte, sa roztvorilo a vydávalo zo seba početných beduinských pastierov so svojimi stádami, ktorí pospiechali do hôr, aby poskytlí svojim zvieratám skrovnú pašu. Pohybovali sa na rýchlych koňoch s veľkými bielymi burnusmi a lesknúcimi sa kopijami, obkľučujúc svoje ovce a favy. Nasledovaly ich ženy a deti, sediace na pestro vyzdobených dromedároch. Tento obraz zdal sa byť fata morgánou nezvyklému oku. Šli sme v zástupe za sebou po horskej pešine, ohraničenej s jednej strany prudkým srázom, s druhej bezdnou priepasťou. Vo veľkej hĺbke bolo vidno žlté-lesklú hladinu bystriny. Bola to Ved-el-Kantara, vo vlnách ktorej našiel svoju smrť Július Gérard, udatný lovec levov. Na mieste, s ktorého sa zrútil do rieky, postavil oddiel francúzskeho vojska mohylu. Vydal som rozkaz zastaviť.

— Počul si, Jozef, už niečo o Gérardovi, zabijáčovi levov? — spýtal som sa Kabelawského.

— Rozumie sa, pane — odvetil. — Bol to, tuším, Francúz a zrútil sa vraj kdesi do vody, kde biedne zahynul.

— A ty si nepočul nič o emir-el-Arethovi — pánovi levov, Hassan? — obrátil som sa na Kubašiho.

— Ako by nie. Bol to neveriaci, ale takmer tak zmužilý ako Hassan el Kebir — odvetil pyšne. — Vychádzal po nociach samotný za „pánom s hrubou hlavou“ (levom), aby ho usmrtil — ale Vangil-el-Uah (kráľ oáz) ho predsa roztrhal a zožral. Stalo sa mu tak preto, že nebol moslemom, ale mužom z Darharbu (z nemusulmanskej krajiny).

— Mýliš sa, Hassan. Emir-el-Areth nestal sa obeťou leva, ktorý si ctí moslemov, ale zahynul tuná, vo vlnách Ved-el-Kantary a jeho bratia mu vystavili túto mohylu. Vezmite svoje pušky a vypálime salvu na jeho počesť,

aby duch nešťastne zahynulého zvedel, že okoloidúci pútnici znajú „pána s hrubou hlavou“.

— Má azda hlas mojej pušky zaznieť do uší ducha, ktorý nevidí Er-Nait, sidi? — spýtal sa Hassan.

— Aj kresťan vidí po smrti Er-Nait (tvár božiu), Hassan, lebo Boh je všade prítomný. On prebýva na všetkých hviezdach. Či nehovorí i tvoj Prorok o Aissovi (Ježišovi) a Marryam, dcére Imram, ktorí prebývajú v nebesiach a hľadajú zoči-voči v božiu tvár?

— Sidi, prečo si nie saydom? (Potomok Hosseinor.) Ty poznáš Fuhm-el-Koran i Battu-el-Djinne (vrchy raja). Tvoj hlas zneje sťa hlas khatiba (predmodlievača v mešite), ktorý hovorí len pravdu. Urobím všetko, o čo ma požiadaš.

Nato zaznel zo štyroch hlavných pušiek hromový rachot, odrážajúci sa mnohonásobne od skalných útesov. Potom sme pokračovali v ceste. Zanedlho dosiahli sme karavánového útulku El-Kantara. Rozhodli sme sa v ňom prenocovať.

Seraidži (domáci pán) pripravil nám pravú tureckú „kavuah“ (kávu). Po skromnej večeri zapálily sa fajky a ja som sa utiahol do úzadia, aby som načúval rozhovorom počestných. Boli tu okrem nás a dvoch z Tolgy prichádzajúcich Židov samí Arabi, ktorých cesty sa stretly tuná, pred „ústím Sahary“.

Hlavnou osobou v rozhovore bol, prirodzene, môj milý Hassan, ktorý vynaložil veľkú námahu, aby presvedčil poslucháčov, že mu názov „postrach púšte“ náleží právom. Jozef Kabelawski oproti tomu sedel ticho vedľa mňa a nudiac sa, privierať oči. Keď ich občas otvoril, začul som len jeho unavený vzdych, alebo zlostné „mašallah“, patriace honosiacemu sa Djezzar bejovi!

Tu prišla reč na záležitosť, ktorá ma zvlášť zaujala. Seraidži mal menšie stádo škopcov, ktoré na noc zatváral do ohrady neďaleko serailu. Po niekoľko posled-

ných nocí vlúpal sa mu však medzi nich panther a odniesol si vždy bez zaplatenia jedného škopca.

— Seraidžil — zvolal som.

— Sidil — odvetil tento, pristúpiac bližšie.

— Si presvedčený o tom, že to bol panther?

— Iste, sidi. Videl som jeho stopu. Bola veľká a zreteľná. Je to samica, ktorú nech Allah zatratí! Som chudobný kavedži (kaviarnik) a mám len dvadsať tri baranov. Nemôže tá zlodejka navštíviť niekoho bohatšieho? Samec by iste nelúpil zo stáda takého chudáca, ako som ja!

Rozhorčený moslem, ako sa zdalo, nemal galantnú mienku o nežnom pohlaví.

— Prečo si ju nezabil? — spýtal som sa.

— Zabíť samicu čierneho panthera, sidi? Či nevieš, že pod jej kožou prebýva šajtán, ktorý roztrhá každého, kto ju poškodí?

— A či ty vieš, že pod tvojou kožou prebýva el Šubak — satan strachu, ktorý prehltol tvoje srdce a vypil tvoju krv? Ty si veriaci a bojíš sa samice! Allah nech ochraňuje tvoj dom, lebo inak zavíta do tvojho serailu pantherova sultana (družka), aby odpočívala na tvojom diváne a pila kavuah z tvojej lebky!

— Zostane vzdialená môjho domu, ale zožerie moje stádo, sidi. Či nevieš, že každý, kto sa pomodlí el iklas, je bezpečne chránený pred divou zverou?

— Surat el iklas je dobrou vecou, lebo to učí Prorok, a dokiaľ sa ho budeš tri razy denne modliť, čierna mačka ti nemôže ublížiť. Ja však mám surat, ktorý je mocnejší než všetky ayty vo vašej Svätej knihe. Môj surat zničí každého nepriateľa.

— Predriekaj mi ho, sidi, aby som sa ho mohol naučiť.

— Nebudem ti ho predriekať, ale ukážem ti ho.

S tým som uchopil svoju ručnicu a zdvihol som mu ju pred oči.

— To je môj surat proti všetkým nepriateľom.

Uskočil naľakane stranou.

— Be issum billahi radjal, pre bradu Prorokovu, hor' sa, chlapik! Tento sidi potratil rozum. Pokladá svoju pušku za surat el iklas a chce nás všetkých vyvraždiť! Odložil som pušku stranou.

— Len zostaňte pokojne sedieť! Nepotratil som rozum, lebo nepokladám samicu panthera za šajtána, ale za veľkú čiernu mačku, ktorú zabijem svojim suratom. — A povstanúť doložil som: — Seraidži, ukáž mi ohradu, v ktorej býva tvoje stádo!

— Si azda pomätený, sidi, že odo mňa žiadaš, aby som išiel teraz s tebou k stádu? Noc je temná a táto pantherova samica neprichádza nad ráno, ako ostatná dravá zver, ale okolo polnoci. Nech si zožerie ovce, ale ja sa jej roztrhať nedám!

— Opíš mi teda miesto, kde nájdem stádo!

— Nájdeš ho sto krokov severne od serailu, smerom k veľkým skalám.

Prehodil som si cez plece svoju nerozlučnú družku — pušku, a za opasok zastokol som si veľký tesák. Do ruky vzal som si svoju krátku automatickú opakovačku, ktorú som si priniesol čo pamiatku zo svojich túlok po Spojených štátoch. Z tejto nemohol som strieľať na takú diaľku ako z pušky, ale bola hroznou zbraňou v blízkom boji.

Sotva som však urobil prvý krok, keď Hassan vyskočil zo svojho miesta, sťa podstrelený.

— Allah akbar, Boh je veľký, sidi. On môže zabíť leva a zničiť panthera. Ty však si len mužom, ktorého mäso výborne chutí veľkým mačkám. Zostaň, lebo ťa zožerú so všetkým činom a my nenájdeme ráno z teba ani podrážky z tvojich čížiem!

— Ráno uvidíš nielen čížmy, ale i nedotknutého muža, ktorý ich nosí. Vezmi svoje zbrane a nasleduj ma!

Veľký chlapík uskočil dozadu, ako by ho bol uštipol had. Napriahol ustrašene oproti mne obe ruky.

— Hamdullilah, Boh je svedok, že sa teším svojmu zdraviu a životu. Neobetujem ho veru nijakej šelme!

— Bojí sa azda Hassan el Kebir mačky?

— Som Djezzar bej, postrach púšte, ale nie panthožrút, sidil! Žiadať, aby som bojoval so sto nepriateľmi a rozsekám ich na sečku. Ale pre veriaceho je zahanbujúce, aby sa v nočnú hodinu stretol so samickou akéhokoľvek druhu, tým menej so sultanou — divej šelmy!

— Teda zostaň!

Chcel som ho len podrobiť skúške. Pokročil som k východu. Tu som začul, že ma ktosi nasleduje. Bol to Kabelawski.

— Smiem s vami, pane?

— Prečo?

— Prečo?! Mašallah, sto paromov! Mám sa azda nečinne prizerať, ako vás veľká mačka roztrhá? Načo mám pušku a nôž? Kde je môj pán, tam je i moje miesto — to je predsa prirodzené!

— Ďakujem ti, Jozef, ale nemôžem ťa potrebovať.

— Prečo nie, ak sa smiem pýtať?

— Lebo ty nie si lovcom. Zbytočne by si sa vydával do nebezpečenstva a mohol by si mi byť len na prekážku.

Naozaj nebolo ľahké odhovoriť tohto verného druhá od jeho predsavzatia. No napokon vykročil som do noci smerom ku košiaru.

V udanom smere bola zmäť rozhádzaných skalísk. Košiar som našiel pri veľkej skale, ktorá tvorila prirodzenú časť jeho ohrady. S ostatných troch strán bol obohnaný drevenou ohradou. Škopce vo vnútri košiara boly poprивäzované poviazmi z leffu. (Vlákná datľovníka.) Pokojne ležaly a nedaly sa vyrušiť ani mojím príchodom. Bola hvieznatá noc, takže som mohol zreteľne rozoznať obrysy skaliska. V nevelkej výške bola malá rozsadlina, práve v rozmeroch ľudského tela. Po nevelkej námaha podarilo sa mi zaujať v nej dosť po-

hodné miesto s dobrým výhľadom. Bolo to najvhodnejšie miesto pre vyčkvanie zlodēja. Poskytovalo mi s troch strán prirodzenú ochranu a výhľad na stádo.

Usalašil som sa teda v skalnej pukline podľa možnosti pohodlne. Pušku v rukách a opakovačku pri kolene, čakal a načúval som každému šelestu. Polnoc uplynula. Vedel som, že ak zviera má tej noci prísť, musí sa zjaviť čo najskôr.

Tu som spozoroval medzi škopcami rozruch. Strkaly hlavy dohromady a túlily sa čo možno najtesnejšie ku skalnej stene. Napnul som zrak i sluch, ale nemohol som vyslediť nič podozrivého. Zrazu však pochytil som práve nado mnou takmer nečujný šuchot. Šelma nachodila sa na skale, chcjúc sa odtiaľ vrhnúť na vyhlíadnutú korisť. Začul som škrabot jej pazúrov na skale, potom mocný skok — a veľký tmavý trup mihol sa v skoku doprostred postrašeného stáda. Nasledovalo krátke smrteľné zbliaknutie a panther stál vzpriamený uprostred košiara, držiac v mohutných pazúroch, sťa mačka myš, zabitého škopca. Bol to neobyčajne veľký exemplár a ako som hneď spozoroval, samica.

Dravec nato zdvihol hlavu a vyrázil mohutný, víťazný rev, v hrdelných tónoch znejúc, pretiahle á-uuh-a-orr, ktoré doznievalo v hlbokom zavrčaní. Jeho rev však ešte celkom nedoznel, keď moja puška vyštekla. Široko roztvorené, zeleno svetielkujúce oko poskytlo mi dobrý cieľ. S výstrelom doznel i rev šelmy. Zvierateľom trhlo a vymrštiac sa prudko, dopadlo takmer až k mojim nohám. Ako som neskôr zistil, preletela mu moja guľa očnou dutinou.

Výstrel však mal aj iný výsledok. V diaľke zaznel skučiaci, divý rev a po niekoľkých sekundách začul som v tesnej blízkosti hrozivé zavrčanie. Priblížil sa samec, privolaný na pomoc mojím výstrelom. Držal som pušku pripravenú na výstrel a pozoroval napnute okolie. Tu som zazrel siluetu veľkého štíhleho trupu, približu-

júceho sa mačacími skokmi priamo oproti mne. Noc bola jasná a panther ma musel spozorovať, lebo sa ukrčil k smrtonosnému skoku. Vedel som, že môj život závisí na zlomku sekundy. Vzal som letmo na mušku jedno z jeho svetielkujúcich očí a stlačil som spúšť. Pri bleskovom ožiarení výstrelu zazrel som jeho telo už vo vzduchu. Telo narazilo tvrdo na skalú a odraziac sa padlo predo mňa. V tom momente mal som už v ruke automatickú opakovačku a než sa mohol panther spramätať, oprel som mu takmer ústie jej hlavne o lebku a niekoľko ráz som stisol spúšť. Už prvý výstrel musel byť smrteľný. Telo dravca sa napälo, prebehlo ním zvláštne chvenie a zostalo ležať nehybne pri mojich nohách.

Predovšetkým som opäť nabil pušku a potom som vystúpil. Oba dravce ležaly nehybne a boly to také veľké exempláre, najmä samica, že som nimi sotva vládol pohnúť. V nevelkej vzdialenosti zaštekal šakal, tušiac blízkosť pantherov a čakajúc pravdepodobne na zvyšky hostiny. Je to verný, ale odporný sprievodca veľkých dravcov, ktorý sa uspokojí i so stola odpadnuvšími omrvinkami.

Keď som sa vrátil do serailu, našiel som všetkých hostí bdiacich. Bolo to pre nich niečo neuveriteľného, že jediný muž sa odváži vydať sa v noci za pantherom, ktorý je azda ešte nebezpečnejší ako lev. Vyčkávali so strachom smiešanou zvedavosťou a keďže začuli moje výstrely, predpokladali, že som sa nedal aspoň bez boja zožrať obávaným dravcom.

Pri mojom návrate hľadeli na mňa ako na neskutočné strašidlo.

— Mašallah, sto paromov, to je on — v celej životnej veľkosti! — zvolal Jozef, vrhnúc sa mi radostne v ústrety.

— Marhaba, sidi — vitaj, pane — riekol veľký Hassan. — Jednal si rozumne. Počuli sme tvoje výstrely

a počula ich iste i „hrozná samica“ a tej noci sa bude určite na mŕtvu vyhýbať košiaru!

— Ďakujem ti, sidi, — preriekol i seraidži — že si ochraňoval moje stádo. — Vrahovia môjho statku tej noci už iste neprídu, lebo si sa odvážil vyjsť do tmy a dať im výstrahu svojou puškou.

Všetci boli tej mienky, že som vystrelil, len aby som zaplašil dravce.

— Hrozná samica i so svojím druhom prišla, kavedži, — odvetil som — a zabila ti jedného škopca. Musíš ho priniesť, lebo šakal je nablízku a do rána by ti ho mohol v pokoji stráviť.

— Nech ho zožerie. Allah však ochraňuj moje nohy od takej ľahkomyselnosti, aby niesly moje telo do nebezpečenstva smrti!

— Nestane sa ti nič, lebo sultana čierneho panthera je mŕtva i so svojím druhom. Obaja ležia s rozstrieľaným črepom.

— Allah kerim, Boh je milosrdný! Hovoríš pravdu, sidi?

— Pravdu. Pozri na moje topánky, Hassan! Sú celé a neskivil sa mi ani vlas na hlave. Odriekal som však už svoj surat a následkom toho panther so svojou samicou ležia mŕtvi povedľa seba. Poďte, chlapi, pomôžte ich privliecť!

Tieto slová vyvolaly medzi nocľazníkmi veľký rozruch. Nechceli mi uveriť a stálo ma veľa námahy, než som ich prinútil, aby rušali.

Napokon zapálili fakle z palmovej živice a nasledovali ma. Keď sme sa priblížili ku košiaru, škopce splašené svetlom, shlútky sa dohromady. Scénu, ktorá potom nasledovala, je len ťažko opísať. Sotva zazreli Arabi mŕtve telá šeliem, vrhli sa na ne, tŕkli do nich päťami, šliapali po nich a častovali ich najrozmanitejšími nadávkami, ktorými arabština oplýva. Hassan el

Kebir bol jedným z najhlasnejších a najhrdinskejších. Obrátil sa napokon tiež na mňa:

— Sidi, ty si najväčším lovcem, akého kedy uzrel môj zrak; si ešte odvážnejší než bol Emir el Areth, ktorý bol pánom levov. Až budem ospevovať Siret el mod-šaheddin (vítazstvá bojovníkov) a až budem rozprávať Siret el beluvan (činy hrdinov), nezabudnem na tvoje meno, hoci budem ospevovať neveriaceho!

Ani Kabelawski nevedel utajiť svoj údiv:

— Mašallah, sto paromov, bol to ale zásah! Tá mačka je traená priam do oka a tej druhej ako by pridal. Nevidel som ešte v živote takej šelmy a nevedel som, čo môže byť panther za chlapíka. Mne by iste bola strachom odkväcila puška.

Potom odvliekli dravce triumfálne do serailu, kde som im stiahol kožu. Nato sme sa odobrali na odpočinok.

Nasledujúceho rána začul som vonku prudkú hádku, ktorá sa odohrávala medzi Hassanom a Kabelawskim. Vyšiel som von, aby som jej zabránil. Ako vysvitlo, Jozef dal kožu jedného dravca pod moje a druhú pod svoje sedlo. Hassan, prirodzene, nebol s týmto činom spokojný.

— Ty si ten Frank, ktorý nikdy nevstúpil do žiadnej mešity, — kričal Hassan — a chceš mi uprieť právo pravoverného. Videl si už azda neveriaceho, ktorý by sedel na koži panthera?

— Azda si ho „složil“ ty — ty „postrach púšte“? — smial sa Kabelawski.

— Složil ho sidi, lebo je s ním Hassan el Kebir, pred ktorým sa trasie všetka zver. Kožušina patrí pod moje sedlo — veď čím si ty oproti Kubašimu en Nurab? Či som ja nebol sluhom na slávnej univerzite Mošia el Azar v Káhire? Videl som múdrych mužov, ako vstúpovali i odchádzali. Koho si však ty videl a na ktorej univerzite si bol?

— Ja som videl nášho sidiho, v hlave ktorého je viac múdrosti než v celej vašej Mošia el Azar a chodil som do ľudovej školy v Katowiciach, v ktorej by tvoji káhirskí mudrci museli sedieť v poslednej lavici — bránil sa s výsmešným úsmevom bodrý Poliak.

— Dobre teda. Ale poznáš moje meno? Menujem sa Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli. Aké je však tvoje meno? Moje meno je dlhé ako rieka, ktorá sa prepletá vrchmi. Tvoje je však nepatrné ako kvapka, ktorá odpadne zo špinavého listu.

— Nehaň moje meno, lebo je práve také ako tvoje. Menujem sa Jussuf.

— Vieš, že Jussufom možno nazývať len veriaceho? Ty si však Frankom a treba ťa nazývať Jussefom! A okrem toho máš len toto jediné meno.

— Oho! Či si nepočul, že sa volám i Kabelawski?

— Ale kde je meno tvojho otca?

— Ten sa menoval tiež Kabelawski.

— A jeho otca?

— Zasa Kabelawski.

— A kde býval?

— V Katowiciach.

— Tvoje meno teda zneje Jussef Kab-el-awsk-Ben-Kab-el-awsk-Ibn-Kab-el-awsk-Abn-Kab-el-awsk el Katow-is. Či ti nie je smiešne vlastné meno? A ešte mi odopieraš kožušinu. Daj ju sem!

V tej chvíli som pristúpil k hádajúcim sa. Mal som práve dobrú príležitosť potrestať Hassana za jeho zbabelosť.

— Jussuf — riekol som schválne miesto Jussef — chcel včera ísť so mnou oproti pantherovi, ty však si mal strach pred veľkou mačkou. Jemu teda patrí kožušina, nie tebe, Hassan!

Mrmľajúc čosi, musel kapitulovať a šomrajúc nasledoval nás, keď sme vyrazili zo serailu.

Ocitli sme sa medzi skalami, srázmi a priepastami aureského pohoria. K večeru sme prestúpili hrebeň pohoria. Úbočie s druhej strany svažovalo sa do Sahary. Na úpäťi uvideli sme množstvo stanov, ktoré bolo cieľom našej dennej jazdy. Arabi nás prijali pohostinne a ešte predtým, než nastala noc, stal som sa majiteľom troch jazdeckých tiav, okrem niekoľkých nákladných. Popri tom zaopatril som našu malú výpravu všetkými prostriedkami, nepostrádateľnými k ceste do Bab-el-Ghud, alebo prinajmenej do Ain-es-Salah.

Budúceho rána pospiechali sme po úpäťi pohoria smerom k Biscare, chcúc sa dostať na karavánnu cestu, vedúcu do Ain-es-Salah.

Bol veľmi sparný deň a okolo poľudnia slnko tak nemilosrdne pieklo, že som sa rozhodol nariadiť krátky odpočinok. Obzerali sme sa po nejakom tienistom mieste, keď tu odrazu zvolal Hassan:

— Pozri, sidi, sobha!

Nachádzali sme sa ešte stále na vyvýšenom teréne, ktorý tvoril okrajovú náhornú plošinu pohoria. Zdola odzrkadľovala sa vodná hladina nejakého jazera, na pobreží ktorého bolo vidno niekoľko sporých lentiskových kriakov.

— To nie je „sobha“, Hassan, ale nejaká väčšia mláka alebo jazero. Hneď ti poviem jeho meno.

Rozložil som si mapu a našiel som na nej jazero zaznačené. Bola to jedna z tých mŕtvych vôd, v ktorých sa nezdržujú nijaké ryby, najviac ak množstvo vodných červov, lárv a inej hávede. Beduini ich nazývajú „thudmi“.

— Je to Birket el fehlatu (mŕtve jazero). Môžeme zájsť k nemu.

— To je rozkaz, sidi, ktorý má väčšiu cenu, než desať tiav. Môj serdj, ktorý ty nazývaš sedlom, horí pod mnou, ako by som sedel na tróne čehenny (peklo). Svrčím sa a doprajem si poriadny „ghusl“ (kúpeľ).

Pohlí sme sa smerom k vode. Za štvrt hodiny sme k nej dorazili. Hassan pospiechal vpredu, nemôžuc sa dočkať kúpeľa. Na brehu sa však obrátil s výrazom odporu v tvári.

— Sidi, to nie je voda na kúpanie, ale more červíakov. Tamto však je duar, počítajúci asi dvadsať stanov. Azda tam nájdeme trochu chládku.

Naozaj, neďaleko brehu jazierka uvidel som rad stanov, pomedzi ktorými polihovalo väčšie množstvo koní a tiav. Stranou stála skupina piatich tiav, ktoré ohryzovaly listy kriakov. Spozoroval som na prvý pohľad, že to nie sú obyčajné favy, aké možno kúpiť kus asi za štyristo piastrov, ale neobyčajne pekne stavané jazdec-ké zvieratá, praví „hedjinovia“, za ktorých každý znalec rád zaplatí i niekoľko tisíc piastrov. Boly pravdepodobne „bišariny“, najušľachtilejšia rasa tiav, ktoré dokážu po dlhé týždne uraziť denne 30—40 míľ. Tauregovia vlastnia dokonca favy, ktoré sú schopné i väčších výkonov.

Tieto cenné zvieratá iste neboly majetkom duaru, ale patrily Beduinovi, ktorý bol v duare hosťom.

Ponáhľali sme sa teda do duaru.

Bolo by bývalo neodpušiteľnou urážkou pre majiteľa prvého stanu, keby sme boli prešli okolo neho, aby sme vyhľadali prístrešie v inom stane. Obyvateľ stepí je rodeným lúpežníkom, avšak pohostinstvo je mu sväté, práve tak, ako biblickým predkom, od ktorých odvodzujú svoj pôvod.

Keď sme zarazili svoje zvieratá pred prvým stanom, vystúpila zpoza ošumelej portiéry stanu mladá deva, aby nás pozdravila. Jej tvár nebola zahalená závojom. Ženy púštnych Arabov nie sú v tomto ohľade také prísne ako ženy Maurov. Jej vlasy byly spletené v hrubú dafiru (vrkoč), vyzdobené červenými a modrými mašličkami. Okolo bokov mala opásaný rahad (úzky opasok), z ktorého splývaly jej až poniže kolien tenké remiencie, tvoriac akúsi koženú sukňu, poprepletanú

koralkami a mušíami. Okolo krku mala prevesený kharaz, šnúru zo sklených perál, spestrenú rôznymi mincami. V ušiach mala zlaté náušnice neobvyklej veľkosti. Na črieviciach mala veľké strieborné spony a na zápästiach náramnice zo slonoviny. Jej nechty boli zafarbené hennou.

— Marhaba ia, sidi, — buď vítaný, ó pane! — zaznel jej pozdrav. Súčasne podala mojej ľavej ruke na občerstvenie hrst datlí.

Za ňou vynoril sa zo stanu starý muž, ktorý nás premeriaval zvedavým a udiveným pohľadom. Jeho slnkom opálený obličaj bol plný vrások a jeho chrbát hlboko nachýlený. Mohol mať už do deväťdesiat rokov.

— Sallam aleikum — pozdravil som ho, zdvíhajúc ruku na hrud'. — Máš pre nás kúsok miesta, kde by sme mohli složiť svoje hlavy na krátky odpočinok?

— Marhaba ia, sidi! Náš chudobný stan poskytuje prístrešie už trom hosťom, ale nájde sa ešte miesto i pre teba. Sostúp a dovoľ mi, aby som smel zabíť pre teba škopca!

— Tvoje srdce je plné prívetivosti a tvoj stan je otvorený počestnému. Si dobrým synom Proroka a obľúbencom Allahovým, ktorý ti doprial vysokého veku. Nech však tvoji hostia používajú celého tvojho pohostinstva. Dovoľ, aby som sa smel odobrať k inému stanu!

— Chceš ma azda uraziť, sidi? Čo som ti vykonal zlého, že chceš potupiť môj stan? Sostúp so zvieratá, ktoré nech použije pohostinstva dcéry môjho syna a vstúp, aby si sa uložil na odpočinok po mojom boku!

Uchopil kantár mojej ľavy a prinútil ju hlasitým „khe, khe“, aby pokľakla.

Sostúpil som teda s ľavy a nechal som sa odviesť do stanu. Hneď za mnou nasledovali Jozef a Hassan. Povedľa stanu tiahol sa serir — vyvýšená drevená podlaha, vystlaná kožušinami. Bol to diván a zároveň i posteľ pre celú rodinu, ako i pre hostov. V úzadí stanu

bolo niekoľko sediel a štítov. Boly tam tiež zbrane a rôzne náradie. Steny boly vyzdobené žirafou kožou, pštosím perím a mosadznými zvonkami. Tieto posledné sú u Arabov veľmi obľúbené, ale pri búrlivom počasí poskytujú unavenému hosťovi nie priam vítanú hudbu. Vietor pohybuje celým stanom a cengot zvoncov tvorí čudný doprovod, podobný rachoteniu hromu, hýkaniu tiav, blakotu oviec, štekotu psov a revu divej zveriny.

Zaujal som miesto na diváne. Starec uzrel kožušiny mnou ulovených pantherov. Zákon pohostinstva prikazoval mu nevypytovať sa na moje meno a miesto, odkiaľ prichádzam, ale bolo zrejmé, že by chcel vyzvedieť, kde som získal cennú korisť. Vedel však s veľkou preffikanosťou sviesť rozhovor na tento predmet.

— Odpočiň si, sidi, dokiaľ pripravia mäso a „kuskusu“.

Kuskusu je obľúbené jedlo Arabov, pripravované z hrubo zomletej pšeničnej múky.

— Ďakujem ti, otče — odvetil som. — Mám vo zvyku jesť mäso a kuskusu len navečer, keď som ukončil dennú robotu. Daj mne a mojim sluhom len trochu „bzissu“. (Chlieb, upečený z múky a sušených datlí.)

Dievča mi prinieslo bzissu.

— Voda Birketu je zlá, sidi. Nevypil by si však čašu ľavieho mlieka alebo lagmi (datľová šťava)? — spýtala sa.

— Eddini lagmi — daj mi lagmi, ambr el banat — okrasa dievčat!

Priniesla mi koženú nádobku, naplnenú občerstvujúcim nápojom. Starec čakal, dokiaľ som ju vyprázdnil, potom sa spýtal:

— Zostaneš mnoho dní v príbytku svojho priateľa?

— Opustíme ho, len čo si odpočiniem.

— Chceš azda cestovať v noci, keď panther čihá na život človeka i ľavy? Zostaň u nás, sidi, lebo tvoja smrť padne na moju hlavu!

Musel som starcovi uľahčiť jeho opatrný výsluch.

— Panther ma neroztrhá. Či si nevidel jeho kožušinu na mojom sedle?

— Hej, videl kožušinu panthera i jeho sultany.

— Nuž zabil som oboch pri svite hviezd vo Fuhm-es-Sahar.

— Hrozného panthera vo Fuhm-es-Sahar, ktorý bol postrachom celej stepi? Sidi, ty si hrdinom — veľkým bojovníkom! Koľko mužov bolo s tebou?

— Ani jeden. Hovoril som sám s pantherom a jeho sultanou.

— Celkom sám? Allah akbar, Boh je veľký a ty si „akhu“ (druh) veľkého Emira-el-Areth, ktorý utonul vo vlnách Ved-el-Kantary!

— Som Frankom tak ako on a mám pušku, ktorá rozpráva tou istou rečou ako jeho puška.

— Si teda Frankom a lovcom ako Emir-el-Areth? Musím ti teda oznámiť niečo, čo bude príjemné tvojmu sluchu.

Odrazu celkom zväznel a priblížil sa tesne ku mne s tajnosťkárskym výrazom. Priložil si dlane k ústam a približiac ich takmer až k môjmu uchu, zašepkal celkom ticho:

— Poznáš Assada — krvilačného?

Prikývol som a pozrel som mu v očakávaní do obličaja.

— Poznáš Assad beja? — postrach stád? — spýtal sa opäť tým istým spôsobom.

Prikývol som opäť a on pokračoval:

— Už dlhší čas prenasleduje naše stáda a ulúpil nám už najkrajšie kusy dobytky. Aj predošlej noci ukradol nám krásne dobytča pre seba a svoju družku. Aaibaa-leihu — hanba mu!

Jeho šepkanie nebolo mi nepochopiteľným. Arab má pred levom neobyčajný rešpekt. Dokiaľ tento dravec žije, nazýva ho najúctivejšími menami, aby si ho ne-

rozhneval. Keď je však mŕtvy, nadáva mu najpotupnejšími výrazmi a snaží sa ho čím väčšími uraziť. Bojí sa sily a krvilačnosti tohto kráľa zvierat a trpí veľmi dlho jeho záškodnícku činnosť, než sa odhodlá vydať sa oproti nemu, čo pri ich spôsobe boja vyžaduje často značné obete na ľudských životoch.

Inokedy taký odvážny a údatný syn púšte, neodváža sa, ako európsky poľovník, vydať za levom samotný. Obyčajne sa shromažďia všetci bojaschopní mužovia duaru, vytiahnu ku skriši leva krokom, vreskom, streľbou a všemožným hurhajom vylákajú mohutného dravca, snažiac sa mu hneď pri jeho zjavení vohnať do tela čo možno najväčší počet gúl zo svojich dlhých nepresne strieľajúcich pušiek. Hoci veľa ráz smrteľne zranený a vyčerpaný, stihne tento vrhnúť sa ešte na niektorého z nich a krvavo sa pomstíť.

Ich strach je tak veľký, že pri prípravách na výpravu za levom radia sa a rozprávajú len po šepky. Nazdávajú sa, že by ich mohol počuť a roztrhať opovážlivých jednotlivcov. Preto hovoril starý tak tajnostne. Assad bej mohol začuť jeho slová.

Teraz mi tiež vzišlo na um, že som predtým nespozoroval v duare zbraneschopného muža. V rozhrnutých rozporách stanov bolo vidno len niekoľko ženských hláv.

— Vaši mužovia vytiahli, aby ho usmrtili?

— Odišli všetci naši mužovia a mladíci, ba i naši hostia, ktorí sú údatnými synmi Ualad Slimana.

Pri tejto zpráve zmizla odrazu všetka moja únava a vyčerpanosť.

— Pôjdem teda i ja vyhľadať sidi-el-salsaliho — pána zemetrasenia! — Vedel som, že tak nazývajú leva pre jeho hrozný rev.

— Be issm, lillahi, pre meno proroka, hovor tichšie! — zvolal starý preľaknuto. — Ak začuje tvoje slová, si stratený! Príde sem a roztrhá ťa na kusy!

— Si azda šialený, sidi, — lamentoval Hassan-el-Kebir — že dáš roztrhať svoje mäso a rozdrúzgať svoje kosti „pánovi s hrubou hlavou“, ktorý je mocnejší než sto šajtánov a tisíc čertov dohromady? Zabil si síce panthera a jeho sultana, ale Assad bej sa vysmieva guľkám; jeho koža je tvrdšia než krunier Nurab-a-Tol-el-Kadra.

— Z tvojich úst hovorí strach a tvoja reč je výplodom strachu, Hassan. Allah stvoril ženu a dal jej tvoju postavu!

— Keby mi to povedal niekto iný, sidi, zamordoval by som ho na mieste. Hassan-el-Kebir je hrozný vo svojom hneve a nezná strachu ani bázne, lebo je postrachom púšte. Nie je však ľahkomyselný, aby kímil svoje telo pre leví pažerák!

— Neboj sa, Hassan, nezožerie Ťa lev. Zostaneš i s Jozefom tuná pri zvieratách.

Zdalo sa, že Hassan bol s týmto rozkazom nadmieru spokojný. Ale nie tak Kabelawski.

— To nemôže byť, pane — odpovedal tento. — Ja rušám s vami. Nesmel som na panthera, nuž rád by som aspoň teraz vyskúšal svoju búchačku. Ak nezožerie lev vás, môže skúsiť, ako by mu chutilo moje mäso.

— Poď teda — rozhodol som, potešený jeho odvahou. Hassan snažil sa ešte všetkými prostriedkami ma zadržáť, ale nič mu to nepomohlo.

Náš hostiteľ však bol inej mienky.

— Hamdulillah, Allah je dobrotivý a milosrdný, poslal Ťa k nám a iste požehná tvojej zbrani, aby premočila „pána zemetrasenia“.

Orientálec pokladá každého Európana s puškou na pleci za výborného strelca. Okrem toho starec sa azda kojil nádejou, že lev namiesto niektorého z jeho priateľov zožerie mňa a Jozefa.

— Kde sa zdržuje lev? — spýtal som sa.

— Vyjdi zo stanu, sidi. Ukážem ti.

Vzal som svoje zbrane a nasledoval som ho.

Od jazera smerom k vrchom tiahla sa hlboká a priestranná úžlabina. Bola to nekonečná skalnatá priehľbeň.

— Na opačnom svahu v tomto kamennom bruchu má Assad bej svoje sídlo. Naši mužovia šli, aby ho vylákali. Ponáhľaj sa, sidi, aby si neprišiel neskoro a mohol ho poslať do čehenny!

— Poď, Jozef!

Svojou puškou bol som si istý. Ešte nikdy nezlyhala a každá jej guľka zasiahla určený cieľ. Bol som presvedčený, že ma nesklame ani dnes.

Opustiac rýchlo stanovú obec, ponáhľali sme sa k levovej skrýši. Vystúpili sme na okraj údolia a poberali sme sa okľukou k miestu, odkiaľ sme počuli veľký krik a huk. Napokon sme sa dostali po veľmi neschodnom chodníku až ponad miesto, kde sa lev skrýval. Pod nami rozprestieralo sa skalnaté údolie, porastené hustým porastom pichľavých mimóz. Mužovia, ktorí vytiahli oproti levovi, nachádzali sa hodne nižšie od nás, takmer na dne údolia. Levia skrýša bola medzi nimi a nami.

Mužovia mávali svojimi dlhými puškami a snažili sa dodať si bojovnými výkrikmi odvahy a smelosti.

Tu som spozoroval v poraste akési pohyby. Zrazu vystúpil lev. Nevyšiel náhle, rozčúleným skokom, ale pomalými, istými majestátnymi krokmi. Bol to nádherný pohľad na mocného, ušľachtilého dravca, ktorý vystúpil tak sebavedome a neohrožene proti množstvu bojovníkov.

Tu sa zablysklo z hlavní všetkých pušiek. Lev bol zasiahnutý viacerými guľkami, avšak bol zrejme len ľahko zranený. Ukrčil sa a vzápätí jediným mocným skokom vymrštil sa až do prostriedku zástupu útočníkov. Dvaja z nich boli zasiahnutí jeho obrovitými labami. Vrhol som sa takmer strmhlav, nasledovaný Jozefom, do údolia. Arabi, ktorí boli takmer nepričetní, roz-

čúlením a vydávali zo svojich hrdiel ohlušujúci rev, ani nespozorovali môj príchod. Jeden z nich však doteraz neodpálil svoju pušku. Bol zrejme najodvážnejší, lebo ostatní, vypáliac svoje pušky, dali sa poväčšine na zmätený útek. On však zostal stáť — namieril a — vystrelil. Jeho guľa však tiež nebola smrteľná! Dravec sebou trhol, vzápätí však vrhol sa na odvážlivca a srazil ho na zem. Položil mu ohromné tlapy na prsia a vyrazil z hrdla hromový rev, pri ktorom tuhla krv v žilách. V nasledujúcom momente musel sa neborák stať obeťou jeho pazúrov.

Rýchlymi skokmi priblížil som sa k levovi až do vzdialenosti niekoľkých krokov a pokľakol som, aby som mohol iste zacieliť. Kráľ púšte ma spozoroval a stiahnuc vražedné drápy so svojej obeť, ukrčil sa k novému skoku. Jeho okále svietily vražedným leskom, jeho pracky skrčily sa ku skoku, jeho telom preletelo krátke zachvenie a — ja som stlačil spúšť svojej „zabíjačky medveďov“, uskočiac súčasne stranou a tasiac z pošvy dlhú dýku.

Lev práve v okamihu výstrelu vyletel do vzduchu. Jeho obrovité telo spravilo však vo vzduchu kotrmelec, tvrdo dopadlo na zem, kde sa ešte niekoľko ráz preválilo, načo zostalo nehybne ležať. Guľa z mojej pušky vletela mu do oka — bol mŕtvy.

— Hamdulillah, Allah akbar — Pán je veľký! — zaznelo sťa by na povel zo všetkých hrdiel. — Ten pes, syn psej matere, zlosyn a zlodej je mŕtvy. Padol bezvládne a biedne zahynul ako neveriaci — bez pocty a dôstojnosti. El thib, šakal, a el tabäa — hyeny budú trhať jeho mrzké vnútornosti. On, ktorého nazývajú Javusom, musí vystúpiť zo svojej kože. Privedte hariri — hudcov, nech vybubnujú jeho hanbu na svojich bubnoch a vypískajú jeho pokorenie na svojich píšťalách!

Tak zaznievalo so všetkých strán. Šliapali nohami po nehybnom tele dravca, tklí ho pažbami pušiek a oplú-

vali ho. Rozhorlení synovia púšte ma vo svojom nadšení úplne prehliadli.

— Mašallah, — sto paromov, — riekol Kabelawski — je to za krik a piskot! Som zvedavý, či vám vôbec poďakujú!

— Ama di bacht, aké šťastie, že si prišiel práve včas, — zaznelo odrazu povedľa mňa.

Bol to ten, ktorý ležal pod levom. Bol chudej, vysokej, žilnatej postavy. Jeho tvár bola opálená slnkom takmer do čierne. Jeho tmavé oči mali zvláštny, prenikavý pohľad. Bolo viac než zrejmé, že ich zlý pohľad vedel by priviesť z rovnováhy i odvážneho muža.

— Vzdaj chválu Pánovi, ktorý Ťa zachránil, nie mne — odvetil som trochu ostrejším tónom, než bolo azda v mojom úmysle. Tomuto mužovi nebol by som vedel sveriť svoju dôveru.

— Hej, úcta Allahovi a tebe vďaka — preriekol, pričom jeho prenikavý pohľad spočinul pátravo na mne. — Si cudzincom medzi deťmi púšte?

— Prichádzam z Frankistanu, aby som zabil Assad beja, postrach vašich stád.

— Zabil si ho — Allah obdaril Ťa tou milosťou.

Obrátil sa potom k stále ešte vykrikujúcim Arabom.

— Nechajte už „pána s hrubou hlavou“! Už užil dosť pohany; jeho duša teraz poputuje do tela zbabelého šakala. Pochváľme však teraz Allaha za svoju záchranu. Pokľaknite a modlite sa so mnou svätú fathu!

El fatha je prvou kapitolou koránu, ktorú Arabi s obľubou odriekajú pri každej príležitosti. Mužovia pokľakli a s tvárou obrátenou k východu, modlili sa monotónnym hlasom.

Po ukončení modlitby obrátila sa ich pozornosť na mňa. Ich otázky a slová obdivu nebraly konca. Napokon jeden z nich chopil sa mojej ruky a odtiahol ma stranou.

— Vyjadrujeme ti svoju vďaku za tvoj chrabrý čin; musíš teraz zostať u nás po niekoľko dní. Ja som predstavený osady a ty si hosťom môjho stanu, dokiaľ sa ti zapáči.

— Ďakujem ti, priateľu pocestných. Moja cesta je však dlhá a môj cieľ ešte veľmi vzdialený. Stiahnem kožu leva a pôjdem ďalej.

— Aký je cieľ tvojej cesty? — spýtal sa Arab, ktorý hovoril so mnou predtým.

— Timbaktu — odvetil som, nechcejúc mu menovať priamo Bab-el-Ghud.

— Môžeš teda vyraziť so mnou; ja som bojovníkom Ualad Slimana. Musím tu však počkať na istého nášho posla, ktorý bol odoslaný s posolstvom do mesta Frankov.

Jeho posledné slová oživily moju pozornosť. Bol to jeden z hostí, o ktorých sa zmienil starec v osade.

— Nemôžeme čakať. Ty máš lepšie favy než ja a iste ma cestou dohoníš.

— Koľko mužov ide s tebou?

— Dvaja.

— A ty sa nebojíš vydať sa s takým malým sprievodom do „bahr billa ma“, do mora bez vody?

— Nebojím sa nikdy.

— Nebojíš sa ani Hedjan beja, postrachu karaván? Mohol by si celkom ľahko postretnúť jeho gum!

— Ten ma nechá na pokoji, lebo by sa mu mohlo prihodiť to, čo sa stalo Assad bejovi.

Pri týchto slovách zjavil sa v jeho očiach zvláštny záblesk.

— Zabil si síce Assad beja, cudzinec, ale Hedjan bej by ťa rozdrvil. Je hroznejší než hromohlasý Areth.

— Poznáš ho azda?

— Jeho pozná každý Taureg a Tebu; prečo by som ho teda nesmel poznať i ja? Či nehovorí o ňom každý?

— Potom poznáš azda i Mahmuda ben Mustafa Abd Ibrahim Jakub Ibn Bašara Imošarha? — spýtal som sa ho naoko Iahostajne.

Jeho tmavý obličaj znateľne zbledol.

— Kto je ten muž?

— To nie je muž, to je baba, ktorá nevie svoj jazyk udržať na uzde. Stretol som ho a on mi vyrozprával, že je poslom Hedjan beja a ide k istému Frankovi žiadať výkupné.

Obočie Araba sa zlovestne stiahlo.

— Allah inhal el kelb, Boh zatiaľ toho psa! A ty si išiel k onomu Frankovi, aby si ho varoval?

— Prečo ja? Predsa išiel k nemu Imošarh.

— Konal si správne a múdro, sidi, lebo hovoríš je striebro, mlčať však zlatol!

Vedel som dosť. Tento Arab bol zrejme jedným z ľudí Hedjan beja a čakal tu na posla, ktorý bol uväznený v Alžíre. A predstavený tejto obce bol iste tiež spriatelnený s Hedjan bejom. Nemohol som teda prijať priateľstvo a pohostinstvo týchto ľudí.

S Jozefovou pomocou stiahol som levovi kožu a za hlučného sprievodu Arabov odišli sme nazpät do duaru. Poľovka skončila sa bez obetí na životoch, lebo i tí dvaja, ktorých zasiahly levie drápy, hoci dosť ťažko zranení, jednak zostali nažive.

Veľký Hassan bežal mi ozlomkrky v ústrety.

— Ty žiješ, sidi, a zabil si naozaj „pána s hrubou hlavou“? Hamdulillah, sláva buď Bohu, ktorý požehnal tvojej strele! Triasol som sa o teba ako steblo trávy, keď sa oázou preženie sámum.

— Mašallah, sto paromov — krásne prirovnanie! Steblo trávy a Djezzar bej — postrach púšte! — poznamenal Jozef. — Ponáhľaj sa „steblo trávy“ osedlať ľavy, lebo ideme hneď ďalej!

Keď som sa chystal rozlúčiť sa, zaviedol ma Ualad ku svojim ľavám.

— Sidi, ty nemáš zvieratá, akého by si potreboval. Tvoja ruka zachránila ma od istej smrti. Pozri na túto favu! Je to bišarin, ktorému nenájdeš páru v celej Sahare. Maktub ala salamtek — je napísaný na tvoje meno — darujem ti ho!

Bol to naozaj cenný dar. Mal tento muž také prostriedky? Chcel som dar odmietnuť, lebo som tohto muža musel pokladať za svojho nepriateľa, on však mávol ľahostajne rukou a vyňal zo svojho burnusu podivne sfarbený kúsok koralu.

— Naučil si sa nepoužívať zbytočne svojho jazyka. Vezmi toto anaia (znamenie) a až postretneš gum (ľúpežná karavána) Hedjan bejovu, preukáž sa ním. Poskytne ti ochranu, lebo si zachránil veriaceho. Nasadni a choď bez strachu!

Aby som ho zbytočne nenazlostil, alebo nevzbudil jeho podozrenie, musel som prijať darované zviera. V rohu sedlovej prikrývky uvidel som arabesku a v nej písmená A. L. Boly to začiatkové písmená mena André Latréaumont.

Podakoval som sa za pohostinstvo starcovi a jeho dcére, načo ma predstavený obce s niekoľkými bojovníkmi odprevadili kúsok cesty. Pri rozlúčke mi náčelník povedal:

— Si udatným lovcem, sidi, ale Hedjan bej je mocnejší než ty. Videl som však, že si dostal jeho anaia. Si v bezpečí pokiaľ len siahla púšť. Sallam aleikum — nech ťa sprevádza pokoj a šťastie!

III.

Hedjan bej — postrach karaván.

Šíra púšť!

Tiahne sa od severozápadného pobrežia Afriky s malými medzerami až do Ázie k hrebeňom mohutného činganského pohoria.

Boli sme stále traja; náš sprievod doplňovalo len niekoľko nákladných tiav, na ktoré sme rovnomerne rozdelili náklad. Cestovali sme teda rýchlejšie než obyčajná karavána. Dúfali sme, že dorazíme k Bab-el-Ghud za tri dni. Nakoľko môj „hedjin“ bol omnoho lepším bežcom než ostatné zvieratá, mohol som každého rána vyraziť o niečo neskoršie než ostatní a keď som ich zasa predbehol, mohol som si dopriať chvíľu odpočinku, v ktorej som si vyfajčil fajočku, alebo venoval som sa svojej zbierke prírodnín.

Tak som šiel celkom osamotený medzi dúnami, načúvajúc tichučkému ševeleniu piesku. Tu spozoroval som medzi dvoma vyvýšeninami kopček piesku, ktorý sa nezdal mať prirodzenú tvár. Nechajúc svojho hedjina pokľaknúť, sostúpil som s neho, aby som si prezrel neobvyklú hromadu piesku. Moja domnieka bola správna. Pod pieskom objavil som mŕtvolu neznámeho Araba a jeho favy. Zviera bolo ušľachtilej rasy a diera v čele dávala najavo spôsob jeho smrti. Odohrala sa tu azda dráma krvnej pomsty? Odstránil som opatrne piesok i ďalej, aby som si mohol lepšie prezrieť jazdca. Bol úplne oblečený a boly pri ňom i jeho zbrane. Na kapuce jeho burnusu, ako i na kolbe jeho pušky spozoroval som písmená A. L. Asi dva centimetre nad koreňom nosa mal mŕtvu v čele okrúhlu diery, ktorú spôsobila guľka, ktorá mu zasa vyletela zadnou časťou hlavy von.

— Emery Bothwell! — zvolal som prekvapene, hoci nebolo na blízku nikoho, kto by ma bol mohol počuť.

Poznal som tento spôsob majstrovského výstrelu. Videl som už podobné diery v čelách niekoľkých Indiánov, ktorým išlo o život môjho anglického priateľa. Bol teda teraz niekde v blízkosti Bab-el-Ghud, lebo od výstrelu, ako som zistil podľa niektorých neklamných znakov, neuplynulo viac než tri týždne. Povedal som si hneď, že to iste nebude jediná mŕtvola, zasiahnutá guľkou „veritable Englishmana“. Znamenie A. L. pri-

nášalo iste smrť každému, na ktorého obleku ho spozoroval.

Môj predpoklad bol i v tomto ohľade správny, lebo v nevelkej vzdialenosti našiel som druhú a hneď nato tretiu mŕtvolu. Hedjam bej našiel hrozného a neúprosného nepriateľa, ktorý neustal zatiaľ, zakiaľ nebol Ré-nald Latrécaumont oslobodený alebo pomstvený.

O kus cesty ďalej našiel som čerstvú stopu, ktorá križovala smer našej cesty. Bola spôsobená jediným zvieraťom a bola tak malá, že som predpokladal, že ju spôsobil nejaký bišarin, ušľachtilý to druh ľavy, ktorých používajú najmä Tauregovia. Stopy neboly ani hlboké, ani veľmi plytké; zviera teda nebolo veľmi zaťažené. Nenieslo pravdepodobne nič, okrem jazdca. Tento musel byť buď prenasledovaný, alebo bol púštny zbojník, alebo posol zbojníkov. Čo by však hľadal zbojník na takom mieste, kde niet nádeje na korisť? Bol to teda len nejaký utečenec, alebo azda krvný pomstiteľ, ktorý mal dôvod, aby sa držal v ústraní. Pravdepodobne objavil nejaký bir (studňa), od ktorého podnikal svoje neobvyklé výlety.

Stopy boly ešte celkom čisté a ostré. Neboly poškodené ani na zadnom okraji, čo značilo, že jazdec šiel celkom pomaly. Tajomný jazdec šiel tadiaľto ani nie pred polhodinou. Jeho osobnosť ma neobvykle zaujala. Dal som svojim sprievodcom znamenie, aby pokračovali ďalej a sám som odbočil vo smere objavenej stopy.

— Hajul! Hajul! — Na tento výkrik môj hedjin pohodil hlavou a vyrazil sťa víchor pomedzi pieskové dúny. Keby bol býval terén rovný, bol by som musel osamelého jazdca zbadat za niekoľko minút. Keďže však bol kraj pahorkovitý, spozoroval som ho, až keď som dorazil do jeho bezprostrednej blízkosti.

— Nrrée, stoj! — zvolal som na neho.

Porozumel ihneď a okamžite zarazil svoju ľavu, ktorá

bola naozaj pravý mehari. Zvrtol hlavu a uvidiac ma, vytrhol zo sedlovej pošvy svoju dlhú pušku.

— Sallam aleikum — pokoj buď medzi mnou a tebou — oslovil som ho bez toho, že by som bol siahol po svojich zbraniach. — Odlož svoju pušku, lebo dovolím ti nazývať ma priateľom!

Pohliadol na mňa prekvapeným pohľadom.

— To že mi dovoľíš? A vieš, či ti dám ja dovolenie k tomu tvojmu dovoleniu?

— Nemusíš mi ho dávať, lebo som si ho práve udelil sám.

— Aké je tvoje meno a ako sa nazýva kmeň, z ktorého pochádzaš?

Môj vzhľad ako i môj výstroj utvrdzovaly v ňom iste domnienku, že som Arabom.

On sám patril ku kmeňu Tebu, ako som spozoroval na prvý pohľad. Od Beduinov a Tauregov líšil sa zjavne tmavou pokožkou, čiernymi ostrými vlasmi a vystúpilými lícnymi kosťami. Zahnila ho do pustiny Bahr-el-Ghud azda krvná pomsta? Nevedel som si predstaviť, že by tuná, medzi piesočnými dúnami mohol byť nejaký kmeň, predsa však nebolo u neho vidno žiadnej väčšej nádoby na vodu. Mal len na sedle uviazaný menší „zemzenmich“ (miešok na vodu) z gazelej kože. Okrem dlhej pušky mal celý výstroj bojovníka. Pod dlhým bielym burnusom mal hrubú kazajku z volskej kože, ktorú nosia najviac Tauregovia ako ochranu proti večným zbraniam.

— Prichádzam z ďalekého Frankistanu, kde niet kmeňov ani ferkahov. A ty si Tebu?

Na danú otázku nereagoval, zvolal však udivene:

— Z Frankistanu? Poznáš sidiho Emira?

— Poznám ho — odvetil som prekvapene. — Videl si ho azda?

— Videl. Si ty azda onen šejk z Frankistanu, ktorého on očakáva?

— Ja som.

— Habakeh, buď mi teda vítaný, sidi! On sám ma vyslal, aby som ťa očakával.

— Kde je teraz?

— V šírej Bab-el-Ghud. Tu nájdeš jeho znamenia, ktoré ti oznámia, ktorou cestou sa uberaly jeho kroky.

— Ďakuj teda Allahovi, že som spozoroval tvoju stopu; inak by si ma bol minul bez toho, že by sme sa boli stretli.

— Bol by som ťa našiel, sidi. Šiel som len napojiť svoju ťavu a priniesť si vody. Potom by som sa bol vrátil k ceste, ktorou si musel ísť, uvidel tvoje stopy a vydal sa za tebou.

— Vieš azda o nejakom prameni v tejto púšti?

— Poznám mnoho prameňov, ktoré videly len moje oči, sidi.

— Si Tebu?

— Uhádol si, sidi. Som Tebu z kmeňa Beni Umalech.

— Aké je tvoje meno?

— Nemám mena, sidi. Moje meno zostáva pochované pod strechou môjho stanu, dokiaľ nesplním prísahu, ktorú som složil na slová Prorokove a na posledný súd. Nazývaj ma Abu billa beni (otec bez synov).

Tieto jeho slová prezradily mi všetko. Napriek tomu som sa spýtal:

Zabili ti synov?

— Troch synov, sidi. Troch synov, ktorí boli mojou pýchou, radosťou a úfnosťou. Boli veľkí a štíhli ako palmy, múdri ako Abu Bekr, udatní ako Ali, silní ako Kalid a poslušní ako spravodlivý Sadik. Hnali moje stáda ku studniam; našiel som ich mŕtvoly, avšak ne-našiel som ich zvieratá.

— Kto ich zabil?

— Hedjan bej — postrach karaván. Ukradol moje ťavy, aby nosily lúpežníkov a môj dobytok, aby slúžil za potravu vrahom. Opustil som svoj duar, svoju ženu

a svoje dcéry a vydal som sa za ním od oázy k oáze. Môj oštep zabil už troch, gule štyroch a paloš šiestich jeho zbojníkov; jeho samotného však ochraňuje šajtán, skrývajúc ho pred mojím zrakom. Ale jednak odíde jeho duša do čehenny, lebo ak sú moje ramená prikrátke, zasiahneš ho ty alebo sidi Emir, ktorého nazývajú Beluvam bejom — postrachom lúpežníkov.

— Kde si sa s ním sišiel?

— Pri prameňoch Khool, kde jeho gule usmrtily troch lúpežníkov, majúcich na sebe znamienko smrti.

— Kto bol s ním?

— Dvaja mužovia; jeho sluha a sprievodca. Nenašiel si na svojej ceste mŕtvoly s prestreleným čelom?

— Áno.

— Boly to obeť sidiho Emira — Beluvam beja. Jeho guľa je sŕa nepriazeň Allahova — neminie sa nikdy svojho cieľa. Hedjan bej a jeho gum strežú sa pušky pomstiteľa — on ich však sleduje neprestajne ako pastier svoje stádo. Zostáva však pritom neviditeľným a nezraniteľným. V každom uchu počuť o ňom slová chvály a na široko nesie sa sláva jeho mena. On je sudcom hriešnikov a oporou spravodlivých. Prichádza a odchádza, ale nik nevie zadiaľ a kam. Ja Ťa však zavediem k nemu, aby sa tvoje meno stalo takým slávnym ako jeho.

To bola skutočná hymna na môjho dobrého Emeryho Bothwella! Tento Tebu mal však v každom prípade zmužilejšie srdce než veľký Hassan a mohol som sa zdôveriť jeho vedeniu.

— Ako ďaleko je ešte k Bab-el-Ghud? — spýtal som sa.

— Celý deň a ešte jeden deň. Keď bude potom tvoj tieň k východu tri razy dlhší než dĺžka tvojho chodidla, pokľakne tvoj bišarin pod Bab-el-Hadjar (Kamenná brána), aby si si mohol v tieni odpočinúť.

Obyvateľ púšte nepozná kompas, ani hodinky, ani busolu. Smer cesty označujú mu hviezdy a čas odhaduje podľa dĺžky tieňa. Pri tomto odhadovaní je taký istý, že sa len veľmi zriedka pomýli.

— Poď teda, aby sme sa mohli stretnúť s mojimi ľuďmi.

— Moja zásoba vody sa znižuje, sidi.

— U mňa nájdeš toľko vody, koľko spotrebuješ.

Tebu ma nasledoval. O krátky čas dohonili sme Jozefa a Hassana, ktorí udržiavali mnou určený cieľ. Začudovali sa nemálo nad spoločníkom, ktorého som si priviedol z púšte.

— Mašallah, sto paromov, — zvolal Jozef — to je pekné — prichádza spoločnosť! Kto je ten čierny chla-
pík, pane?

— To je Abu billa beni, ktorý nás zavedie k Bab-el-Ghud.

Tu sa však Hassanovo obočie stiahlo.

— Kto je tento Tebu, ktorý chce poznať cestu lepšie než Hassan el Kebir, ktorého všetky deti púšte nazývajú nepremožiteľným? Ktorá matka ho porodila a koľko predkov má vo svojom rodokmeni? Môže ísť odkiaľ prišiel, sidi! Ja Ťa zavediem i bez neho do Bab-el-Ghud. Pohliadni na jeho čiernu tvár, vlasy a mamlaskú hubu! Je on azda priamym potomkom Ismaila, ktorý bol pravým synom Abraháma?

Tebu mu pozeral s pokojným úsmevom do tváre.

— Ty sa nazývaš Hassanom nepremožiteľným, postrachom púšte? Ucho mojej ľavy ešte nepočulo o podobnom mene. Ako sa zove tvoj kmeň a tvoj ferkah?

— Som Kubaši z ferkahu en Nurab. My sme zabili panthera s jeho družkou a hrozného leva — Assad beja. Koho si však zabil ty? Ty si otcom bez synov a mužom bez odvahy a zmužilosti! Ja povediem sidiho a ty sa môžeš pridížať chvosta mojej ľavy!

Tebu zostal pri tejto urážke zdržanlivým.

— Aké je tvoje meno? — spýtal sa.

— Väčšie než počet všetkých tvojich známych a dlhšie než tvoja pamäť. Menujem sa Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli.

— Dobre teda, Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli; sostúp na chvíľu so svojej ľavy, chcem ti čosi povedať!

Pritom sostúpil so sedla, vytasil dýku a usadil sa do piesku.

Arabský súboj! Očakával som to a z toho dôvodu neprekazil som ani hádku. Vedel som, že veľkého Hassana očakáva pokorenie. Tento spozoroval, čo mu hrozí a riekol:

— Kto ti dal povolenie sostúpiť s ľavy? Či nevieš, že tuná rozkazuje len sidi, ktorý má veľmi naponáhlo ísť do Bab-el-Ghud?

— Dovolím vám obom sostúpiť, Hassan — prehovoril som. — Si predsa udatný Kubaši a máš ostrý kussa (nôž); chráň svoju česť.

— Ale veď nemáme času, sidi, tiene sa už predlžujú!

— Sostúp teda a poponáhľaj sa!

Teraz už nebolo inej pomoci. Hassan sostúpil, posadil sa oproti Tebu a vytasil svoj nôž.

Bez slova obnažil Tebu svoje lýtko, nasadil naň hrot noža a vrazil ho dnu až po rukoväť. Potom pozrel pokojne v očakávaní na Hassana.

Kubaši, aby zachránil svoju česť, musel previesť na svojom lýtku to isté bodnutie. Týmto spôsobom ubodajú sa niekedy dvaja protivníci až na smrť bez toho, že by pohli brvami. Vyhrá ten, kto vydrží dlhšie túto bolestivú procedúru. Synovia púšte pokladajú za najväčšiu pohanu prejavíť známky bolesti.

Hassan obnažoval pomaly svoje lýtko a nasadil si čepel noža. Pritlačil si opatrne nôž, strúhajúc pritom hroznú tvár. Jeho nôž však, ako sa zdalo, nemal vôľu

vníknúť do mäsa svojho pána, najmä keď tento spozoroval, že to zapríčiňuje bolesť. Zdalo sa, že Hassan sa mieni vzdať a má v úmysle opäť schovať svoj nôž. Jozef však medzitým sostúpil so svojej ľavy, aby mohol pohodlne pozorovať súboj a teraz stál sklonený za Hassanom. Keď pobadal jeho úmysel, odrazu neočakávane udrel pästou na rukoväť Hassanovho noža, takže tento vnikol odrazu do Hassanovho lýtka.

Tu Hassan vyskočil s hrozným revom.

— Be issum lillahi ia kir, pre meno Všemohúceho, zbláznil si sa, človeče? Čím ti ublížila moja noha? Je to azda tvoje lýtko, ty syn hyeny, šakal a praotec ježal Či som ti prepožičal svoju nohu, aby si na mojom lýtku mohol preukazovať svoju zmužilosť; ty ďaur a syn ďaura!

Hrozný bol pohľad na tohto obra, zachváteného hrozným výbuchom zlosti a poskakujúceho na jednej nohe. No jednako nevedel som sa zdržať smiechu.

— Mašallah — hanbi sa, ty postrach púšte, — odvetil Jozef, ktorého zrejme mrzelo, že na nôž udrel nevdojak silnejšie. — A nerev tak, radšej mi ukáž nožičku, aby som ti z nej mohol vytiahnuť ten tvoj žabykláč!

Potom chytil Hassana za nohu a pri jeho novom zrevaní vytrhol mu nôž z lýtka. Keď Hassan spozoroval krv, ktorá vyprýštila z rany, natiahol sa ako dlhý tak široký do piesku. Prišiel opätovne k povedomiu až keď mal ranu obviazanú. Cesta pokračovala potom nerušene ďalej.

Večerom sme urobili zastávku medzi dúnami. Postavili sme stan, rozbalili prikrývky, nakrmili zvieratá a pojedli skromnú večeru, pozostávajúcu z kúska suchára, niekoľko datlí a niekoľko dúškov vody. Potom sme sa uložili na odpočinok.

Prirodzene, nočnú stráž sme si rozdelili. Hassanovi, ako obvykle, bola pridelená posledná časť stráže. Nádej, že sa čoskoro stretieme s Emerym, mi akosi za-

háňala spánok, nuž vyšiel som zo stanu s úmyslom, že si smyjem tvár.

Vonku ma však očakávalo prekvapenie. Spozoroval som veľkého Hassana, rozloženého na zemi chrbtom ku mne. Na ústach mal naložený môj malý súdok s liehom. V tomto súdku som shromažďoval výsledky svojich prírodných sbierok. Boly v ňom okrem rôznej chrobače a červov i rozličné štúre, púštne škorpióny, mloky a podobná háveď. A teraz veľký Hassan, pravý moslem, nalieval sa sósom z tejto červače ako by to bol olympský nektár. Spozoroval som ihneď, že toto jeho častovanie nebolo prvé, lebo musel poriadne nadvihnúť súdok, aby z neho dostal ešte niekoľko kvapiek. Teraz som tiež pochopil, prečo bol Hassan po každé ráno taký rozjarený; nebol nič menej, než — opitý.

Pistúpil som ticho k nemu a udrel som mu náhle dlaňou na plece. Pustil od ľaku súdok a vyskočil so zeme.

— Čo to robíš?

— Pijem, sidi! — odvetil prekvapený a úplne zmätený.

— A čo piješ?

— Ma-el-sat.

Moslemovia, oddávajúci sa potajomky pôžitku používania vína a liehovín, nazývajú ich rôznymi kryciami menami, aby tak ohlušili svoje svedomie. Podľa ich logiky víno nie je vínom, keď ho pijú oni.

— Ma-el-sat — vodu predvídavosti? A kto ti prezradil názov tekutiny, nachodiacej sa v súdku?

— Poznám ho sám, sidi. Keď raz boli ľudia na zemi smutní, vyliala Prozreteľnosť na zem kvapku radosti. Táto kvapka rozprskla sa po celej zemi a všade vyrástly rastliny, rodiace oblažujúci nápoj. Od tej doby nazýva sa nápojom predvídavosti.

— Ja ti zasa poviem, že to, čo si pil, nenazýva sa ma-el-sat, ale lieh, ktorý má omnoho horšie následky než víno, ktoré ty máš napokon zakázané piť.

— Nepijem ani víno, ani lieh, ale ma-el-sat.
— Ale veď máš zakázané piť i tento nápoj!
— Mýliš sa, sidi. Moslem smie piť tento nápoj.
— Či si nepočul, že Prorok povedal: Kullu muskirum haram — nesmieš použiť opojného nápoja?

— Si múdrejší než ja, sidi. Poznáš dokonca i ilm et tanahid, náuku o jedinom Bohu a zákony pobožného Šaffeya. No jednak ja smiem piť ma-el-sat, lebo ma neopája.

— Opíja Ťa už po niekoľko dní, ba i teraz je tvoj duch v zajatí alkoholu.

— Môj duch je voľný a blažený.

— Odriekaj teda súru el kafirum!

Táto súra je stodeviata v koráne a nariaďujú jej odriekania tomu, koho pokladajú za opitého. Jednotlivé jej slová rozlišujú sa len svojím významom a opitý ich obyčajne popletie a tým zmení ich smysel, čím sa mu dokáže jeho previnenie. Znenie súry je toto: Ó vy neveriaci, ja nectím to, čo vy ctíte, a vy nectíte to, čo ja ctím; ja tiež nebudem nikdy ctíť to, čo vy ctíte, a vy nebudete nikdy ctíť to, čo ja ctím. — V arabštine je jej znenie oveľa obťažnejšie.

— Sidi, ty nemáš práva nariaďovať mi odriekanie súr, lebo si nie moslem, ale kresťan!

— Odriekal by si, keby si mohol. Dobre teda, keď tvrdíš, že smieš piť ma-el-sat, nech je po tvojom. Nemôžeš však odškriepiť to, že si mi ho ukradol. A zlodej musí byť podľa koránu potrestaný. Neminie trest ani teba.

— Chceš trestať pravoverného, sidi? Na to je oprávnený len kadi.

— Nepotrebujem tvojho kadiho!

Hassan bol len naším vodcom, zatiaľ čo batožinu mal na starosti Jozef. Dobrý Kubaši teda ani nesníval o tom, čo za obsah skrýva súdok okrem liehu. Vytiahol som paloš a odtrhol som ním vrchnák súdka. Podržal som

potom jeho odporný obsah Hassanovi pod nosom a riekol som:

— Tu máš tvoj ma-el-sat.

Hassan rozhodil ruky, vyvalil oči a v jeho obličaji bolo vidno výraz naozajstnej hrôzy.

— Bismillah, sidi, čo som to vypil! Allah inhal el rhušan, Allah nech zatratí ten súdok — veď mám v hrdle pocit, ako by som bol prehltol celé peklo s tisícami čertami!

S tým sa odplazil za stan, držiac si oboma rukami žalúdok. V tvári mal naozaj výraz, ako by bol prehltol čerta.

Medzitým pristúpil ku mne Jozef, zobudivší sa na Hassanovo zlorečenie. Začalo už svitať, a preto sme sa pripravili na ďalšiu cestu.

Za chvíľu sme vyrazili a pokračovali sme v ceste nerušene až do poludnia, kedy sme, na svoje prekvapenie, narazili na stopy početnej karavány.

— Allah akbar, Boh je veľký, — prejavil svoj údiv Hassan, ktorý sa správal dovtedy podozrivo ticho. — On sa nemôže zmýliť — a pozná všetky cesty púšte. Čo však hľadá kaffila v tomto kraji, kde na široko-ďaleko niet prameňa, z ktorého by mohly piť dve zvieratá naraz?

— Spočítajte stopy! — prikázal som.

Objavili sme odtlačky nôh ľudí, tiav a koní. Ťavy boli poväčšine ťažko naložené. Mali sme teda pred sebou obchodnú karavánu. Presná prehliadka stôp dokázala, že v karaváne bolo asi šesťdesiat nákladných tiav, jedenásť jazdeckých tiav, dvaja peší chodci a tri kone. Bol to neklamný dôkaz, že karavána musela zablúdiť, lebo tu nebol dostatok vody ani pre ťavy, nie to pre kone.

— Táto kaffila prichádza z Airu a ide do Safilehu, ak nie dokonca do Tibesti — mienil Tebu.

— Musí mať teda nevedomého vodcu, keď sa tak veľmi uchýlila od správneho smeru.

— Jej vodca nie je nevedomý, sidi — odvetil Tebu s úšklabkom na vypuklých perách. — Hedjan bej nevezme do svojej tlupy človeka, ktorý nepozná dokonale púšť.

Na čo asi narážal? Myšlienka, ktorá mi vzišla na um, bola priam ohromujúca.

— Nazdávaš sa, že vodca vedie karavánu do skazy?

— Tak je, sidi. Khabir (vodca) môže sa zmýliť o niekoľko minút pri odhadovaní času, ale nemôže si zameniť Safileh s Bab-el-Ghud. Ak si je v niečom neistý, má svojho šech el djemali (hlavný pohonič), ktorého sa spýta. Všetci si stôp; ťavy ani nešly, ale sa len vliekli. Tu, hľa, leží prázdny mech na vodu. Tvrdý je ako drevo. Kaffila už nemá vody. Khabir ju vedie Hedjan bejovi do zajatia. Ak nič nepodnikneme, bude stratená.

— Hor' sa teda, aby sme ju dohonili.

Chcel som vyraziť na čelo sprievodu, ale Tebu zachytil ohlávku mojej ťavy.

— Rabbena chalieq, Boh ťa ochraňuj, sidi. Rútiš sa do nebezpečenstva, o veľkosti ktorého nemáš potuchy. Čo odpovieš khabirovi, ak sa ťa spýta, čo pohľadávaš v piesočnom mori?

— Poviem mu, že idem zo Sehlietu do Dongoly a zmýlil som si cestu. Alebo mu nepoviem nič, ak sa mi to zapáči. Nebezpečenstva, hroziaceho mi od khabira, sa neľakám. Keď na neho vystúpim, musí poslúchnuť. Hajul

Jozef a Hassan nemali také rýchle zvieratá ako ja a Tebu. Nakázal som im teda, aby nás sledovali pomalším tempom, zatiaľ čo my sme vyrazili cvalom.

Kaffila musela naozaj byť vo veľkej núdzi, lebo tu a tam nachádzali sme predmety, odhodené od únavy alebo zúfalstva. Stopy dokazovali, že zvieratá sa už sotva vliekli.

Napokon sme uzreli medzi dúnami niekoľko bielych kapucí a za chvíľu sme doháňali oneskorencov karavány. Boli naším zjavením príjemne prekvapení a odpovedali živo na naše pozdravy.

— Kde je khabir? — spýtal som sa.

— Daj nám vody, sidi! — znela odpoveď.

Mal som pri sebe jeden mech s vodou a podal som im teda kýžený nápoj. Okamžite sa shýkla okolo nás celá karavána a všetko volalo po vode. Len dvaja z celej karavány nepridružovali sa k ostatným. Bol to Taureg, jazdiaci na výbornom bišarine, a Beduin, idúci pešky na čele sprievodu. Tužil som v ňom hlavného pohoniča. Oba ja ma sledovali udivenými i hrozivými pohľadmi.

Snažil som sa vodu rozdeliť tak, aby sa ušlo na každého, na čo som zopakoval otázku:

— Ktorý z pomedzi vás je khabikom?

Muž, sediaci na bišarine, sa priblížil.

— Ja som. Čo si praješ?

— Tvoj pozdrav. Zabudol si si azda povšimnúť, že moje ústa pozdravily celú kafilu a že som rozdelil svoju vodu? Odkedy zostávajú pery veriaceho zatvorené, keď mu počestný praje pokoja?

Tebu hľadel s údivom na mňa. Bol to iste odvážny chlap, ale iste by si nebol dovolil hovoriť s Tauregom podobným tónom. Oči Taurega boli ešte rozzevenejšie než oči Tebu.

— Sal-aleik — pozdravil krátko, ako posol, ktorého vyslal Hedjan bej do Alžira. — Koľko máš životov, že tvoj jazyk vyslovuje také slová? — dodal hneď pyšne.

— Sal-aal — len jediný, práve tak ako ty. A zdá sa mi milejší, než tvoj vlastný.

— Prečo?

Musel som sa usmiať.

— Lebo zabľúdiš a zhyynieš v púšti, ak sa nevrátiš na správnu cestu.

— Nemýlim sa nikdy — preriekol Taureg temným hlasom. — Allah poslal suchý vzduch a nám sa minula voda. Zajtra nás však privedie k prameňom.

— Kam ide kaffila?

— Musíš to vedieť?

— Máš azda dôvod tajiť to?

— Do Safilehu.

Kývol som na usrozenie hlavou.

— Ja idem tiež do Safilehu. Dovolíš, aby sme sa pridali k vám?

Taureg si uľahčene vydýchol.

— Aké je tvoje meno a ku ktorému kmeňu patríš?

— Som Frankom a tvoj jazyk nedokáže vysloviť moje meno.

— Ty si Frank, kresťan? — spýtal sa. A obrátiac sa k ostatným, riekol: — Prijali ste vodu od ďaura.

Všetci cúvli. Ja však som sa pritlačil so svojou ľavou k nemu tak blízko, že siahol po noži.

— Nezabudni na toto slovo, khabir, lebo si budeš musieť horko spomínať!

Bolo vidno, že khabir sa cíti istejším od chvíle, ako som sa priznal, že som kresťanom. Nedalo by mu iste veľkú námahu, nahuckať oproti mne fanatických moslemov. Zmeral ma temným pohľadom a spýtal sa:

— Odkiaľ máš toho bišarina? Moslem nepredá také zvieru neveriacemu.

— Dostal som ho darom od istého veriaceho, ktorého som zachránil z drapov leva.

— Lužeš! Ďaur sa bojí „pána s hrubou hlavou“ a muž, ktorému patril bišarin, neprišiel do styku s levom!

Siahol som po bičiku.

— Počuj, ben kelb, syn psa! Ak povieš ešte raz, že lužem, praštim ťa bičom pomedzi oči a ty vieš, že korán hovorí, že Mikail, Džebrail, Israil a Asrail, štyria archanjeli nevpuštía do raja veriaceho, ktorého udrel neveriaci.

To bola najpotupnejšia urážka, ktorá mohla Taurega postihnúť. Okolostojaci moslemovia, ktorých som pred chvíľou napojil, ma hrozivo obkľúčili a khabir siahol rýchlym pohybom po pištoli.

— Chod' do džemely, ďaur! Šajtán schvatne tvoju dušu skôr, než ju stihneš poručiť svojmu Bohu!

Natiahol kohútik. Udatný Tebu chopil sa oštepú a prispiechal mi na pomoc. Naskytla sa mi príležitosť vyskúšať teraz moc anaia, ktorú som dostal po zápase s levom. Khabir spoznal môjho bišarina, musel teda poznať i darcu. Napokon spozoroval som u neho, ako i u hlavného pohoniča, písmená A. L., ktoré upevnily moju predtuchu.

Vyňal som teda koralový amulet a pridržal som mu ho pred očami.

— Schovaj zbraň, lebo odnesie šajtán tvoju dušu, nie moju! Budeš poslúchať alebo nie?

Spozoroval som jeho úžas.

— Allah akbar, Boh je veľký, sidi, a ty stojíš pod mojou ochranou, ktorá je mocnejšia, než ochrana diabla. Vidím, že si hovoril pravdu: zachránil si život veriacemu. Poď s nami, pokiaľ sa ti páčil

To bolo to, čo som si želal. Toto povolenie robilo ma členom kaffily a dávalo mi právo spolurozhodovať o smere cesty.

— Pokračuj teda v ceste; moji sluhovia nás čoskoro dohonia.

— Koľko sluhov máš so sebou, sidi? — spýtal sa opäť pochybovačne.

— Okrem tohto dvoch. Boli pritom, keď som skolil „pána zemetrasenia“. Keď prídu, môžeš zočiť jeho kožu.

— Čo pohľadávaš v púšti?

— Zabíjam Assad bejov a iných škodcov.

Tým bol uspokojený a dal pokynom príkaz k pokračovaniu v ceste. Ja som zostal s Tebu na konci vlečúceho sa sprievodu.

— Allah kerim, Boh je milostivý, sidi; on ochraňuje veriaceho. Ty však si kresťanom a hazarduješ so životom, hoci nebdie nad tebou oko Allahovo.

— Allah nie je mocnejší než môj Boh, ktorý prebýva na nebesiach. On je všemocným vládcom a my sme jeho dieťkami.

— Ale nijaký ben Arab nebol by sa odvážil tvojich slov voči khabirovi. Anjel smrti vznášal sa veľmi nízko nad tvojou hlavou. Si mocný a odvážny ako sidi Emir-Beluvan bej.

— Odvážny prst je lepší než plné náručie zbraní; ty si tiež smelý a udatný. Zmienim sa o tom sidimu Emirovi. Nájdeme vodu v Bab-el-Ghud?

— Sú tam dva skryté pramene, z ktorých môže piť desať tiav.

— Kaffila sa môže teda udržať, ak ju nezničí Hedjan bej.

— Čo chceš podniknúť na jej záchranu?

— Musím sa najprv spýtať svojej duše. Sidi Emir je v Bab-el-Ghud?

— Čaká tam; nevie však, kedy prídeš. Môže sa medzi časom zasa vzdialiť.

— Dostane sa kaffila z dún?

— Nie. Khabir ju svedie stranou pomedzi dúny, kde bude prepadnutá.

Okolnosti nasvedčovaly, že Tebu má pravdu. Rozmýšľal som, ako zachrániť karavánu a zmocniť sa zároveň zbojníka.

Mohol som jednoducho odstreliť khabira i šech el djemaliho. Tento čin mohol ma však priviesť do veľkého nebezpečenstva so strany moslemov, dokiaľ som ne-mohol dokázať, že vodcovia karavány boli v spojení s Hedjan bejom. Vlastne by to ani nemalo veľkého významu. Musel som sa zmocniť beja, aby som mohol zachrániť Rénalda. Okrem toho som dúfal, že pred roz-

hodným krokom bude mi umožnené stretnúť a dohovoriť sa s Emerym.

Medzitým nás dostihli Jozef a Hassan. Nariadil som im jeden mech s vodou uschovať a ostatné rozdeliť medzi členov karavány. Veľký Hassan ocitol sa za chvíľu v družnom rozhovore s jazdcami kaffily. Nehanebne sa vystatoval a vychvaľoval svoju udatnosť a svoje meno. Snažil sa pritom získať trochu rešpektu aj pre moju osobu. Jozef oproti tomu bol mlčanlivý a pridŕžal sa v mojej blízkosti.

Tu vodca zastavil stranou svoje zvieratá a nechajúc prejsť pred sebou celý sprievod, pridal sa ku mne.

— Či poznáš meno toho, ktorý ťa obdaroval bišarinom, sidi? — spýtal sa tichým hlasom.

— Kresťan pomáha svojmu bližnému bez toho, že by sa spytoval po jeho mene.

— Teda nevieš čím je on?

— Viem to.

— Povedz to teda.

— On je tým, čím si i ty.

— A ty tiež, sidi. Máš jeho anaiá a musíš sa teda podrobiť jeho rozkazom. Poznáš cestu, ktorou vás vediem?

Tauregova reč mi nebola veľmi po vôli. Pre Hedjam bejovu anaiá mal som sa stať jeho spoluvinníkom? Povedal „máš jeho anaiá“ — malo to azda značiť, že darcom bol sám Hedjam bej? V tom prípade som zameškal vítanú príležitosť. Táto možnosť mi vzišla na um až teraz. Veď napokon obyčajný zbojník iste by nemal práva rozdávať ochranné amulety a nemal by tiež možnosť darovať cenného bišarina. Musel som khabira podrobiť skúške.

— Poznám túto cestu. Nevedie do Safilehu, ale do Bab-el-Ghud.

— My však neprídeme do Babu, ale keď sa slnko priblíži k obzoru, utáboríme sa v púšti. Potom príde bej.

— Bej? Či bej nečaká vo vzdialenom duare, kde ležal pod driapmi „pána s hrubou hlavou“?

— Nepovedal ti azda, že jestvujú dvaja Hedjan bejovia, sidi, ktorí sú bratmi?

To bolo rozlúštenie záhady. Preto sa mohol teda zbojník zjaviť naraz na dvoch od seba vzdialených miestach! Mal som už jedného z bratov na dosah ruky a nechal som ho uniknúť; na druhého si musím dať lepší pozor.

— Nemáme času na mnoho rečí — odvetil som. — Vie bej, kde sa má stretnúť s kaffilou?

— Čaká na ňu už po niekoľko dní. Keď všetko zaspí, príde k nám, aby som mu oznámil, koľko mužov počíta kaffila. Gum je silná, sidi, a iste sa ani nestretne s odporom. Predsa však môže prísť nepriateľ najnebezpečnejší zo všetkých. Si ochotný bojovať s nami i oproti nemu?

— Moje sily patria mojím priateľom v každom nebezpečenstve — odpovedal som dvojsmyseľne. — Kto je tento nebezpečný nepriateľ?

— Beluvan bej. Počul si už o ňom, sidi?

— Kto je to?

— To nik nevie. Či cválaš Serirom, Bab-el-Ghudom, zemou dún alebo Sahelou, všade nájdeš vysušené mŕtvoly našich bojovníkov — trafených jeho guľami. Je na každom mieste a predsa ho ešte nik nezočil. Jeho ťava má osem nôh a štyri krídla. Je rýchla ako blesk a nezanecháva za sebou nijakých stôp. On nepotrebuje ani jedla, ani nápoja a má výšku troch mužov. Je to šajtán, zlý duch, ktorý zostal na svete, aby hrdúsil veriacich.

Bolo až smiešne, akými vlastnosťami opriadla fantázia synov púšte môjho druha Emeryho. Chránil som sa však vyvracať khabirov názor. Beluvan bej — kráľ hrdinov — to meno dostačovalo, aby mi objasnilo rešpekt Emeryho pred obyvateľmi púšte.

— Nazdávaš sa, že príde? — spýtal som sa.

— Neviem. On príde vtedy, keď sú guľky pre jeho

pušku, ktoré ulejú v pekle, hotové. Pozná každého muža a každé zviera gum a tiež všetky naše zastávky. Len na el kasr (hrad) ešte nebol, lebo v tomto sú zostatky pobožného Marabuta a slúžia ako ochrana proti zlým duchom.

To bola pre mňa cenná zpráva. Anaiia mala väčší účinok, než som predpokladal. V dôvere k nej oznámil mi neopatrný khabir zprávy, ktoré mohli byť pre jeho pána viac než nebezpečné!

Starí Rimania vnikli hlbšie do púšte, než sa vo všeobecnosti predpokladá, a v čase, keď bojovné hordy kalifov tlačily sa cez suezskú šiju, rozlialo sa po púšti pravé sfahovanie národov. V týchto časoch bolo v pahorkatinách púšte vystavaných viac pevností, ktoré boli po čase zasa opustené a teraz ležia v rozvalinách, alebo sú polozaviate pieskom. Pritom však skytajú veľa ráz útulok lupičským bandám. Videl som už viac takýchto kasrov, a či ksur, a často som objavil v ich bezprostrednej blízkosti studňu alebo iné žriedlo.

Ak mala i táto gum podobné sídlo, dalo sa len ťažko predpokladať, že by sa ono nachodilo v Bab-el-Ghud. Opodstatnejšia však bola domnienka, že sa mohlo nachádzať v Serire. Tam tiež mohol byť uväznený Rénald Latréaumont.

— Rád by som zašiel za bejom do kasru — riekol som. — Za aký čas môže cestu prekonať dobrý hedjin?

— Keď zastaneš pri Bab-el-Nadjar — Kamennej bráne, sidi, a pôjdeš stále vo smere svojho tieňa, keď bude pri východe dva razy tak dlhý ako hlaveň tvojej pušky, prídeš k večeru nasledujúceho dňa k Džebel-Seriru (vrch), na ktorom spočívajú múry nášho kasru.

Chcel som sa spytovať ďalej, no vtom odvolali khabira na čelo karavány, kde zavinił Hassan zmätok tým, že sa napriek môjmu zákazu dal do hádky so šechom el djemali. Ich hádka týkala sa smeru cesty.

— Či si nepovedal, že patíš ku Kubašom? — ohra-

dzoval sa hlavný pohonič tiav. — Títo majú svoje duary v Kordofane. Ako chceš teda vedieť cestu do Safilehu lepšie ako Taureg, ktorý po nej už sto ráz prešiel? Kubabišovia sú pastiermi oviec. Pasú svoje ovce, hovoria s nimi, jedia ich a zahaľujú sa do ich kožušín; preto stávajú sa sami ovcami a vedia len bľačať nesmysly, ako barany. Zatvor ústa Kubaši a hanbi sa!

Hassan chcel práve otvoríť ústa k trefnej obrane, keď nastala príhoda, ktorá upútala pozornosť všetkých, najmä však moju.

V najprudšom cvale hnali sa ku karaváne štyria jazdci. Keď spozorovali karavánu, na okamih zastali, potom však pokračovali v behu. Sedeli na výborných bišarinoch. Rozoznal som medzi nimi ihneď Ualad Slimana, ktorý ma bol podaroval favou, a posla, ktorého sme boli zajali v Alžíre. Tomuto sa muselo podariť nejakým spôsobom ujsť; vrátil sa do duaru v aureskom pohorí a teraz bol na pochode po boku s jedným z lúpeživých bratov, aby odovzdal zlú zprávu. Poznali už azda účel mojej cesty, ale i bez toho ocitol som sa v bezprostrednom nebezpečenstve. Pokynul som Jozefovi a Tebu po svojej strane.

— Sallam aleikum — pozdravil hlasne Ualad Sliman. Na prvý pohľad mňa a Jozefa nespozoroval, lebo sme stáli za ostatnými. — Kto je khabir tejto kaffily?

— Ja — odvetil Taureg s tajným mihnutím oka.

— Kam vedie vaša cesta?

— Do Safilehu.

— Bismillah, to je dobré. Ja chcem tiež do Safilehu. Pôjdem s vami.

Nebolo tu otázky ani prosby. Tento chlap robil krátky proces — ako by už pokladal karavánu za svoj majetok. Tu spozoroval veľkého Hassana, ktorý prevyšoval všetkých o dobrú hlavu. Ihneď pospiechal k nemu.

— Ty si bol s Frankom, ktorý zabil leva?

— Áno.

— Kde je tvoj pán?

— Tamto! — odvetil Kubaši, ukazujúc na mňa.

Bej ma premeral hrozivým pohľadom, načo sa obrátil k poslovi.

— Bol to tento?

— Áno; srazil ma na zem.

Bej obrátil rázne svoje zviera a nasledovaný ostatnými tromi, ako i Tauregom a hlavným pohoničom, podišiel tesne ku mne. Mal som oproti sebe šesť po zuby ozbrojených chlapov, členov kaffily ani nepočítajúc. Jozef chopil sa svojej pušky a Tebu ohebného oštepú. Ja som pod širokým burnusom vytiahol pravícou z puzdra revolver, zatiaľ čo ľavicou som držal jazdecký bič, ako by som nebol na výpad pripravený.

— Poznáš ma? — oslovil ma bez pozdravu. Jeho pichľavé oči ma priam prevrtávaly.

— Poznám ťa — odpovedal som chladne a pokojne.

— Máš moju anaiá?

— Mám.

— Vráť mi ju!

— Tu máš!

Hodil som mu koralový amulet, on ho zachytil a uschoval.

— Ty si ma zachránil pred levom a ja som ti dal svojho najlepšieho bišarina; sme vyrovnaní!

— Áno. Tvoj život nemá väčšiu cenu než život ľavy. Povedal si správne: sme vyrovnaní!

Jeho oči sa zableskly.

— Poznáš tohto muža?

— Poznám ho.

— Zbil si ho tak, že stratil vedomie. Bol to posol a vy ste ho uväznili. Korán hovorí, že ďaur, ktorý udrie veriaceho, stratí pravú ruku. Obsiahneš svoj trest!

— A krv toho, kto prelieva krv iných, bude tiež preliata, hovorí Biblia, svätá kniha kresťanov. Obsiahneš svoj trest, Hedjan bej!

Pri tomto poslednom slove zdalo sa, ako by bol uprostred mužov kaffily udrel hrom. Boli vysilení, smädní a vyhladovelí. Domnienka, že by boli vedeli odporovať gum, bola takmer smiešna, keďže už vyslovenie tohto mena ich takmer srazilo na zem.

Ualad Sliman bol tiež prekvapený. Nemohol, pravda, vedieť o mnohovravnosti svojho khabira, ale videl na okolostojacich účinkov, ktorý vyvolalo vyslovenie jeho mena. Okrem toho mal pri sebe päť dobre vyzbrojených silných a sýtych mužov a v blízkosti tušil brata na čele gum. To mu dodalo odvahy priznať sa otvorene ku svojmu menu.

— Allah kerim, Boh je milosrdný, a ja som Hedjan bej. Táto kaffila príde zajtra v poriadku do Safilehu, ak mi vydá Franka a jeho sluhov. Sostúp s ľavy, ďaur, a pobozkaj mi sandále!

Niektorí z Arabov cúvli ustrašene dozadu, taký bol ich strach pred týmto mužom.

— Zničil by si i tak kaffilu — odvetil som pokojne.
— Tento khabir je zradcom; mal kaffilu odviesť do Babel-Ghud, kde ju mala tej noci prepadnúť gum.

— Lužeš! — zreval Hedjan bej.

— Človeče, neodváž sa mňa, kresťana, nazvať ešte raz luhárom, lebo...

— Škorpión, tvoj jazyk je jedovatý — prerušil ma zvýšeným hlasom. — Lužeš!

Moja ľava stála bok po boku s jeho ľavou. Sotva vyriekol posledné slovo, zasvišťal môj bič z hrošej kože a zasiahol ho prudko do tváre tak, že mu ihneď vytryskla krv z nosa, úst a z líc. Uprchlý posol obrátil v tom okamihu svoju pušku proti mne, ale moja ruka bola rýchlejšia: revolver vyletel spod burnusu a tresol výstrel.

— Poznáš túto ranu nad koreňom nosa, postrach karaván? Ty si bratom Hedjan beja a ja som bratom Be-

luvan bejal Prac sa do čehenny a oznám šajtánovi, že zakrátko príde ta celá gum!

Môj druhý výstrel trafil beja na to isté miesto do čela. Tretieho odporcu srazila s ľavy Jozefova guľka a štvrtému vnoril sa do prs oštep Tebua.

Všetko to odohrало sa za niekoľko sekúnd, takže ostatní dvaja, khabir a šech el djemali nemali ani čas použiť svoje zbrane. V nasledujúcom momente pridržel som obom revolver pred nosom.

— Odhoďte svoje zbrane, lebo prisahám vám pri brade Prorokovej, skosia vás guľky Beluvan bejal

Stačilo pokynutie a už ich Jozef odzbrojil.

— Sviaž ich, aby nemohli ujsť!

Jozef spravil ako som prikázal. Oni sa podvolili. — Beluvan bej — spravil na nich taký dojem ako na ostatných „Hedjan bej“. Mohol som teraz začať s výsluchom.

— Mužovia! Sostúpte so svojich zvierat a čujte, ako súdi Frank lupičov a zbojníkov púšte!

Uposlúchli všetci môj príkaz a utvorili kruh okolo mňa a oboch zločinných zajatcov. Hassan el Kebir zdržoval sa doteraz skromne v úzadí, teraz sa mu však náhle vrátila jeho veľká odvaha. Vytiahol svoj dlhý sarras, ktorý sa zdal pochádzať z arzenálu Matuzalemovho, a hrozivo sa rozkročiac, spustil hromovým hlasom:

— Počujte moje slová a slyšte môj hlas, vy zlodeji, vrahovia, oplani, lumpi a vývrheli! Čujte, vy banda všivavá, vy otcovia a potomci zločinu a podlosti! Ja som Kubaši z chýrneho a presláveného ferkahu en Nurab a moje meno znie: Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jussuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli. Zmužilí a tvrdí mužovia nazývajú ma Djezzar bejom — hrôzou púšte. Slubujem vám, že ak sa mi len najmenším spratívite, vytrasiem vám vaše biedne kosti z prašivej kože a rozmelním vás v rukách, ako mlynský kameň pšeničné zrnko. Allah vás vydal do mojich rúk a ja vás nechám súdiť týmto sidim, ktorý zabil „pána zemetrase-

nia" a dvoch pantherov. Otvorte svoje špinavé ústa a hovorte čistú pravdu, lebo vás zasiahne hnev hrozného muža, nazývaného Djezzar bejom!

— Nedopustili sme sa ničoho protizákonného — namietal khabir — a nedáme sa súdiť neveriacim. Ak nás viníte z niečoho, zavedte nás pred kadiho a jeho adula (prísediaceho); jemu budeme odpovedať, ale vám nie.

— Budeš odpovedať, — prerušil som lupiča — lebo ti otvorí ústa môj korbáč.

— Nesmieš udrieť veriaceho!

— Kto mi zabráni? Či nezasiahol môj bič práve Hedjan beja?

— Títo mužovia ti zabránia; oni sú moslemovia.

— Sú moslemovia a poznajú zákon, ktorý hovorí: krv za krv! Ty si ich chcel zaviesť na smrť. Tvoj život patrí im.

— Ja som ich viedol správnou cestou. Či nepovedal í Hedjan bej, že zajtra budeme v Safilehu?

— Nepovedal si mi sám, že dnešnej noci príde gum, aby prepadla karavánu?

— Nevravel som nič. Ty si neveriaci a chceš nás zničiť.

— Neluhaj, khabir! Smrť vystiera po tebe ruku. Pri-pomeň si nariadenie Prorokovo: — Ak nehovoríš pravdu nikdy, povedz ju aspoň v hodine smrti, aby Allah uvidel tvoju dušu bez poškvyny! Sme pri Bab-el-Ghud a Safileh leží odtiaľto na polnočnú stranu. Počul si už, že som bratom Beluvan beja, ktorý je mocnejší než celá gum. My obaja máme pri sebe ducha, ktorý nám prezradí všetko, čo chceme. Sem pozri! Jeho skrýša je v tejto malej krabičke a ja sa ho spýtam: Kde leží Safileh?

S tým vytiahol som kompas. Arabi sú všeobecne pô-verčiví a vedel som, že tajomnosť kompasu zapôsobí silnejšie, než všetky iné prostriedky.

Okolostojaci pozerali na kompas udivenými a bojaz-

livými očami. Dokonca i dlhý Hassan nevedel zadržat slová údivu.

— Sidi, ty si veľkým čarodejom. Tebe sa nik nemôže postaviť na odpor! — riekol.

— Videl si už tohto ducha u niektorého veriaceho, khabir? Kresťania sú mocnejší a múdrejší než moslemovia a ak ma neuposlúchneš, zatvorím i tvojho ducha do takejto škatuľky, kde bude uväznený na večné veky, aby ukazoval cestu pútnikom. V tejto škatuľke je tiež uväznený duch bývalého zločinného khabira.

— Spytuj sa, sidi. Budem hovoriť pravdu — zvolal ustrašený khabir s detinskou hrôzou v obličaji.

— Priznávaš, že ty a šech el djemalí patríte k ľuďom Hedjan beja?

— Áno.

— Mala gum prepadnúť dnes túto kaffilu?

— Áno.

— Mali byť pritom zabití všetci mužovia?

— Áno — odvetil zdráhavo.

— Ako silná je gum?

— Neviem, sidi, či sú všetci djemalan pohromade. Gum má na každom mieste iných ľudí.

To bol ďalší prínos k rozlúšteniu záhady o nepochopiteľne rýchlej pohyblivosti lúpežnej karavány. Hedjan bej jachal s miesta na miesto sám a všade nachádzal k lúpežnému výpadu vyzbrojených zbojníkov, keďže boli pritom dvaja, bol tým efekt ešte znásobený.

— Poznáš mladého Franka, ktorého drží bej v zajatí?

— Áno. Je v el Kasr.

— Koľko vchodov má pevnosť?

— Jeden hlavný a jeden podzemný, ktorý vedie do pevnosti schodami.

— Kde čaká gum na kaffilu?

— Ak sa vydáš smerom na východ, nájdeš ju, keď tvoj tieň bude dva a pol razy tak dlhý ako ty sám.

— Bej mal tajne prísť, aby sa s tebou dohodovil o prepade. Kde si sa mal s ním stretnúť?

— Jeho špehúni mali upozorovať, kde sa kaffila na noc utáborí. Keby bolo všetko spalo, mal mi ohlásit svoj príchod hlasom hyeny.

— Je toto prvá karavána, ktorú si viedol k zničeniu? Khabir mlčal.

— Si veľkým hriešnikom, khabir, no predsa si zachrániš život, ak ma poslúchneš a zavedieš ma k pevnosti.

— Rhemallah, Boh ochraňuj! — zvolal Tebu. — Či si videl mojich synov a slzy mojich očí, sidi? Či si pocítoval bôl mojej duše a úzkosť môjho srdca? Prisahal som pri ôsmich nebesiach Allahových a siedmich peklách Satana, že zomrie každý, ktorý patrí medzi zbojníkov. Život za život — krv za krv! Vydaj mi týchto mužov, sidi!

— Ich životy nepatria mne; nemôžem nad nimi teda rozhodovať.

— Dobre — patria teda mne!

Prv než som tomu mohol zabrániť, vnikol jeho oštep do khabirových prs a v nasledovnom okamihu šmahom prerezal hrdlo šech el djemaliho.

— Hamdulillah, vďaka Bohu, ktorý spravuje nebesia i zem — jásal Tebu. — Moja pomsta bude prenasledovať lupičov, dokiaľ nebude v čehenne celá gum.

Nemohol som s ním súhlasiť, hoci obaja mŕtvi nemali pre mňa veľkú cenu. Trest, ktorý ich stihol, bol primeraný pri pomyslení na obeť, ktoré priviedli už pod nôž Hedjan beja.

— Či nevieš, Abu billa beni, že Prorok hovorí: Tvoj čin nech je rýchly, ale nech ho o málo predchádza uváženie? Títo zradcovia nám boli potrební, aby sme dolapili celú gum. Teraz však ich ústa mlčia a ich nohy nezavedú nás ku skriši zbojníkov.

V momente bolo všetko, čo mali mŕtvi pri sebe, v rukách Arabov. Ualad Sliman mal pri sebe značnú zásobu

vody a potravín, ktoré som dal rozdeliť medzi najpotrebnejších. Bišarinov padlých som si ponechal sám.

Členovia kaffily sa potom medzi sebou krátko radili. Potom predstúpil jeden z nich predo mňa.

— Buď naším khabiom, sidi! Máš v moci ducha, ktorý nás zavedie do Safilehu.

— Chcete poslúchať toho ducha?

— Áno. Povedz nám jeho rozkazy!

— Neprídete do Safilehu, ak zanecháte gum za sebou. Táto vás bude prenasledovať a napokon vás zničí. Ak ste statočnými Arabmi, pobijete zbojníkov a pútnik bude mať istú a otvorenú cestu púšťou.

— Sme statoční a nebojazliví, sidi, ale gum má väčší počet bojovníkov než je nás a premôže nás.

Musel som im dodať odvahy.

— Môj duch hovorí, že nás gum nepremôže. Som bratom Beluvan beja, ktorý nás očakáva pri Bab-el-Ghud; on rozmetá lupičov sťa pšeničné zmo. Hľadte sem: tieto dva revolvery, o ktorých ste vy ešte nepočuli, odpraví za sveta dvanásť zbojníkov; táto puška pošle k šajtánovi dvoch z nich a táto automatická opakovačka, ktorej meno ešte nezavadilo o váš sluch, bude stáť život dva razy desať a ešte päť lúpežníkov. Ak mám byť vaším khabiom, povedzte to hneď, lebo inak vás ponechám tu a vyhladám gum sám so svojim sluhom.

— Chceme ťa poslúchať, sidi!

— Hej, my ťa chceme poslúchať, sidi — prisvedčil i veľký Hassan. — Ty si najmúdrejší zo všetkých mrdcov a najudatnejší zo všetkých hrdinov. Hľadte sem, ó mužovia! Ja som Djezzar bej — postrach púšte. Tento meč rozpára bruchá desiatim banditom, táto čembucca (dýka) rozreže hrdlo dvadsiatim z nich a táto puška, pištoľ a oštep zničia zvyšok, ktorý zostane na žive. Vám nezostane nič, len osláviť našu zmužilosť a ospievať naše hrdinské skutky. A keď sa vrátite ku svojim synom a dcéram, budú vaše stany znieť chválospevmi

na veľkého a hrozného Djezzar beja a sidiho z Frankistanu.

— Mašallah, sto paromov — má ten ale papuľu! — odpľul si Jozef Kabelawski. — Ak príde k činom, bude veľký Hassan tak malý, že ho nebude ani vidno!

Slnko ukončilo už medzitým tretiu štvrtinu svojej púte po nadoblačnej klenbe. Vydal som rozkaz na pochod. Mŕtvoly sme nechali v ich pôvodnej polohe. Hrobári púšte — piesok a supy usporia nám prácu. Vedel som, že na Arabov sa nedá veľmi spoľahnúť, ale predsa sa mi zdalo, že nastávajúce nebezpečenstvo nebolo väčšie než mnohé iné, ktoré som šťastlivo prekonal. Hedjan bej nebol pre mňa strašnejším odporcom ako ktorýkoľvek iný Arab a kde sa nedalo nič získať nepomerom síl, mohol som použiť lesti. Anaiia, ktorú som odobral mŕtvemu, som si opäť uschoval. Môže mi byť ešte na úžitok.

IV.

Beluvan bej — postrach lupičov.

Fatamorgána!

Cez rozpálenú pustatinu tiahne pomaly džellaba (pútnická karavána). Je na ceste už po niekoľko mesiacov a jej počet sa stále zväčšuje so všetkých strán pridružujúcimi sa pútnikmi. Bohatí Ualadovia z Beladu es Sudan nesú sa na svojich zvieratách popri chudobných peších pútnikoch, ktorí sa spoliehajú na milosrdenstvo veriacich a nemajú so sebou nič okrem tereziánskeho toliara na zaplatenie prevozu cez Červené more. Mladíci, ktorí sotva vyšli z chlapčenského veku, idú podľa sošlých starcov, ktorí chcú ešte raz v živote uvidieť posvätnú Kaabu. Žltí Beduini, hnedí Tauregovia, tmaví Tebuovia a vlasatí Tekrurovia, všetci mrmlú v melan-

cholicom nápeve svoje zbožné modlitby, alebo povzbudzujú sa hlasitým prevolaním moslemského „La illaha il Allah u Mohamed rassul Allah — nieto Boha okrem Boha a Mohamed je jeho Prorok!

Obloha sála horúčosťou sťa vriaca smola a zem páli pod nohami sťa roztavené železo. Samum vysušil mechy s vodou a k najbližšiemu uahu je ešte ďaleko. Osamelý bîr (studňa) pre pútnikov takmer nemá cenu, lebo jeho nepatrné množstvo kalnej vody nedostačí ani na ovlázenie jazykov všetkých pocestných. Karavána rozdelila sa na niekoľko rikov (oddielov), ktoré sa namáhavo vlečú jeden za druhým. Chleba, múky a bely (sušených datlí) je dostatok, ale za naprstok vody dali by pútnici časť svojho života. Smädní berú márne opätovne do rúk prázdne zemzeniëh, prikladajú si ich k ústam a opäť ich odkladajú s nariekavým „bom boš“ — celkom prázdne!

Modlitby tichnu, prevolaníá stávajú sa zriedkavejšími. Jazyk, lepiaci sa v ústach na podnebie, je ako olovo. Sotva dokáže zašepkať súru yesin, ktorú nazývajú moslemovia srdcom Koránu a odriekajú ju v hodine smrti.

Tu zaznie výkrik radosti.

Nad čiarou horizontu zdvíhajú sa obrysy vytúženej oázy. Na štíhlych pňoch čnejú do výšky koruny datľových paliem a púštny vánok pohybuje ich ratolesťami. Medzi sýtozelenými trávnikmi odzrkadľuje sa sčerená hladina jazierka a jazyk ako by už pocítoval občerstvujúcu a životadarnú vlhkosť.

— Hamdulillah, vďaka Bohu! To je uah! Pán nás zachránil — bud' mu zato vďaka a chvála!

Jasajúci pútnici popoháňajú svoje zvieratá k rýchlejšiemu behu; tieto však sa nedajú oklamať. Ich jemné smysly boly by im už daly cítiť blízkosť vody.

— Hanehn aaleihu ia Allah — Boh vám pomôž! — volá skúsený vodca karavány. Strácate pre smäd smysly a pokladáte nebezpečnú fatamorgánu za skutočnosť.

Jeho slová pôsobia na pútnikov veľkým sklamaním. Karavána šinie sa ešte pomalšie a unavenejšie svojou cestou, idúc azda v ústrety beznádejnému osudu ako tok „vadi“, strácajúci sa v púšti. Džellaba dorazí potom do Mekky, ktorá je umiestená vysoko nad hviezdami.

Fatamorgána je vo skutočnosti zriedkavejším zjavom, než sa všeobecne predpokladá. Sám som ju videl len dva razy a po prvý raz som sa ňou takmer dal oklamať. Dnes som sa mal presvedčiť, že ona vie byť človeku za určitých okolností i užitočnou.

Podľa návodu khabirovho pridržovali sme sa neustále východného smeru. Naše tiene sa stále predlžovali, až prekročili dvojnásobnú dĺžku našich postáv. Tu sa nám zjavil na horizonte zvláštny úkaz.

Napriek blížiacemu sa večeru panovala takmer neznesiteľná horúčava. Zdalo sa, že vyčerpaná kaffila utonie napokon v hlbokom, horúcom piesku. Blížili sme sa k nebezpečnému kraju medzi Ghudom a Seriom, medzi dúny a skaly. Pociťovali sme pod nohami raz holú skalnú plošinu, raz zasa záludné priehlbne poddajného piesku. Tu sa začaly pomaly pred nami dvíhať mocné pohoria. Obrisy gigantických horských veľkánov chvely sa v hutnej atmosfére, ale na ich úbočiach videli sme zreteľne početné oká a jazierka, do ktorých prúdily toky horských bystrín.

— Mašallah — sto paromov! — zahromoval Jozef Kabelański. — Je mi to za pohľad! Vrch sa postavil na hlavu a pozerá štítom dolu. Ak to pôjde tak ďalej, za chvíľu pobeží veľký Hassan nohami vo vzduchu!

Skutočne, obraz pohoria bol obrátený. Napriek nejasným obrysom rozoznali sme na tejto panoráme na zemi ležiacu ľavu a pri nej stojaceho Araba. Bolo mi hneď jasné, že originál tohto preludu nachodí sa pred nami ležiacimi dúnami. Arab nemohol byť nik iný ako strážca, vyslaný Hedjan bejom, ktorý mal za úlohu vyslediť

príchod kaffily. Fatamorgána prezradila nám tak blízkosť gum.

V tomto pohľade na gigantický fantom zbojníckeho strážcu bolo takmer čosi strašidelného.

— Nrre — zastaviť! — prikázal som. — Lúpežná karavána je pred nami. Sostúpte a rozložte tábor!

Počas tohto zamestnania slnko skláňalo sa stále nižšie a nižšie k obzoru a fantom stále sa zväčšujúc, stúpал do výšky.

Tu začala sa za zobrazenou postavou Araba vynorovať iná postava, ktorá ako by sa vynárala zo zeme. Mohli sme sledovať každý jej pohyb. Zdvihla ramená a napriamila dlhý predmet na Arabovu hlavu — malý okamih — a telo zbojníckeho strážcu sa podivne zaklátilo a zmizlo.

— Allah kerim, Boh je múdry a milosrdný! — zvolal Hassan. Pri Prorokovi, ak ma neklame zrak, tamto zastrelil niekto iného!

Mal pravdu. Keby vzdialenosť nebola bývala taká značná, boli by sme iste začuli i výstrel.

Kto bol páchatelom? Jeho veľa ráz zväčšený obraz sa sklonil, potom sa postava opäť narovnalala, bolo vidno obrysy ľavy a za chvíľku sa obraz rozplynul.

Tu ma prepadla náhla predtucha.

— Či ho vidíte, mužovia? To je Beluvan bej — postrach lúpežníkov. Práve poslal strážcu zbojníkov do ríše smrti. Zostaňte všetci na tomto mieste. Ty však, Abu billa beni a Jozef, rušajte so mnou. Musíme za ním!

O niekoľko okamihov sedeli sme na svojich ľavách a uháňali vo smere zmiznuvšieho preludu. Museli sme sa vyhýbať mnohým dúnam a naše napredovanie teda nebolo najrýchlejšie. No jednako museli sme za krátky čas byť na mieste, kde sa odohrala opísaná udalosť.

Museli sme dlhšie hľadať, zakiaľ sme našli pravé miesto. Ukázalo sa, že moje predpoklady boly správne. V piesku ležal Taureg s prestrelenou hlavou a povedľa

neho ťava s tým istým znamením smrti. Okraj burnusu a sedlovej prikrývky niesly iniciálky A. L., znak to, že môj „Englishman“ vybral si opäť pravého. Na dosiahnutie tohto miesta potrebovali sme asi pol hodiny. Pred tým istým časom Emery s tohto miesta odišiel. Nemalo smyslu vydať sa za ním. Prehliadka jeho stôp ma presvedčila, že jednal s veľkou chytrosťou, uberajúc sa miestami, kde boly buď holé skaly, alebo hlboký piesok, v ktorom sa jeho stopy opäť zasypaly. Bolo by ma stálo veľkú námahu vyhľadať ho a okrem toho bol som presvedčený, že sa určite stretieme pri boji s gum.

Zabitý strážca mal pri sebe niekoľko dúškov vody, znak to, že mal byť za krátky čas vymenený, alebo sa mal vzdialiť. Jeho smrť teda o krátky čas spozorujú. Bezpochyby bolo v blízkosti viacero stráží, na ktoré Hedjan bej osobne dozeral. Mohol som teda opustiť toto miesto bez náležitého opatrenia? Nemal som mŕtvolu muža i zvierata pokryť pieskom a zostať pri nej? V tom prípade mal som nádej na dobrý lov, ale vystavoval som sa tiež veľkému nebezpečenstvu, z ktorého ani pri najväčšej odvahe nebolo úniku.

Rozhodol som sa pre kompromis.

Piesok bol ľahko pohyblivý a už za niekoľko minút pokrývala mŕtvolu strážcu i zvierata malá piesočná dúna. Potom sme sa po zahladení stôp vrátili ku kaffile. Privítali nás otázkou, či sme videli Beluvan beja.

— Ťava môjho brata je rýchla ako vták — odvetil som. — Zmizol skôr, než sme ho mohli zastihnúť. Predsa však poznám jeho myšlienky. Nepohne sa od gum zatiaľ, zatiaľ táto bude existovať. Zakrátko počujete jeho hlas a uvidíte jeho obličaj.

Slnko zapadlo. Rozohriata zem sálala znásobenou horúčosťou. Uviazali sme ťavy a požili viac než skromnú večeru. Spánok však nesniesol sa na naše mihalnice. Obloha zaplnila sa hviezdami — približovala sa polnoc. Emery urobil mi zabitím strážcu čiaru cez rozpočet. Keby

bol strážca uzrel kaffilu a upovedomil o jej príchode Hedjan beja, bol by sa tento určite priblížil. Takto však nemohol sa ozvať hlas hyény. Mohol som sa odvážiť vydať sa za lupičom sám a zanechať kaffilu bez vodcu?

Vydal som Jozefovi a Tebuovi, ktorým som mohol dôverovať, potrebné rozkazy a vykročil som do tichej potemnej púšte.

Bola hviezdnatá noc, takže som mohol zreteľne rozoznávať okolie i napriek klamným piesočným dúnam. Dostal som sa s veľkou obozretnosťou k miestu, kde Emery odpravil lúpežníckeho strážcu. Bolo potrebné dbať veľmi na opatrnosť. Plazil som sa teda indiánskym spôsobom potichu vpred.

Takmer na tom istom mieste, kde bola zahrabaná mŕtvola, stáli dvaja mužovia v ostražitom, tichom postoji. Priplazil som sa opatrne až do ich tesnej blízkosti.

— Kde je Hedjan bej? — znela moja otázka.

— Nrree, stoj! Kto si? — spýtal sa prvý, napriahnuc pušku smerom na mňa.

— Poznáš ho? Si jeho spojencom?

Vyňal som anaiá.

— Pozri na jeho znamenie! Kde je?

Obaja siahli po anaiá, aby si ju prezreli.

— Náš murdšan (koraly), patriš teda medzi nás — rozhodol prvý. — Máš vedomosti o kaffile, na ktorú tu čakáme?

— Poznám ju, lebo som prišiel s ňou.

— Prečo nezastavil na mieste, ktoré mu určil Hedjan bej?

— Dych človeka je zdĺhavý a ty máš príliš mnoho otázok. Zaveď ma k bejovi, aby som mu mohol podať potrebné zprávy!

— Tvoja noha nesmie pristúpiť ku gum, dokiaľ on nedá k tomu svolenie. Zavolám ho a sám oznámim mu tvoje meno.

— Allah dal i mne ústa; bej sa dozvie z nich moje meno.

— Tvoje ústa sú ako „bir billa ma“ — studňa bez vody a tvoj jazyk je skúpy na kvapky reči. Bude však prýštiť, lebo idem, aby som priviedol beja.

Prvý odišiel a ja zostal som osamote s druhým, ktorý sa nepokúšal zaviesť nový rozhovor. Navôkol panovalo mŕtve ticho, takže bolo zreteľne počuť šustot vejúceho piesku. Tu však zavadil o môj sluch iný zvuk, ktorý ma dokonca prekvapil.

Niekde v diaľke padol výstrel. Bol, pravda, veľmi vzdialený, no predsa tak zreteľný, že som sa nemohol mýliť. Zaznel so strany našej kaffily. Strážca tiež prejavil známky ostražitosti.

— Začul si hlas smrti v púšti? — spýtal som sa.

— Noc je mlčamlivá k oku, ale je počuteľná uchu. Začul som ten ohlas.

— Poznáš ho?

— Ty si priateľom beja a nepoznáš ho? Nakáž svojej duši, aby sa modlila súru yesin; ona je quelb el Koran, srdce svätej knihy a chráni veriaceho pred smrťou.

— Kto ohrožuje jeho život?

— Nepoznáš azda Beluvan beja — postrach gum? Je to jeho puška, ktorá práve prehovorila.

— Ako ho mám poznať, keď prichádzam zo vzdialeného kraja?

— Pros teda Allaha, aby ťa pred ním ochránil, lebo inak sa stane tvoja duša korisťou anjela smrti a tvoje telo korisťou dravcov. El thib — vlk púšte bude piť tvoju krv a el budj — sup vykluje tvoje oči; el tabäa — hyena ochutná tvoje mäso a abu suf — líška púšte prežrie tvoje srdce. Beluvan bej je otcom zániku a v jeho kročajách putuje smrť.

— Ja sa ho nebojím. Keď kráča smrť v jeho stopách, iste ho dohoní.

— Beluvan bej nezomiera; jeho telo nie je z mäsa

a nijaká guľa ani oštep nemôže ho usmrtiť. Stojí pri tebe a nevidíš ho — kráča povedľa teba a nečuješ ho. On nie je človekom, on je pánom džinnov, ktorému nemôže vzdorovať nikto žijúci. Jeho pušku zhotovil sám šajtán, ktorý má svoje sídlo v pekle. On posielal svoje gule naprieč celou Saharou a ony ťa zasiahnu, hoci by si bol skrytý pod zemou. Či ti neukázala púšť mŕtvoly, zasiahnuté strelou uprostred čela?

— Videl som ich niekoľko.

— Padly jeho rukou. On je vševediaci; pozná všetkých členov gum a nikdy nezasiahne jeho strela iného.

Keby bol tento strážca vedel, že vševedomosť Emeryho pochádza od prezrádzajúcich písmen A. L., bol by iste o ňom zmenil svoju mienku.

— Prečo zanevrel na gum?

— To neviem, a nepovie ti to nikto. Spýtaj sa jeho samého.

— Urobím to, len čo sa s ním stretnem.

— Zakáž svojmu jazyku takéto slová! Či nevieš, že duchovia prídu, keď ich zavoláš? Čuj! On prichádzal. Nepočul si ho?

Padol práve druhý výstrel, a to oveľa bližšie. Bol som si teraz istý, že strieľa Emery Bothwell. Cvičený sluch rozpozná ľahko výstrel jednej pušky od druhej. Najmä, keď som výstrel jeho pušky počul už toľko rás v Kentucky. Bolo nadovšetko jasné, že chladný Englishman obchádza celú gum a hľadá cieľ pre svoje guľky. Oni dvaja, ktorým patrily jeho výstrely, boli určite strážcovia Hedjan bejovi. Jeho výstrely približovali sa smerom k nám a musel som sa teda mať pred ním na pozore práve tak ako Arab, s ktorým som stál, nakoľko moje prestrojenie bolo nerozoznateľné.

Tu začuli sme kroky. Zpomedi dún vynorily sa dva biele burnusy. Strážca priviedol iného Araba, ktorý ihneď pristúpil ku mne a prezeral si ma s dôkladnosťou, ktorú mu len tma dovoľovala.

— Sallam leilet — noc nech ti je šťastná — pozdravil.
— Žiadal si si hovoriť s Hedjan bejom?

— Áno. Si to ty?

— Nie. Bej nemôže opustiť gum, dokiaľ sa nevzdiali pomstiteľ, ktorý ju obchádza. Aké posolstvo mu prinášaš?

Vodca lúpežníkov bál sa teda Beluvan beja a zostával pod ochranou lúpežnej karavány, zatiaľ čo sa staval, že ju musí ochraňovať svojou prítomnosťou. Bol by som ho rád dostal na toto miesto. V danom prípade chcel som sa však najprv stretnúť s Emerym, ktorého som tušil v blízkosti.

— Chcem hovoriť len s ním a nie s tebou. Prečo sa skrýva? Ochromil mu azda strach pred pomstiteľom nohy?

— Spútaj svoj jazyk! Hedjan bej nezná strachu, ani úzkosti. On rozkazuje všetkým šilughom a amazaighom (voľným mužom) púšte a ja som mudrom (veliteľom) tejto gum. Ukáž mi svoju anaiia!

— Tu je! — preriekol som, ukročiac vzad a napriahnúc na neho svoju pušku. — Ak si mudrom tejto gum, predíď ju teda do čehenny!

Chcel som stlačiť spúšť, avšak všetci traja stáli predomnou tak prekvapení, že som upustil od svojho úmyslu.

— Potratil si azda rozum? — spýtal sa vodca gum po chvíli tónom najväčšieho prekvapenia. — Máš anaiia a hroziš mi smrťou? Má ti azda moja guľa roztrhať srdce?

— Či by ťa moja netrafila skorej, zbojník? Či ti strach neochromil údy, že sa nemôžeš hnúť? Vez, že prv než zdvihneš svoju pušku, budete všetci traja synmi smrti. Bej bojí sa pomstiteľa — vez teda, že som bratom Beluvan beja, ktorý zničí gum až do posledného muža!

Hľadeli na mňa vyvalenými zrakmi, ako by ma pokladali za slabomyseľného.

— Allah akbar, Boh je veľký; on môže dať i vziať

človeku rozum, ako sa mu páči. Prorok však prikazuje šetriť slabomyseľných. Poď a nasleduj nás!

— Naše cesty sú rozličné. Moja vedie do el kasru a vaša do smrti.

— Tvoj duch je temný sťa bezhviezdna noc. Čo chceš pohľadávať na el kasru?

— Môj duch je jasný sťa slnečný deň. Ja nie som moslemom, ale kresťanom, ktorý ide oslobodiť Franka, ktorého tam držíte v zajatí!

— Ty si ďauirom a máš anaia? Zhyň, zradca!

S tým zdvihol pušku. Vtom však už vyštekla moja ručnica. Zbojník sa zvalil na zem. Druhý výstrel skolil druhého a rana revolverom tretieho zbojníka skôr, než mohli použiť svoje zbrane. Nechcel som ich usmrtiť skôr, než by zvedeli, že som ich nepriateľom.

Sotva doznely odzvuky troch výstrelov, keď ozvalo sa neďaleko hlasné:

— Hallo-i-oh!

Bolo to dorozumievacie znamenie, ktoré sme si dohodorili s Emerym, keď nás rozlúčila prária alebo les. Ako ja, tak i on rozoznal zvuk môjho výstrelu a nasledujúca rana z revolvera ho len utvrdila v jeho presvedčení.

— Hallo-i-oh! — odvetil som na plné hrdlo, nestarajúc sa o Hedjan beja a jeho gum.

Zakiaľ sme zastali jeden pred druhým, bol výkrik ešte niekoľko ráz zopakovaný; potom sa uskutočnil slub, ktorý sme si dali v Spojených štátoch: stretli sme sa tvárou v tvár v Afrike, v srdci púšte.

Emery uchopil ma za plecia, pohliadol mi dlho do tváre a napokon ma tuho objal.

— Welcome in the Sahar! — zaznel jeho pozdrav. Tým sa srdečné záležitosti skončily.

Nepadlo medzi nami otázky o minulosti; prítomnosť nás úplne zaujala.

— Nabíť pušku! — poznamenal Emery stručne.

Skutočne, pod dojmom radosti bol som tak neopatrný, že som zanedbal toto zásadné pravidlo, čo sa mi dosiaľ neprihodilo. Okamžite som napravil opomenutie.

— Tri rany — traja Arabi? — spýtal sa.

— Áno.

— Ja len dvoch. Kde sa zdržuješ?

— Na desať výstrelov ztadiaľto s istou kaffilou.

— Aká je silná?

— Sedemnášť bezo mňa.

— Zbabelí Arabi?

— Áno. A dvaja moji sluhovia, na ktorých sa možno spoľahnúť. Tebu a Poliak.

— Khabir patrí Hedjan bejovi?

— Áno. On a šech el djemali — obaja sú však mŕtvi.

— Ty?

— Áno. Vieš, kde sa nachodí Rénald?

— Nie.

— Prečo si ma vyzval teda do Bab-el-Ghud?

— Lebo tuhá musia mať lupiči niekde svoj brloh. Každá gum sa vracia na toto miesto.

— Viem, kde je ich skrýša; je to kasr. Nájdeme v ňom i Rénalda.

Chladnokrvný Angličan vyrazil výkrik prekvapenia.

— Ty to vieš a ja nie, hoci si sotva prišiel a ja sa tu už toľko plahočím?!

— Vylákal som to z khabira. Prezradil mi to preto, že mám bejovu anara.

— Ty máš jeho znamenie? Kto ti ho dal?

— On sám. Strelil som leva, pod ktorým ležal.

— Ty si složil leva? — Človeče — tvoje šťastie je neslýchamél!

Jeho krv prichádzala do varu.

— Leva a pár čiernych pantherov. Uvidíš kožušiny.

— Pshaw! Nie sú moje! A beja si postretol pri levovi? Kde?

— V Aurských vrchoch.

- To nie je možné. Veď on je v Ghud!
- Sú dvaja bratia.
- Ach! — zvolal prekvapene. — A kde je ten druhý?
- Mŕtvy.
- Rozpovedal som mu v krátkosti potrebné.
- Človeče, ty máš skutočne neobvyklé šťastie! — zvolal nadšene, keď som skončil. — Napred! Musím si priviesť svojho tretieho a ostatné sa uvidí.
- Ako silná je gum?
- Dnes ráno štyridsaťtri; päť z toho dolu, to je tridsaťosem.
- Kde je tvoj sprievod?
- V blízkosti. Obkľučujem gum. Každý strážca, na ktorého narazím, zomrie.
- Prečo len stráže? Musíme dostať celú gum.
- Well. O. K.
- Poď!
- Vykročil som. Ušiel som však len krátku vzdialenosť, načo som sa opäť zastavil.
- Ak bol v blízkosti nejaký strážca, musel odpovedať na ushovorené znamenie. Priložil som si dlane k ústam a napodobnil som verne štekot hyeny.
- Nemýlil som sa, lebo v krátkej vzdialenosti ozvala sa odpoveď!
- Zostaň tu! — naznačil som Emerymu a sám som vykročil vpred. Za krátko vystúpil mi opatrne v ústrety akýsi Arab.
- Kde je Hedjam bej? — spýtal som sa ho.
- Ty si khabir? — znela jeho otázka.
- Áno — odvetil som.
- Varuj sa Beluvan beja! Nepočul si jeho výstrely?
- spytoval sa.
- Počul som ich a videl som i jeho samotného. Zabil troch mužov, pri ktorých som stál. Povedz to bejovi. Musím s ním hovoriť.

— Prečo si zanechal kaffilu na takom mieste? — pokračoval vo výsluchu.

— Mal som ju zaviesť tu, kde je Beluvan bej?

— Máš pravdu. Počkaj na tomto mieste.

Odišiel, ale o malú chvíľku sa vrátil. Očakával som to. Arab začal:

— Povedz mi cestu ku kaffile. Ak sa pomstiteľ už neozve, gum príde.

Naznačil som rukou smer a riekol:

— Zdržuje sa tamto. Dvadsať ráz tak ďaleko ako do-
strel tvojej pušky.

— Koľko mužov počíta kaffila?

— Sedemnášť. Sú vysilení smädou a námahou.

— Hovoril si s mudrom?

— Áno. Trafila ho guľa pomstiteľa, ako i iných dvoch, ktorí stáli pri mne.

— Ďakuj teda Allahovi, že si sám unikol. Vráť sa a buď ostražitý, aby si začul, keď budeme prichádzať.

Tento strážca musel byť novým členom kaffily, keď nepoznal khabira. Vrátil som sa potom k Emerymu a sledoval som ho pomedzi dúny k jeho dvom sprievodcom. Zaviedol som ich potom ku kaffile, kde mali o mňa starosť, keďže začuli výstrely.

— Hamdulillah, vďaka Bohu, sidi, že prichádzaš! — zvolal veľký Hassan. — Počul som päť výstrelov a domnieval som sa, že Ťa Hedjan bej päť ráz usmrtil.

— Sidi Emir — Beluvan bej! — zvolal Tebu, keď zočil Angličana.

Mužovia kaffily pri týchto slovách pohliadli takmer s hrôzou na vysokú postavu „Englishmana“.

— Áno, mužovia — tento sidi je povestným Beluvan bejom, ktorého guľky už preriedily gum. Táto čoskoro príde, aby nás prepadla. Pripravte sa na jej privítanie! — rozkázal som.

Táto zpráva vyvolala značný rozruch. Títo až po zuby ozbrojení Arabi shlúkli sa ako ovce, očakávajúce výpad

vlka, a len pomocou kompasu podarilo sa mi vliat do ich sídc trochu odvahy. Nik neprejavoval v tejto chvíli toľko odvahy ako veľký Hassan:

— Allah akbar, Boh je veľký; on dáva odvážnemu zmužilé srdce a hrdinovi päť — hrmel do duše ustrašeným Arabom. — Vy však ste ako blchy, bojáte sa i jediného prsta. Či som vám už nepovedal, že sa nazývam Hassan el Kebir a som postrachom púšte? Prečo sa teda bojíte? Bojte sa mňa a nie lúpežníkov, ktorých mäso budem jesť a krv piť, sťa merissu, korenenú zibibom!

— Zavri si už ústa — napomenul ho Kabelawski. — Sám si zibibom a až príde gum, roztrhá ťa tak, že nič z teba neostane okrem tvojej veľkej huby, ktorá je odvážnejšia než tisíc mužov. Až začne prestrelka, pozriem sa, kde trčíš!

— Mlč! — zvolal urazený Hassan. — Moje meno je dlhé ako rieka od prameňa k ústiu. Tvoji otcovia majú však všetci rovnaké meno. Či vieš, čo je hadži — pútnik, ktorý bol v Mekke? Ja som bol v Mekke už dva razy a raz som bol v slávou pokrytej Medine. Čo však si urobil ty a na ktorom slávnom a bohumilom mieste si bol? Ty si Frankom, ktorý je svinské mäso. Bol by si urobil lepšie, keby si bol zostal vo svojom hlúpom a chudobnom rodisku. Zavri si teda rúhavé ústa a mlč!

— Mašallah, sto paromov! Narobí ten chlapík krik, že nesmie žrať bravčové a klobásky! Zato však pije ma-el-zat — brečku zo špiritusu a chrobákov. V Mekke som nebol, to je pravda, ale ak si myslíš, že si lepší odo mňa, dám ti takú po vychvalačskej papuli, že ju budeš mať ako rozrezaná dyňa!

Udatný Kubaši pokladal potom za múdrejšie mlčať.

Po krátkom rozhovore s Emerym sme sa dohodli, že zbojníkov vezmeme medzi dva ohne. V dôsledku toho sme sa rozdelili. Prítomnosť Beluvan beja dodávala mužom kaffily odvahy. Z toho dôvodu on zostal pri

nich, zakiaľ ja s jeho dvoma sprievodcami, s Jozefom a s Tebu vybrali sme sa pomedzi piesočné dúny. Tam sme hodľali vyčkať príchod gum a napadnúť ju odzadu.

Naše výstrely musely dôkladne priviesť Hedjan beja do pomykova, lebo trvalo dosť dlho, než sme pobadali prvé zvuky, označujúce príchod lúpežníkov.

Dvaja z nich plazili sa vpredu. Ostatní ich nasledovali v určitej vzdialenosti. Šli tesne okolo nás bez toho, že by nás boli spozorovali. Dvaja prví zbojníci plazili sa tíska okolo kaffily. Vládlo tam také ticho, že sa zdalo, ako by všetko spalo. Lúpežníci sa shlúkli, aby vypočuli rozkazy svojho vodcu. Toto bol najvhodnejší čas k výpadu. Hlúčok, v ktorom sa shlúkli, tvoril výborný cieľ i pre horšieho strelca a keby sme ich boli nechali vstúpiť do tábora, bola by si táto akcia vyžiadala omnoho väčšie obete na životoch. Emery bol iste tej istej mienky, lebo sotva som stačil dokončiť svoju myšlienku, ozval sa medzi stanmi jeho mocný hlas:

— Nrreel! Stáť, vrahovia! Pomsta a Beluvan bej sú nad vašimi hlavami! Páľte, mužovia!

V nasledujúcom okamihu zahrnely s oboch strán salvy do kľbka zbojníkov. Moja guľovnica vyplula svoj smrteľný obsah, načo som siahol po samopale. Stačil som len dva razy stlačiť spúšť, lebo miesto, kde stáli medzitým lúpežníci, bolo už vyčistené. Emery, Kabelawski a Tebu vrhli sa na zbojníkov — nenašli však odporcov. Keď pomínul u zbojníkov prvý nával hrôzy a Hedjan bej spozoroval počet padlých a ranených, zaznel jeho výkrik:

— Allah inhal, Boh nech ich zatratí! Utekajte, utekajte!

Zbojník púšte prepadáva pocestného len za účelom získania koristi. Keď vidí, že jeho život je pritom ohrozený, zanechá svoj úmysel. Gum Hedjan beja ešte csi nenarazila na tvrdší odpor. Tento tvrdý, hoci krátky úder postačil, aby zahnal lúpežníkov na zmätený útek. Obávaní zlosynovia zmizli medzi piesočnými dúnami.

bez toho, že by sa bol čo i len skrivil vlas na hlave niektorému z našich ľudí.

Nechali sme ich ujsť bez toho, aby sme sa vydali prenasledovať ich, lebo sme si boli istí, že sa ešte s nimi stretneme.

Mužovia kaffily vyrazili zo svojich hrdiel ohlušujúci, vífazný pokrik, zatiaľ čo Tebu vrhol sa na ramených, aby zadosťučinil svojej pomstychtivosti.

— Mašallah, sto paromov, bola mi to za poľovačka! — zvolal Jozef. — Čím chcú byť? Azda nie zbojníkmi?! Banda prašivá, ktorú treba vyšľahať bičom, je to! Tešil som sa na poriadny poprask a lížem si tu, s odpustením, tlamu ako mačka a — vtáčik nepríde! No, nabudúce zahodím pušku a vyprášim ich čiapkou!

Tu sa rozhrnula záclona môjho stanu a zjavila sa opatrná a sliedivá tvár. Nasledovalo ju dlhé telo, ktoré sa však razom ocitlo uprostred davu jasajúcich Arabov. Bol to Hassan, ktorý bol pri nápore zbojníkov schovaný.

— Hamdulillah, vďaka Bohu, ktorý nám doprial vífazstva nad nepriateľom! — rozľahol sa jeho mohutný rev, prehlušujúci všetky ostatné hlasy. — Prijali sme ich ako hrdinovia a oni ušli pred našou zmužilosťou. Zazreli Veľkého Hassana a zľakli sa; uvideli hrozného Djezzar beja a kričali strachom. Jeho guľky zavítaly sa do ich sŕdc a jeho nôž rozrezal ich hrdlá. Teraz tu ležia mŕtvi. Vďaka buď Allahovi a sláva večná Hassanovi el Kubášimu z ferkahu en Nurab!

— Nechcel by si umlknúť, zbabelec z ferkahu. Zajačí chvostík? — ozval sa nazlostený hlas Kabelawského. — Kto bol ukrytý v stane? Videl som, ako si pelášil do kutere, ty Strach bej, ty postrach ma-el-zatu!

— Aká je to žaba, čo tu uráža náš sluch svojím odporným křkaním? — spýtal sa pyšne Kubáši. — Či je to nie Frank, ktorý si nectí Koránu? Ja však som moslem, ktorý vie celý Korán z pamäti. Či vieš, podlec, že Adam bol stvorený v piatok? Jeho žena však bola stvorená

v sobotu, ktorý deň je dňom tvojho zrodu a všetkých ostatných báb, ty žena v mužských hábách! Počul si už azda, že Kubašiovia sa schovávajú pred bojom? Či som nezabil touto rukou desať zbojníkov, zakiaľ si sa schovával za mojím chrbtom, ďaur?

To bolo už priveľa môjmu dobrému Jozefovi. Skočil v momente na Hassana. Tento sa však obratne uhol a pustil sa v nohy, skrývajúc sa pomedzi stany. Jozef mu bol v päťách a za neďalekým stanom ho musel dolapiť, lebo zakrátko sa ozvaly povedomé zvuky ráznych zaúch. Za minútu sa Jozef vrátil celkom spokojný. Hassan prišiel až o hodnú chvíľu. Pristúpil ku mne, trúc si dlaňou líca.

— Sidi, ty si múdry a spravodlivý. Čo si zaslúži neveriaci, ktorý zbil veriaceho?

— Zaslúži si toľko zaúch, koľko sám dal. Choď za ním a vysádz mu ich!

— Prikáž mu teda, aby ich ticho zdržal!

— Zdržal si ich i ty ticho?

— Nie, bránil som sa statočne, ako sa sluší na Ualad Araba.

— Teda sa môže i on brániť ako sa sluší na Ualad Franka.

— Rozkáž teda, aby mu ich vymeral iný. Ja to nemusím urobiť, lebo nie som katom, ani jeho paholkom, ktorý vykonáva rozsudok.

— Či sa nenazývaš Djezzarom, čo značí toľko ako kat? Choď a vykonaj rozsudok!

— Ty si prísny sudcom, sidi; ja som však milosrdný — odpustím mu trest, lebo moja ruka by ho rozdrvila.

Nato sa Hassan s hrdým výrazom utiahol do úzadia.

Vo zvyšku noci nemohli sme podniknúť nič oproti lupičom. Rozostavili sme teda stráže a odobrali sme sa na odpočinok. Predtým však urobili sme s Emerym krátku posiedku, pričom sme si oznámili navzájom predchádzajúce zážitky a načrtli plán na budúci deň.

On zastával názor, aby sme ihneď prenasledovali gum. Ja však som navrhol, aby sme sa vydali do Bab-el-Ghud a odtiaľ do el Kasru, kde iste nájdeme zbojníkov. Emery napokon súhlasil s mojím návrhom, lebo mu záležalo práve tak ako mne na skorom oslobodení Rénalda. Mužovia kaffily, ktorí zatiaľ okradli mŕtvoly, boli s naším plánom usrozmění.

Až do úsvitu bol pokoj. Potom sme vyrazili.

Stáva sa občas, že ľava pcestného v púšti odrazu zastane na ceste a nedá sa ničím prinútiť k ďalšiemu pochodu. Keď vtedy pcestný sostúpi so zvieratá a začne na tom mieste hrabať v piesku, narazí zakrátko na vlhkosť. Keď hrabe neúnavne ďalej, nájde hlbšie blato, mláku a — vodu. Divý Taureg drží také studne v najprísnejšej tajnosti. Rozprestrie nad prameňom kožušinu, ktorú zasype pieskom a miesto k nerozoznaniu zamaskuje. Toto miesto dáva mu potom možnosť zdržovať sa v jeho blízkosti tak dlho, ako sa mu páči, a podnikáť od neho túlky, aby sa včas potreby zasa k nemu vrátil.

Podarilo sa nám nájsť takúto studňu. Naše zvieratá mohly sa občerstviť. Tým sa i zrýchlil značne náš pochod, tak sme odrazili k Bab-el-Ghud krátko po tom, ako nastala noc.

Narazili sme tu na zmať piesku a skál. Temnota noci len zvyšovala tajomnosť tohto rozorvaného kraja. Len nasledujúci deň odokryl nám jednotlivosť tohto boja so skalnatým oceánom. A práve v tejto divočine podarilo sa nám naraziť na nový prameň. Objavil ho Tebu. Postavili sme pri ňom svoje stany.

Na druhý deň vyhládali sme Bab-el-Hadjar, najhroznejšiu časť Bab-el-Ghud. Nesie svoje meno „Brána kamenia“ celkom oprávnene.

Nahromadili azda na tomto mieste Titani minulosti hory kamenia a skál, aby nimi ohrožovali Jupiterovo nebo? Alebo vystavili tu azda kedysi Giganti mohutný

hrad, ktorého veže dotýkali sa hviezd a zub času rozosiť jeho hradby po púšti, že zostala z neho len obrovitá brána, pod ktorou sme si pripadali ako trpaslíci? Dve ohromné veže, utvorené z kamenných balvanov, vypínaly sa do nebotyčnej výšky, kde sa spájaly v oblúku, ktorý by nikdy nedokázala vytvoriť ľudská ruka.

To bola Bab-el-Hadjar, priechodom ktorej mali sme podľa označenia khabirovho nájsť cestu do el Kasru.

Uberali sme sa priamo k východu. Púštny piesok bol miestami celkom odviaty, takže sme miestami pochodovali po holých skalnatých plošinách. Piesok tu nezťažoval naše kročaje, takže náš pochod bol rýchlejší ako predošlého dňa. Terén stále stúpал do výšky a k večeru uvideli sme pred sebou v odlesku zapadajúceho slnka vápencové pohorie.

— To bude Džebel-Serir, o ktorom hovoril khabir — riekol som.

Emery prikývol.

— Well, čas súhlasí.

Šli sme ďalej, približujúc sa stále k vrchom. Tu som vyňal svoj ďalekohľad. Emery urobil to isté.

— El Kasr — preriekol po chvíli, pričom pravicou označil smerom k podkovovitému útvaru pohoria.

Ja som tiež spozoroval vysoké múry opevnenia, čnejúce do značnej výšky. Podľa výzoru byly bezobločné ruiny niekdajšej pevnosti, znak to, že mnohé časti púšte neboly kedysi tak pusté ako dnes, keď civilizácia začína znova prerušený boj s neúrodnosťou neobývaných končín.

— Smiem i ja prozrieť cez ďalekohľad, pane? — spýtal sa Jozef.

Podal som mu ho.

— Sidi, daj aj mne nazrieť do tej veci — prosil Hassan. — Chcel by som tiež vidieť, čo je v nej.

Vyplnil som s úsmevom jeho želanie a pridržel som mu prístroj vo správnom smere pred očami.

— Allah akbar, Boh je veľký, sidi; ty si však najväčší z pomedzi mudrcov zeme, lebo v tvojej rúrke je ksur, ktorý je tak veľký, že by v ňom mohlo stáť tisíc mužov!

Ďalekohľad putoval z ruky do ruky. Výkriky obdivu nasledovali jeden za druhým. Na tvárach Arabov zračil sa dvojnásobný rešpekt pred našimi osobami.

— Na el Kasre môžu spozorovať náš príchod — po dotkol Emery.

— Teraz nás ešte nemôžu spozorovať. Musíme však zmeniť smer.

— Ale ako? Vchod musí byť s tejto strany.

— Khabir hovoril o podzemnej chodbe, ktorá má vchod z prepادلiska. Tuná však nevidno nijakého prepادلiska, ani vody. Musí byť teda na druhej strane vrchu.

— Správne. Obíďme výšinu!

Obrátili sme sa vpravo. Do večera už nezbúdalo veľa času a museli sme prísť k nejakému riešeniu ešte pred príchodom noci. Popohnali sme preto svoje zvieratá do najviac možného cvalu. Znásobenou rýchlosťou hnali sme sa okolo vonkajšej strany pohoria, ktoré bolo členenité a rozoklané. Keď sme prišli asi do prostriedku, dorazili sme k užľabine, ktorá viedla zrejme ku kýženému vchodu. Zahli sme v jej smere a zakrátko ocitli sme sa v skalnej kotline, ktorá ležala uprostred pohoria. Prevažnú časť kotliny naplňala slaná voda, ktorá tu medzi čnejúcimi útesmi bola viacej chránená pred slnečným úpekcom, než v otvorenej púšti, tak, že sa nevyparila. Kotlina bola so všetkých strán ohraničená príkrymi bralami a práve na strmine oproti nám rozprestieral sa el Kasr.

— Obľožný terén — zamrmlal Emery.

— Nemôžeme sa tu dostať bez toho, aby nás nespozorovali.

— Nemôžeme tu prečkať noc. Ja sa pokúsím.

— Well; ja tiež.

Sostúpili sme s tiav a prikázali ostatným, aby sa stiahli späť do úžlabiny, aby ich z Kasru nemohli spozorovať. Dalo mi to veľa námahy, kým som odradil Jozefa Kabelawského, aby nešiel s nami. Statočný Hassan však múdro mlčal, nezmieniac sa ani slovom, že by ma chcel nasledovať, hoci mi predtým riekol, že ma pokladá za najmúdrejšieho muža na svete.

Zo srázných stien komennej kotliny vyčnievaly tu a tam kusy balvanov, ktoré nám boly nápomocné pri výstupe, poskytujúc nám pri tom i čiastočnú obranu. Ponáhľali sme sa vpred, raz plaziac sa opatrne, tu zasa rýchlymi prískokmi, až sme sa dostali nepozorovane do hlbokaj prievy, ktorá bola práve pod Kasrom asi v polovičnej výške skalnej steny. Tu musel byť vchod do podzemnej chodby, ak len nejaký vôbec bol; inej možnosti nebolo.

Vstúpili sme do rozsadliny a spozorovali sme s uspokojením, že naša domnienka bola správna. Nezašli sme ďaleko, keď sme uvideli pred sebou v skale vytesaný otvor vo tvare dverí, od ktorého viedly nahor príkre kamenné schody. Na protivnej strane bol iný otvor vo tvare svetlíka, ktorým vnikalo dnu svetlo.

— Nahor! — rozhodol Emery.

— Ešte nie — odporoval som. — Najprv sa týmto otvorom rozhliaďneme, aby sme sa mohli približne orientovať.

— Well, nech je po tvojom.

Vystúpil som Emerymu na ramená a tu sa mojím očiam naskytol zvláštny a hrozivý obraz. Na prírodnej kamennej terase, do ktorej vyúsťoval otvor, boly celé hromady ľudských kostí. Tieto kosti boly vybielené slnečným žiarom a ľahko bolo na nich zistiť, že mäso z nich obraly hyeny, supy, alebo iné dravce. Medzi nimi boly zdrapy handár, niekdajšie odevy obetí. Niektoré z nich, zachytené na výčnelkoch skál, prezrádzaly nám, akým spôsobom sa dostaly na toto miesto. Nachádzali

sme sa pod popravištom Hedjan beja, ktorý nechával odsúdcov jednoducho svrhnuť do priepasti. Neboly to iste zriedkavé prípady, lebo som napočítal do tridsať ľudských lebiek.

Emery nazrel tiež do otvoru.

— Osud jeho zajatcov — poznamenal.

— Možno tiež osud jeho prívržencov, ktorí sa previnili neposlušnosťou. Dúfam, že už nebude mať príležitosť k takýmto činom!

— Iste nie — ak sa mu len nepodarí svrhnuť sem i nás.

— To sa mu iste nepodarí, lebo ani desať Hedjan bejov nevyrovná sa jednému náčelníkovi Siouxov. Teraz však, hor' sa, na schody!

Zdalo sa, ako by v tejto podzemnej chodbe bolo vládlo kedysi zemetrasenie. Nebola to už umelá, ľudskou rukou upravená chodba, ale neschodná, podzemná prieva.

Museli sme byť stále pripravení, že sa stretieme s nejakým zbojníkom, ktorý pôjde po vodu a počínali sme si teda veľmi ostražite. Diera bola tak úzka, že sme mohli napredovať len jeden za druhým a pri prípadnej srážke nemohli sme sa spoliehať na pomoc svojho druha.

Napokon dorazili sme po obťažnom pochode ku koncu podzemnej chodby. Nemohli sme predpokladať pri nedostatku dreva v púšti, že sa tu stretieme s nejakými vrátami, no jednak bol východ z chodby zatarasený. Zahradzoval ho obrovský balvan, ktorý sa podľa všetkého dal pohnúť len znútra zvláštnym zariadením. Všetka naša námaha, aby sme ho odchýlili, bola márna.

— Čo teraz? — spýtal sa Bothwell. — Musíme von.

— Alebo prepadneme kasr zvonka.

— Len v krajnom prípade. Nevieme, aká silná posádka je v kasre a hoci sme napredovali rýchlo, predsa mohol sem zatiaľ doraziť i bej so svojou tlupou. Musíme sa dostať dnu lesťou.

— Pomôže teda ešte anaiia.

- Noc ešte nenastala a ja mám rýchlejšieho hedjina.
- Ach! Ale ako?
- Pobežím na pevnosť a otvorím zdnuka.
- Trochu nebezpečné, my dear!
- Ani nie tak ako sa zdá. Alebo sa nazdávaš, že by som sa mal báť?
- Pshaw! Ale môžeš vedieť, aké neočakávané prekážky ťa tam očakávajú?
- Mám koraly a svoje dobré zbrane!
- Well, musíš však počítať s mojím sprievodom!
- To nejde. Či chceš zanechať našich ľudí bez vedenia?
- Správne. Títo Arabi sú hrozne nespoľahliví.
- Pôjde so mnou Kabelawski.
- Dobre teda. Ak sa ti však niečo prihodí, roztrhám beja i s jeho paholkami na kúsky.
- Nemaj obavy. Do polnoci sa tam rozhlíadnem; ty potom vystúp s mužmi do chodby, aby som vás mohol vpustiť.
- A ak to nedokážeš?
- V tom prípade ostatné prenechávam tebe. Nemôžem rozhodovať o nepredvídaných udalostiach.
- Budem tu čakať do jednej hodiny po polnoci; ak zatiaľ neotvoríš, budeme o hodinu pred pevnosťou a dám ti znamenie zahúkaním sovy. Ak neprídeš, budem predpokladať, že si v nebezpečenstve a zaútočím na kasr. Poď!

Obrátili sme sa a dali sme sa na zpiatočný pochod. Za chvíľu dostali sme sa nazpät ku svojim ľuďom. Keď Tebu počul, že hodlám vydať sa s Jozefom na pevnosť, prosil, aby smel s nami. Musel som mu však odoprieť. Pri prenasledovaní gum ho zbojníci niekoľko ráz spozorovali a mohlo sa teda stať, že by nás bol svojou prítomnosťou prezradil.

Vystúpil som na svojho bišarina, Jozef vysadol na výbornú ľavu Emeryho. Potom sme vyrazili v najprud-

šom cvale cestou, ktorou sme prišli. Po značnej okľuке dali sme sa priamym smerom k pevnosti.

Keď sme dorazili k vysokej, oblúkovitej bráne, slnko norilo sa práve na západný horizont. Dosiaľ sme napriek bedlivej prehliadke prastarých hradieb neobjavili ani známky po ľudskej bytosti. Napriek tomu bol som presvedčený, že náš príchod bol celkom iste spozorovaný. Práve keď sme chceli prejsť popod priestranný portál, vyhrnuli sa zpoza vnútornej strany pilierov štyria chlapi a napriahli na nás svoje dlhé pušky.

— Nrree, stát! Čo chcete, cudzinci?

— Sme pocesní a nemáme už vody ani jedla. Chceli by sme u vás prenocovať a odkúpiť od vás potrebné.

— Odkiaľ prichádzate a kto vám povedal, že je táto pevnosť obývaná?

— Videli sme stopy vašich zvierat. Vpusťte nás dnu!

Chlapi si vymenili spýtavé pohľady. Napokon jeden preriekol:

— Poďte teda!

— Poskytnite nám prístrešie v mene Proroka a Korámu!

— Poďte!

Odhadili sme ich skrýšu — nesmeli sme živí opustiť el Kasr — to bolo napísané v ich obličajoch. Chcel som však mať istotu a spýtoval som sa teda ďalej:

— Prečo nedávaš odpoveď na moje otázky?

— Vrável som ti, že smieš vstúpiť.

— Bude ma Korám u vás ochraňovať?

— Pokladáš nás azda za zbojníkov, ktorí vraždia svojich hostí?

— Ste, čo ste. Neodpovedali ste na náš pozdrav. Pôjdeme radšej ďalej.

Obrátil som svoju ľavu smerom k východu. Ihneď namierili na nás svoje pušky.

— Zastavte! Tu je sídlo Hedjam beja. Neuvidíte viacej Sahary!

Odohnal som myšlienku, aby som siahol po zbrani.

— Si azda slepý, že mi vyhrožuješ? Či nevidíš naše pušky? Alebo sa nazdávaš, že sa s nimi len hráme? Nepoznáš azda zviera, na ktorom sedím? Allah dal ti oči, ale ty nevidíš!

Až teraz zmerali pohľadmi môjho dromedára.

— Bejov bišarin! Kto ti ho dal?

— On sám. Zachránil som ho zo spárov leva, keď ďaleko odtiaľto čakal na Mahmuda Ben Mustafu Abd Ibrahimu Ibn Bašara, ktorého vyslal do mesta Frankov. Tu je jeho anaia!

Toto dlhé, im známe meno a koraly ich presvedčily. No napriek tomu ich obličaje sa nevyjasnily.

— Ku ktorému kmeňu patríš?

— Ja som Frankom.

— Neveriaci? Čo hľadáš v púšti?

— Prichádzam ako hosť beja. Chcem s ním hovoriť.

— Zostaň teda tu. Nestane sa ti nič, zakiaľ on nepríde.

Nechal som pokľaknúť svoje zviera a sostúpil som s neho. Jozef učinil to isté. Nad el kasrom krúžil osamelý sup. Dúfal azda, že nás nájde za pokrm v priepasti? Uchopil som pušku a sostrelil som ho. Arabi to nemohli dokázať so svojimi puškami. Na ich tvárach zračilo sa veľké prekvapenie. To bolo práve mojím cieľom.

— Vaše ústa ostýchaly sa odvetiť na náš pozdrav; chráňte sa môjho oka a mojich guliek!

— Máš znamenie a vyhrožuješ nám. Iste si ho ukradol; zhyň, ďaur!

Chcel priložiť pušku k lícu, ale môj revolver bol rýchlejší. Stlačil som spúšť dva razy. Jozefov výstrel skosil tretieho a štvrtého skolil Jozef pažbou pušky.

Nabijúc ihneď opätovne zbrane, obzerali sme sa, odkiaľ sa ukáže nový nepriateľ. Na celom nádvorí sa však nič nepohlo. Zanechal azda Hedjan bej len týchto štyroch mužov strážiť kasr? Pri jeho povedomej istote bolo to ľahko mysliteľné. Napriek tomu museli sme však pevnosť prehliadnuť.

Vnútoraná časť ruín bola zachovalejšia, než sa dalo predpokladať pri pohľade zvonku. Pred nami rozprestierala sa veľká, na stĺpoch spočívajúca dvorana, z ktorej ústilo množstvo vchodov do postranných miestností. Videli sme, že je prázdna a pokročili sme k nej. Vedľajšie miestnosti nemaly dvier a byly tiež prázdne. Zadným vchodom dostali sme sa potom do druhého nádvorja. Pevnosť bola podľa svojho vzhľadu vybudovaná v ôsmom storočí, keď mocní Ualad Mussa zaplavili celý Serir. Chcel som práve vkročiť do druhého dvora, keď ma Kabelawski uchopil za rameno.

— Stáť, pane! Či nestojí tamto za tým stĺpom tiež jeden z tých holomkov? Je obrátený chrbtom a ešte nás nespozoroval.

Prv než som mohol dať odpoveď, otočil sa zbojník tvárou k nám; v nasledujúcom okamihu tresol jeho výstrel a guľa škrabla Jozefa na ramene.

— Mašallah — je ten chlap ale neopatrný; ako ľahko ma mohol zastreliť!

S týmito slovami vyskočil bodrý Poliak a hnol sa dlhými skokmi cez dvoranu. V minútke držal zbojníka za hrdlo. Bežal som za ním a pribehol som v pravý čas, než mohol zlodej vypustiť hriešnu dušu.

— Pusť ho; budeme ho azda potrebovať!

Jozef pustil lupičovo hrdlo, držal ho však pevne za ruku.

— Prečo strieľaš na hosťa Hedjan beja? — spýtal som sa zajatca.

Bolo mi už jasné, že okrem neho niet v kase odporcov. Zbojník nabral zhlboka dych, než odvetil:

— Host? Kde sú tí, ktorí vás vpustili? Počul som výstrely. Kto ste?

— Hľad, tu je anaia. Koľko chlapov je v pevnosti?

— Do bejovho návratu piati.

— Mýliš sa. Si len sám, lebo štyroch usmrtily naše gule, keďže nás prijali ako nepriateľov.

— Máte znamenie a strieľate bejových ľudí! Kto ste?
— Som bratom Beluvan beja a prišiel som odvieť zajatca. Kde je?

— Lužeš. Či môže byť človek bratom ducha?

— Spýtaj sa jeho samotného. Príde, len čo ho zavolám. Kde je mladý Frank?

— To nepoviem.

— Vyhľadám ho teda sám a ty zomrieš!

— Bej sa mi pomstí.

— Nemôže sa ti pomstiť. Beluvan bej ho porazil a zabil šestnástich jeho mužov. A jeho brat ako i váš mudir, khabir a šech el djemali padli touto puškou. Čehenna pohltí i teba, ak ma neuposlúchneš.

— Dokáž mi, že hovoríš pravdu. Urobím potom to, čo si želáš.

— Poď teda! Ukážem ti Beluvan beja.

Vystúpil som na okraj hradieb, nad skalnatú kotlinu, v ktorej čakal Emery. Muž ma zdráhavo nasledoval.

— Hallo-i-oh! — zvolal som mocným hlasom. Emery ihneď predstúpil. — Poďte nahor!

— Všetko zaistené?

— El Kasr patrí mne.

Nato predstúpili i mužovia kaffily a vyrazili zo svojich hrdiel radostný výkrik. Nebola ešte tma a dalo sa rozoznať, čo sa v kotline dialo. Emery odoslal zvieratá pod dozorom troch mužov, medzi ktorými bol i veľký Hassan, do úžľabiny. Ostatní odobrali sa do podzemnej chodby.

— Videl si, že hovorím pravdu? Chceš poslúchať?

— Áno, sidi.

— Otvor teda vchod na podzemnej chodbe!

Odobral som mu zbrane, načo vošiel do temnej komôrky, odkiaľ priniesol už zapálenú faklu. Potom vstúpil do temnej chodby, pred ktorou stál na stráží, keď sme ho objavili. Srázne schody viedly odtiaľ do podzemnej miestnosti, ktorá bola priamo preplnená najrozličnejším

tovarom. Tu skrýval Hedjam bej svoju korisť. V najzadnejšom kúte spočíval na dvoch kovových kolieskach obrovský balvan. Boly v ňom zapustené železné kruhy, ktoré byly upevnené silnými povrazmi na kamennú stenu.

— Tu sú schody, sidi — vysvetľoval zajatec.

Povrazy byly teda na príčine, že sme s Emerym nemohli hnúť balvanom. Rozviazal som ich a odsunul balvan stranou. Po niekoľkých minútach bola v kasre celá kaffila. Emerymu som v krátkosti vysvetlil najpotrebnejšie, načo som sa obrátil opäť k zajatcovi.

— Kde je mladý Frank?

— Musím to povedať? Prisahali sme všetci mlčanlivosť.

— Musíš. Tu stojí Beluvan bej, ktorý ti vyženie dušu z tela, ak neposlúchneš!

— Poď teda!

V druhom kúte podzemného skladišťa bol do skaly vytesaný nízky výklenok, ktorý bol miesto dvier zatarašený veľkými balmi tovaru. Za nimi ležala na holej, špinavej zemi povrazmi sviazaná, polonahá ľudská postava.

— Rénard.

Svetlo fakle dopadlo na vysokú postavu Angličana.

— Emery! — zajasal zajatec.

Niekoľko rýchlych fahov nožom, putá spadly a priatelia padli si do náručia.

Asi o pol hodiny neskoršie prehľadali sme s rozžatými fackami celú pevnosť. Nato sme poslali poslov pre naše zvieratá, lebo sme sa od zajatca dozvedeli, že gum pôjde najprv do kotliny po vodu a potom sa vráti do pevnosti podzemnou chodbou.

Radosť oslobodeného mladého muža, ktorý sa už pokladal za strateného, neznala hraníc. Nemohol nájsť dostatočných slov vďaky a dlho do noci rozprával nám

o svojich útrapách. Napokon odobrali sme sa na odpočinok. Rozostavené stráže chránily nás pred prepadenutím.

Keď som nasledujúceho rána vystúpil na dvor, zastihol som Tebu pri hroznom čine. V noci zavraždil zajatého zbojníka a teraz, stojac na hradbách, hádzal jeho mŕtvolu do priepasti.

Ohriakol som ho prísne, on však len zamrmlal:

— Ed dem b'ed dem — en nefš b'en nefš, oko za oko — život za život; prisahal som a plním svoju prísahu!

Naše zvieratá dorazily a predom mňa predstúpil veľký Hassan.

— Hamdulillah, vďaka Bohu, že sme dobyli pevnosť, sidi. Si múdry a iste vieš, že bezo mňa... Allah inhal el bej — Boh nech zatratí beja — prerušil sa. — Hľad, tamto prichádza!

Skutočne, po rovine bolo vidno prichádzať zástup Arabov. Šli pešky, poslali teda svoje zvieratá do úžlabiny. Netušili, že ich očakáva neobvyklé privítanie. Vyslal som Hassana, ktorý nám i tak v boji nebol nič platný, na zadnú časť hradiab, aby pozoroval úžlabinu. My ostatní pripravili sme si pušky. Ja s Jozefom postavili sme sa za výklenok pri vchode. Kto raz vstúpil do kasru, nesmel už von.

Nečakali sme dlho. Zbojníci vchádzali bezstarostne do dvora, hoci ich neprítomnosť strážcov mohla upozorniť na nebezpečenstvo. Sotva však došli do polovice nádvorja, vystúpil im Emery pomaly v ústrety. Zbojníci sa zarazili.

— Nrree! Ja som Beluvan bej; gum pôjde do pekla! Páľte!

Všetky pušky zaštekaly.

— Viacej nestrieľam, idem pášťami! — zvolal Kabe-lawski, odhodil pušku stranou a v okamihu ocitol sa s Emerym a Tebu v najhustejšom kľbku nepriateľov. Môj

samopaľ nepustil nikoho von. V desiatich minútach boli sme pánmi situácie.

Tu sa ozval Hassanov hromový hlas:

— Allah akbar, Boh je veľký, sidi; prichádzajú so zvieratami. Bej je s nimi; rozpoznať som ho po pancieri!

Vystúpil som na hradby. Ťavy stály vo vode na svojich dlhých nohách. Neďaleko nich traja mužovia. Jeden z nich odložil burnus. Jeho šupinatý pancier blyšľal sa zdola ako čisté zlato. Umyl sa, potom si prehodil burnus cez plecia a pokynul svojim ľuďom, aby ho nasledovali. Pobrli sa smerom k podzemnej chodbe.

— Ten patrí mne; musím ho dostať živého — zvolal Emery Bothwell. — Stiahnite sa dnu!

Vbehol som do podzemnej miestnosti, aby som odstránil balvan a vrátil som sa hneď nahor.

Rénald Latrécaumont poprosil ma ešte včera o jeden z mojich revolverov. Sľedil som po ňom, no nemohol som ho nájsť. Tu bolo začuť kročaje. Bej vystúpil so svojimi sprievodcami na nádvorie. Jeho prázdnota bola mu nápadná; zastal. Bol verným zobrazením muža, ktorého som postrelol v aureskom pohorí a neskôr zastrelil. Jeho ostrý pohľad sledil pátravo po okolí a tu — jeho ústa sa otvorily od prekvapenia. Zo stĺporadia vyskočil oproti nemu Rénard s revolverom v ruke. Tušil som, čo bude nasledovať, a zdvihol som pušku.

— Zadrž, prenechaj ho mne! — šepol Emery.

— Som voľný a ty zhyň, zbojník! — zvolal Rénard a vypálil.

Guľka sa odrazila od panciera a v nasledujúcom momente zdrapil bej ľavou rukou útleho Francúza za hrdlo, zatiaľ čo jeho pravica rozohnala sa s musrou k smrteľnému bodnutiu. Nedostal sa však k tomu; Emery ho ulapil od zadu. Teraz udalosti rýchlo nasledovali. Zbývajúcí dvaja zbojníci spozorovali situáciu a obrátili sa na útek. Nedobehli však ďaleko. Moje guľky ich dohonily.

Emery držal beja v železnom objatí.

— Poznáš ma, zbojník? Ja som Beluvan bej. Nasleduj svoje obete!

Hrozný úder päšou do čela omráčil beja. „Englishman“ uchopil potom bezvládne telo beja, vyniesol ho na hradby a vrhol ho do priepasti, kde spočívaly kosti jeho obetí. Gum bola tým zničená do posledného muža.

* * *

O štrnásť dní neskôr prekročili sme Serir a pred našimi očami zjavil sa prekrásny obraz. Tisíce paliem hojdalo na štíhlych kmeňoch svoje honosiace koruny, pozlátené slnečnými lúčmi. Okolo paliem rozprestierala sa nádherná záhrada, plná bielych rozkvitnutých broskýň, mandľovníkov a čerstvých bledozelených figovníkov, v ktorých búlbúl (slávik) spieval svoje okúzľujúce piesne.

Po niekoľkodennom zdržaní rozlúčili sme sa s nimi i s Tebuom.

— Allah nech je s tebou, sidi — riekol pri rozlúčke. — Obohatil si mužov z kaffily korisťou z el Kasru, sám si však nič nevzal. Nemám síce už synov, ale mám požehnanie. Vezmi ho so sebou do zeme Frankov, ktorých Boh je tiež naším Bohom. Baid el bela alik — všetko zlé nech je vzdialené od teba!

A opäť o niekoľko týždňov potom dorazili sme do Alžíra, kde nás šťastná rodina Latréaumontov prijala s nekonečnou radosťou a prejavmi vďaky. Hassan prišiel s nami až potiaľto. Jozef Kabelawski sa už nechcel odo mňa rozlúčiť a hodlal so mnou a Emerym odísť do Európy, aby opäť „mohol ochutnať všivavú kontušovku“. Rodina Latréaumontových sa s nami ťažko lúčila a tiež udatnému Hassanovi podivne trhalo mužnou bradou, keď odriekal slová rozlúčky.

— Ty odchádzaš, sidi, a azda sa už neuvidíme. Viem však, že budeš vo svojej vlasti po mnoho rokov s pýchou

a hrdosťou myslieť na Hassana-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Wardi-Jussuf-Ibn-Abul Foslan-Ben-Isak al Duliho, ktorého nazývali Djezzar bejom — postrachom púšte, a ktorý ti pomáhal v boji proti Assad bejovi a Hedjan bejovi.

— Ani ja na teba nezabudnem, Hassan, — poznamenal Jozef Kabelawski — a vo Frankistane bude sa dlho hovoriť o Ma-el-zat bejovi a postrachu špiritusu!

— Tvoj jazyk je naplnený jedom a závišťou a nik ti neuverí, lebo Iudia vo Frankistane si budú hovoriť: Tu prichádza Jussuf Kab-el-awsk, podlý ohovárač, neveriaci, žrúť svinského mäsa! Zakazujem ti rozprávať o mne teraz i hocikedy. My dvaja však, sidi, budeme o sebe navzájom rozprávať po dlhé roky a moje meno chválne zaznie po všetkých oázach a pod všetkými stanmi Frankistanu! Sallaam aleikum, pokoj a šťastie nech ťa sprevádza!